

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav translatologie

Diplomová práce

Bc. Eva Bulínová

Chaloupka strýčka Toma od 2. poloviny českého 20. století: překlad

E. a E. Tilschových z roku 1957

What Czech Character has Uncle Tom's Cabin by H. B. Stowe

Acquired since the 2nd half of the 20th Century?: E. and E. Tilsch's

Translation of 1957

Praha 2015

Vedoucí práce: PhDr. Eva Kalivodová, Ph.D.

Na tomto místě bych chtěla poděkovat PhDr. Evě Kalivodové, Ph.D. za její rady a připomínky, které přispěly k vypracování této práce.

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 29. dubna 2015

.....
Eva Bulínová

Abstrakt

Práce se zaměřuje na český překlad románu Harriet Beecher Stoweové *Uncle Tom's Cabin, or Life Among the Lowly* (1957) od Emanuely Tilschové a Emanuela Tilsche. Překlad byl určen dětem, proto budou popsána specifika dětské literatury a jejích překladů. Práce zdůrazňuje roli československého společenského a kulturního kontextu v daném období, tj. přibližně mezi rokem 1948 a koncem 50. let 20. století. Zvláštní pozornost bude věnována produkci *Státního nakladatelství dětské literatury*. Po posouzení kontextu se práce bude zabývat samotným překladem a srovná ho se čtyřmi vybranými knihami vydanými ve stejném období, zaměří se přitom především na jazyk překladů. Nakonec bude provedena analýza vybraných pasáží překladu a srovnání s odpovídajícími částmi originálu. Překlad poté bude zhodnocen z hlediska své *přijatelnosti* či *adekvátnosti* (Toury, 1995).

Klíčová slova

H. B. Stowe, strýc Tom, český překlad, kulturní situace, historické normy

Abstract:

The thesis focuses on the Czech translation of Harriet Beecher Stowe's novel *Uncle Tom's Cabin, or Life Among the Lowly* (1957) by Emanuela Tilschová and Emanuel Tilsch. The translation was aimed at children; therefore the specifics of children's literature and of the translation thereof will be described. The thesis will emphasise the role of the Czechoslovak social and cultural context in the given period, i.e. approximately between the year 1948 and the late 1950s. Special attention will be paid to the production of *Státní nakladatelství dětské literatury/ State Children's Literature Publishing House*. After the examination of the context, the thesis will look at the translation itself and compare it with four selected books published in the same period, the focus being primarily the language of the translations. Finally, selected passages of the translation will be analysed and compared with the relevant parts of the original. The translation will then be assessed in terms of its *acceptability* or *adequacy* (Toury, 1995).

Key Words:

H. B. Stowe, Uncle Tom, Czech translation, cultural situation, historical norms

OBSAH

1	ÚVOD	8
2	LITERATURA PRO DĚTI A MLÁDEŽ	10
2.1	SPECIFIKA LITERATURY PRO DĚTI A MLÁDEŽ.....	10
2.2	PŘEKLADY LITERATURY PRO DĚTI A MLÁDEŽ.....	12
3	CHALOUPKA STRÝČKA TOMA V KONTEXTU PŮVODNÍ A PŘEKLADOVÉ TVORBY VYDANÉ V SNDK MEZI LETY 1955–59	15
3.1	OBECNÝ SPOLEČENSKÝ A KULTURNÍ KONTEXT	16
3.2	SOUPIS KNIH VYDANÝCH V SNDK V LETECH 1955–59	18
3.3	OBECNÉ TENDENCE V LITERATUŘE PRO DĚTI A MLÁDEŽ.....	19
3.4	DOBRODRUŽNÁ A VĚDECKO-FANTASTICKÁ LITERATURA	20
3.5	KARL MAY – NEVHODNÝ AUTOR?	22
3.6	LITERATURA PRO DĚTI A MLÁDEŽ A IDEOLOGIE	24
3.7	ARKADIJ GAJDER JAKO PODPOROVANÝ AUTOR, NA PŘÍKLADĚ KNIHY TIMUR A JEHO PARTA.....	26
3.8	ZDENĚK NEJDELÝ: KNIHA O KULTUŘE	27
3.9	PŘEKLADOVÁ LITERATURA V ČÍSLECH.....	29
3.10	SHRNUTÍ	30
4	UNCLE TOM’S CABIN/ CHALOUPKA STRÝČKA TOMA	32
4.1	UNCLE TOM’S CABIN.....	33
4.2	UVEDENÍ ROMÁNU UNCLE TOM’S CABIN DO ČESKÉHO KONTEXTU.....	33
4.3	POKUS O STANOVENÍ JAZYKOVÝCH NOREM PŘEKLADOVÉ LITERATURY PRO DĚTI A MLÁDEŽ NA ZÁKLADĚ VYBRANÝCH PŘEKLADOVÝCH TITULŮ SNDK	34
4.3.1	<i>Dobrodružství Toma Sawyera v překladu Františka Gela (1955, 1956)</i>	34
4.3.2	<i>Walter Scott: Ivanhoe v překladu Jaroslava Krause (1956) .....</i>	36
4.3.3	<i>Robinson Crusoe v převyprávění J. V. Plevy (1956).....</i>	38
4.3.4	<i>E. A. Poe: Zlatý skarabeus a jiné povídky v překladu Vladimíra Henzla (1959)</i>	41

4.3.5	<i>Závěry o jazyce překladové prózy pro děti na základě výše uvedených děl</i>	42
4.3.6	<i>Role spisovné a nespisovné češtiny v umělecké literatuře v 50. letech 20. století</i>	42
4.4	CHARAKTERISTIKA PŘEKLADU A STANOVENÍ HYPOTÉZY OHLEDNĚ JEHO PŘÍKLONU K PÓLU ADEKVÁTNOSTI ČI PŘIJATELNOSTI	44
4.5	SROVNÁNÍ VYBRANÝCH ÚRYVKŮ PŘEKLADU S PŘEDPOKLÁDANÝM ORIGINÁLEM	50
4.5.1	<i>Úryvek č. 1</i>	50
4.5.2	<i>Úryvek č. 2</i>	52
4.5.3	<i>Úryvek č. 3</i>	53
4.5.4	<i>Úryvek č. 4</i>	55
4.5.5	<i>Úryvek č. 5</i>	56
4.6	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY NA ZÁKLADĚ SROVNÁNÍ PŘEKLADU S ORIGINÁLEM	58
5	ZÁVĚR	59
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:	63
	PRIMÁRNÍ LITERATURA	63
7	SEZNAM ZKRATEK:	69
	PŘÍLOHA 1: SOUPIS PŮVODNÍCH ČESKÝCH DĚL VYDANÝCH V SNDK MEZI LETY 1955-59 PO JEDNOTLIVÝCH LETECH	I
	PŘÍLOHA 2 - SOUPIS PŘEKLADOVÝCH DĚL VYDANÝCH V SNDK MEZI LETY 1955-59	XXIV
	PŘÍLOHA 3 – PŘEHLED POČTU KNIH VYDANÝCH V SNDK MEZI LETY 1955 A 1959 PODLE JAZYKU ORIGINÁLU	XXXIX
	PŘÍLOHA 4 – ÚRYVKY PRO TRANSLATOLOGICKOU ANALÝZU CHALOUPKY STRÝČKA TOMA (1957) – UNCLE TOM’S CABIN	XLI

1 Úvod

Politicko-sentimentální román Harriet Beecher Stoweové *Uncle Tom's Cabin, or Life Among the Lowly* (1852) má v českém prostředí poměrně dlouhou překladatelskou tradici, první dva české překlady pocházejí z roku 1853, nejnovější překlad, který bude těžištěm této práce, vytvořili Emanuel a Emanuela Tilschovi v roce 1957. Práce se kromě analýzy tohoto překladu zaměří především na společenský a kulturní kontext daného období, tj. na původní i překladovou knižní tvorbu pro děti a mládež a na otázku, zda je *Uncle Tom's Cabin, or Life Among the Lowly* v souladu s předběžnými normami (Tourey, 1995) daného období, které se práce pokusí odvodit jednak na základě produkce SNDK mezi lety 1955 a 1959, jednak na základě prvních ročníků časopisu o literatuře pro děti a mládež *Zlatý máj* a dalších zdrojů. Vzhledem k tradici překládání románu jako díla pro děti budou popsány charakteristické rysy literatury pro děti a mládež a také specifika překladu tohoto druhu literatury.

Výchozím teoretickým modelem práce bude deskriptivní model Gideona Trouryho (1995) považující překlad za fakt cílové kultury. Překlad bude zkoumán z hlediska tří druhů norem: vstupních neboli předběžných (*preliminary*), týkajících se překladatelské politiky; výchozích neboli počátečních (*initial*), tj. příklon k výchozí či cílové kultuře a operačních (*operational*), týkajících se konkrétních rozhodnutí překladatele.

V následující kapitole věnované dětské literatuře se zaměřím na její specifické rysy, především na nerovný vztah mezi čtenářem, autorem a dalšími osobami, které rozhodují o četbě dětí a mládeže, dále na její postavení ve srovnání s literaturou pro dospělé, na některé formální rysy a volbu témat. Pozornost bude věnována zvláštnostem překladů literatury pro děti a mládež ve srovnání s překlady pro dospělé, především postavení originálu.

V kapitole 3 bude nastíněn kontext, v němž byl překlad vydán, tj. obecnější společenské a kulturní souvislosti. Těžištěm bude literatura pro děti a mládež, tj. tendence v této literatuře, upřednostňovaná témata či žánry a autoři a naopak tituly, autoři či žánry, které byly v 50. letech 20. století vnímány jako nevhodné. Jako základ bude sloužit produkce

Státního nakladatelství dětské literatury mezi lety 1955 a 1959 a dále např. články v časopise *Zlatý máj* zaměřeném na dětskou literaturu.

Další kapitola se zaměří na počáteční a operační normy v překladu *Chaloupky strýčka Toma*. Pro stanovení jazykových norem v překladech literatury pro děti a mládež poslouží jiné překladové tituly vydané ve sledovaném období ve stejném nakladatelství. Dále bude charakterizován jazyk překladu nejprve bez ohledu na originál, výsledkem bude hypotéza, zda se překladatelé přiklonili spíše k výchozí či cílové kultuře. Následně budou srovnány vybrané úryvky překladu s originálem. Výsledkem bude potvrzení či vyvrácení stanovené hypotézy.

Cílem práce je přispět k dějinám českého překladu z americké literatury a to na příkladě překladu románu Harriet Beecher Stoweová *Uncle Tom's Cabin, or Life Among the Lowly*. Důraz je kladen nejen na obecnější dobový kontext překladu, ale i na stránku jazykovou.

2 Literatura pro děti a mládež

2.1 Specifika literatury pro děti a mládež

Kniha *Uncle Tom's Cabin* se v českém prostředí ujala jako kniha pro děti a mládež, proto se v této části práce pokusím vysvětlit pojem „literatura pro děti a mládež“, příp. „dětská literatura“. Zaměřím se přitom především na její specifické rysy. Pozornost bude také věnována překladům tohoto druhu literatury, případně adaptacím literatury určené primárně dospělému adresátovi pro dětského čtenáře. Literatura pro děti a mládež je zde chápána jako „literatura přímo adresovaná dětem a mládeži; v širším pojetí též jiné literární texty, které přijímají jako svou četbu.“ (Mocná a kol., 2004: s. 360)

Teoretici se shodují na tom, že literatura pro děti a mládež má obecně nižší prestiž než literatura pro dospělé¹, na druhou stranu je jednou z jejích dominantních funkcí funkce výchovná a jistá závažnost se jí tedy přiznává (viz Thomson-Wogelthum, 2009, Fernández López, 2006, Lathey, 2006). Nicméně i zde existuje, resp. existoval rozdíl, nízká prestiž tvorby pro děti a mládež se týká zemí demokratických, kde produkce tohoto druhu literatury víceméně nepodléhá žádným omezením (pokud ano, jsou omezením spíše ekonomické faktory), Thomson-Wogelthumová (2009) upozorňuje na to, že v zemích bývalého sovětského bloku hrála literatura pro děti a mládež významnou a poměrně specifickou úlohu. Měla totiž sloužit k ideové výchově mládeže v budoucí uvědomělé socialistické občany. Proto se jí věnovala zvláštní pozornost a knihy, které měly být publikovány, podléhaly důsledné kontrole, včetně procesu schvalování daného titulu před jeho vydáním.²

---

¹ O'Conellová (2006) uvádí jako možné vysvětlení fakt, že se odchyluje od konvenčních literárních norem a je obtížnější ji klasifikovat a hodnotit.

² Zajímavé je, že v těchto zemích se na literaturu pro děti a mládež kladly částečně jiné požadavky než v demokratických zemích. Thomson-Wogelthumová (2009), která se zabývala tímto druhem literatury v bývalé Německé demokratické republice, přichází s poznatkami, že je možné vzhledem ke stejné kulturní politice v zemích bývalého východního bloku alespoň částečně vztáhnout i na situaci v socialistickém Československu (společensko-kulturní kontext a tendence v literatuře pro děti a mládež podrobněji viz další kapitola). Kromě již zmíněné silně zastoupené výchovné funkce bylo také typické zrovnoprávnění dětí s dospělými, měly pomáhat budovat socialismus a zapojit se do třídního boje. Nedělal se zde rozdíl mezi literaturou pro děti a dospělé, používala se stejná schémata a dodržovaly stejné zásady – odmítalo se zobrazování buržoazní společnosti, náboženská tematika apod. Neprojevovale se zde na rozdíl od jiných zemí snaha ochránit dětského čtenáře před negativními jevy světa dospělých. Knihy se neposuzovaly z estetického hlediska, ale podle politické orientace autora.

Jedním ze specifíků literatury pro děti a mládež je věkové omezení čtenářů, pro něž je určena. V této oblasti teoretici uvádějí různé věkové ohraničení, např. (Mocná a kol., 2004) vymezuje věk čtenářů 3–16 lety, Latheyová (2006) upozorňuje na to, že chápání dětského věku vymezeného zákonem se v historii různě měnilo a posouvalo.

Autoři se obecně shodují na tom, že mezi hlavní specifika literatury pro děti a mládež patří nerovné postavení čtenáře, autora a dalších aktérů (viz např. O'Sullivan, 2006, nebo O'Connell, 2006), tj. fakt, že u tohoto druhu literatury nehrají hlavní roli její čtenáři, jejich věk, vidění světa nebo preference, ale dospělé osoby, které do komunikační situace zasahují. Jedná se kromě nakladatelů o rodiče, knihovníky nebo učitele.

S tím také souvisejí dvě skupiny příjemců tohoto druhu literatury, které si často i sami autoři uvědomují a zohledňují je, jednak děti, popř. mládež jako primární příjemci, jednak jako sekundární příjemci dospělí čtenáři, kteří rozhodují o tom, co budou primární čtenáři číst (O'Connell, 2006). Latheyová (2006) dodává, že i když se autor snaží zohlednit především dětského čtenáře, nemůže se plně vcítit do dětské perspektivy. Podle Stoltové (2006) se do této literatury často promítají očekávání dospělých ohledně představivosti, humoru, vkusu apod. dětského čtenáře, dochází k podceňování jeho představivosti, chápání, ochoty smířit se s novými, nezvyklými koncepty. Důležité jsou pozitivní hodnoty, témata souvisejí s dětmi a jejich postavením ve společnosti (Mocná a kol., 2004).

Literatura pro děti a mládež se od literatury pro dospělé odlišuje dále větším ohledem na čtenáře a závislostí na něm a menší závislostí na měnících se literárních směrech a normách. Na rozdíl od literatury pro dospělé bývá čtivější a přístupnější. Hranice mezi uměleckou a populární literaturou zde není tak jasně vymezená. Tvoří ji žánry ze tří zdrojů: 1) žánry, které jsou určeny primárně dětem a mládeži (např. říkadlo, autorská pohádka); 2) žánry převzaté z folklórní a starověké literatury v podobě adaptací (např. mýtus, epos, bajka) a 3) univerzální žánry literatury pro děti a mládež a literatury pro dospělé, související se zavedením všeobecné školní docházky (např. dobrodružná, historická, vědeckofantastická nebo detektivní próza). (Mocná a kol., 2004) Mezi další odlišnosti patří jisté tematické omezení, Lopézová (2006) uvádí, že v tomto ohledu

dokonce mezi autory panuje jistá autocenzura, zakázanými tématy jsou násilí, smrt dětí, rozvody, sebevraždy, alkoholismus, sex atd.³

Vývoj tohoto druhu literatury je ovlivněn vývojem pohledu na děti a jejich postavení ve společnosti (Latheyová, 2006). Dětská literatura se podle Oittinenové (2006) přizpůsobuje určitému nazírání na dětství.

V literatuře pro děti a mládež bývá obvykle významněji zastoupená didaktická funkce⁴, která má vzdělávat, naučit čtenářským dovednostem, morálním či náboženským zásadám (viz Latheyová, 2006). Jako další se uvádí funkce estetická, poznávací a imaginativní (Mocná a kol., 2004).

Součástí četby mládeže se různými vlivy stává literatura pro dospělé, jednak přirozeným vývojem, např. Mayovy knihy, ale častěji pod vlivem literární výchovy, školní četby apod. (Mocná a kol., 2004). Zvláštní postavení v literatuře pro děti a mládež mají adaptace knih původně určených pro dospělé, zpočátku byl důvodem např. nedostatek literatury určené primárně pro děti. Tímto způsobem například došlo k tomu, že se *Robinson Crusoe* a *Gulliverovy cesty* staly klasickými knihami pro děti (viz Shavit, 2006).

Co se obecnějších zásad pro psaní literatury pro děti a mládež týká, dává se většinou přednost ich-formě (Mocná a kol., 2004). Zajímavá jsou vyjádření autorů tohoto druhu literatury, např. J. John píše ve *Zlatém máji* (1956-1957), že je vhodné psát o obyčejných věcech, o tom, co zamýšlený čtenář sám dobře zná. Také je třeba mu přizpůsobit jazyk, používat krátké věty. Dále říká: „Je tedy třeba krátkých, jadrných vět, jistého, důraznějšího rytmu a spádu. [...] Žádná filosofie, metafysika.“ (s. 206) Upozorňuje také na to, že popis v tomto druhu literatury by měl být „barvitý, poutavý, detailní, názorně plastický“ (s. 207).

2.2 Překlady literatury pro děti a mládež

O'Connell (2006) uvádí, že i kvůli nízké prestiži literatury pro děti a mládež se teoretici překladu touto oblastí až do nedávné doby příliš nezabývali. Často i překládání literatury

---

³ Nejedná se ovšem o obecná pravidla, kterými by se řídili všichni autoři.

⁴ Shavit (2006) uvádí, že tato funkce byla do dětské literatury přenesena z literatury pro dospělé, kde původně také hrála významnou roli.

pro děti a mládež je považováno za jednoduchou a nedůležitou činnost (Puurтиненová, 2006)⁵. Překlady dětské literatury se však od překladů literatury pro dospělé do určité míry liší, mají specifika, např. na rozdíl od textů určených dospělému čtenáři se zde ve větší míře uplatňuje cenzura⁶, především v motivech, které odporují výchovné funkci tohoto druhu literatury nebo které by mohly čtenáře ohrozit, např. násilí (viz Latheyová, 2006). Také role překladatele se liší, dle O'Sullivanova (2006) je překladatel dětské literatury méně neviditelný než překladatel literatury pro dospělé, jako vysvětlení uvádí to, že vystupuje v doprovodných textech typu předmluvy, příp. doslovu a vysvětlivek. van Coillie a Verschueren (2006) uvádí, že role překladatele je důležitá i proto, že má vliv na to, jak bude mladý čtenář přeložené dílo vnímat. Nicméně v otázce role překladatele se objevují i odlišné názory, Latheyová (2006) říká, že mnohdy si existenci překladatele dětské literatury ani neuvědomujeme, převod díla z jednoho jazyka do jiného přirovnává k osmóze.⁷ Dětský čtenář podle Rieken-Gerwingové (1995) nerozlišuje, jestli čte originál nebo překlad.

Právě periferní postavení dětské literatury má za následek, že k ní překladatelé přistupují s větší volností než k dílům určeným dospělým čtenářům. Požadavek věrnosti originálu není na prvním místě (viz Lopézová, 2006 nebo Stoltová, 2006). Stoltová (2006) uvádí jako důvod pro volnější pojetí překladu 1) edukativní záměry – např. u románu *Robinson Crusoe*, 2) představy dospělých o tom, co děti chtějí číst a 3) podcenění čtenáře. Jak píše Shavit (2006), jsou zde obecně shovívavěji přijímané větší zásahy⁸ do původního znění textu, častěji se uplatňuje zkracování, rozšiřování, vynechávky. Na druhou stranu podle něj existují i v tomto případě jistá omezení, tyto úpravy nemají být samoučelné, ale mají respektovat převládající výchovné hledisko cílové kultury a schopnost dítěte číst a chápat

---

⁵ Na druhou stranu van Coillie a Verschueren (2006) tvrdí, že se tato situace začíná měnit a zlepšovat a to především díky tomu, že překládání titulů některých autorů je stejně náročné jako u literatury pro dospělé, jako příklady uvádí Astrid Lindgrenovou, Roalda Dahla nebo J. K. Rowlingovou.

⁶ Není zde myšlena oficiální cenzura, ale spíše zásahy překladatele či nakladatele.

⁷ Rieken-Gerwingová (1995) uvádí, že nároky na překladatele dětské literatury jsou mnohdy vyšší než u literatury pro dospělé, protože musí sladit jazykové a kognitivní kompetence dětského příjemce a překladatelské principy

⁸ Zásahy do textu originálu, změny a adaptace jsou podle O'Sullivanova (2006) často vnímány jako nutné. Jako příklad předkládá poválečný překlad knihy *Pippi Dlouhá punčocha* do němčiny, v němž překladatel zcela změnil vyústění scény, kdy Pippi najde pistole a namísto toho, aby je jako v originálu dala svým kamarádům, říká, že to nejsou hračky pro děti.

text. Lópezová (2006) poukazuje i na fakt, že k úpravám dochází poměrně často i u starších děl, která mají v pozdějších vydáních splňovat společenské požadavky převažující na trhu. Latheyová (2006) dále uvádí, že role úprav se historicky vyvinula, zatímco dříve byly motivovány snahou ochránit dítě před škodlivými vlivy, v současnosti k nim dochází, aby bylo dílo pro čtenáře přístupnější.

Při překladech literatury pro děti se v mnohem větší míře bere ohled na čtenáře než u překladů literatury pro dospělé, podle Shavita (2006) je možné se o tom přesvědčit například na překladech knihy *Alice in the Wonderland*, kde k textu překladatelé přistupují rozdílně podle toho, jestli je překlad určen pro dospělé, nebo pro děti, ve druhém případě často dochází ke krácení a vynechávkám. Často je adaptován vzhledem k omezeným znalostem dětského čtenáře kulturní kontext. Vysvětlivky se obecně vnímají jako spíše nevhodné, dává se přednost lokalizaci a domestifikaci. Vychází se z přesvědčení, že větší množství cizorodých prvků by čtenáře odradilo (Latheyová 2006). Van Coillie a Verschueren (2006) uvádějí, že k adaptaci na cílovou kulturu se především dříve přistupovalo kvůli všeobecnému přesvědčení, že by dílo bez těchto zásahů čtenář „nestrávil“. Rieken-Gerwingová (1995) říká, že není možné zbavit knihu všech cizích prvků. Oittinenová (2006) upozorňuje na odlišný postoj teoretiků k adaptacím na cílovou kulturu, zatímco někteří tento postup odmítají a tvrdí, že děti jsou schopné v textu identifikovat a uvědomit si cizí prvky, jiní tvrdí, že bez patřičných úprav se překlad bude dětem zdát „divný“ a negativně ovlivní jejich vztah k překladové literatuře v budoucnu. Rieken-Gerwingová (1995) uvádí, že je sice třeba si znalosti čtenáře překladu uvědomit, ale není nutné kulturní specifika obecně vynechávat či nahrazovat, je možné je též vysvětlit.

Zvláštní postavení mají v překladech pro děti a mládež vlastní jména. Obecně platí, že se v překladech zachovávají v původní podobě, ale u literatury pro děti se k nim přistupuje odlišně, jsou přizpůsobena cílové kultuře. Především se jedná o jména, jež jsou obtížně vyslovitelná nebo mají v cílové kultuře jiné konotace než v kultuře původní. Častým zdůvodněním pro přizpůsobení jmen cílové kultuře bývá fakt, že jména cizího původu by čtenáři neumožnila identifikaci s postavou, na což se u tohoto druhu literatury klade důraz. Častěji než příjmení se domácí podobou nahrazují křestní jména, v kombinaci s původním příjmením následně často dochází k nesouladu. (van Coillie, 2006) Rieken-Gerwingová

(1995) doporučuje nenahrazovat jména, když nenesou význam, popřípadě je připodobit známé podobě jména, např. Joachim místo Joakim.

Jisté problémy nastávají v souvislosti s jazykovou stránkou originálu, knihy pro děti a mládež obsahují velké množství dialogů, při simulaci mluveného jazyka původní autor používá i nespisovné útvary jako dialekt nebo slang. Např. v Británii se v určitém období prosazoval názor, že pro děti je vhodný pouze standardní jazyk, tento názor měl praktické dopady např. na překlad knihy *Emil und die Detektive z roku 1931 a 1959* (Latheyová 2006). Rieken-Gerwingová (1995) hovoří o obtížích při překladu sociolektu nebo hovorového jazyka tehdy, když se chce překladatel přiblížit řeči dětí nebo mladých lidí, měl by ji dobře znát a najít vhodný ekvivalent. Problémy podle ní nastávají také při používání módní výrazů, které poměrně rychle zastarávají a jsou nahrazeny výrazy jinými – i v této oblasti hraje roli vkus dospělých, kteří nakonec rozhodují o osudu knihy.

Co se jazyka překladu týká, uvádí Stoltová (2006) také, že často dochází k přikrášlování jinak věcného textu, více než u literatury pro dospělé zde podle ní hrozí, že nad stylem autora originálu zvítězí styl překladatelův. Rieken-Gerwingová (1995) se domnívá, že tento problém nastává především u autorů původní literatury, kteří sami překládají, a často se nedovedou podřídit originálu. U stylistických prostředků je dle Rieken-Gerwingové (tamtéž) nejdůležitější, zda jsou cílovému čtenáři přiměřené.

Obecně zásady pro překlad literatury pro děti a mládež formuluje Rieken-Gerwingová (tamtéž) takto; především je podle ní nutné dodržet věrnost originálu, originál a překlad si mají odpovídat jazykově a stylisticky, není možné vylepšovat literární kvality originálu. K úpravám se má překladatel uchýlit pouze tehdy, když originál neodpovídá stavu domácí literatury. Adaptaci na domácí prostředí je vhodné omezit na nutné minimum a závisí na velikosti kulturních rozdílů. O konkrétních překladatelských metodách rozhoduje věk cílového recipienta a jeho znalosti.

3 Chaloupka strýčka Toma v kontextu původní a překladové tvorby vydané v SNDK mezi lety 1955–59

V této části se práce pokusí nastínit kontext překladu knihy *Uncle Tom's Cabin* od Emanuely a Emanuela Tilschových vydaného v roce 1957 ve Státním nakladatelství

dětské knihy (dále jen SDNK). Zaměřím se přitom nejen na domácí i překladovou produkci SNDK, ale také na postoje vůči literatuře pro děti a mládež obecně, dále vůči některým žánrům a konkrétním autorům. Na základě toho se pokusím stanovit předběžné normy tak, jak je chápe Toury (1995), tedy především jako překladatelskou politiku, a posoudit, jestli je vydání tohoto překladu v souladu s obecnými tendencemi daného období.

3.1 Obecný společenský a kulturní kontext

Po roce 1948 dochází v Československu se změnou režimu zároveň ke změnám ve všech oblastech života. Političtí oponenti nebo jinak smýšlející lidé jsou různými způsoby z veřejného života odstraňováni, dochází k zinscenovaným politickým procesům, část obyvatel utíká do zahraničí. Státní moc začíná systematicky zasahovat do všech oblastí života. Rok 1948 je zlomovým rokem také pro československou kulturní sféru. Nejen v této oblasti se začíná prosazovat celková orientace Československa na východ, zejména na Sovětský svaz⁹. Jsou zakládány různé organizace, např. doplnit (ROH, Svaz československo-sovětského přátelství, Svaz československých spisovatelů apod.) Vznikají také dětské a mládežnické organizace typu Jiskra nebo Pionýr. K postupnému uvolňování situace začíná docházet po XX. sjezdu Komunistické strany Sovětského svazu, na němž Chruščov kritizoval tzv. Stalinův kult.

Také nakladatelská praxe byla na rozdíl od předválečného období nesvobodná a omezená zásahy shora, byla zavedena cenzura. Masnerová (2004) uvádí, že pro moderní českou literaturu jsou padesátá léta zlomová, dochází k likvidaci soukromých nakladatelství a vydavatelskou činnost začíná plně řídit ministerstvo kultury. Galík (1994) označuje období po únoru 1948 až přibližně do roku 1953 za jedno z nejtragičtějších období v dějinách československé literatury vůbec. Soldán (1997) dále uvádí významný vliv, jaký měl pro budoucnost československé literatury a kultury obecně proslov Václava Kopeckého a Zdeňka Nejedlého na Sjezdu národní kultury v dubnu 1948, v němž uvedli, „co se od inteligence očekává v nastávajícím období ‚budování socialismu‘“ (s. 40).

---

⁹ Tato orientace na Sovětský svaz byla původně v prvních letech po skončení 2. světové války, jak uvádí Hrala (2003), přirozenou reakcí obyvatelstva na osvobození většiny území Rudou armádou. Dále hovoří až o nekritickém vztahu ke všemu, co odtud pocházelo.

O tendencích v literatuře vypovídají i teoretické práce z období mezi lety 1948 a 1989. Lanc (1985)¹⁰ například hovoří o „uplatňování leninských principů třídnosti, lidovosti a stranickosti kultury“ (s. 43) a o nutnosti začlenit překlad do „výstavby socialismu“ (s. 43), protože

„oddělování překladu od procesu výstavby socialismu vytváří prostor pro liberalizační tendence, vedou k pronikání cizích ideologií do socialistické kultury, k jejímu odcizování potřebám pracujících,[...] musíme čelit snahám vrážet klín mezi kulturu a socialistickou společnost, kulturní frontu a stranu, usilovat o to, aby do naší kultury nepronikaly socialismu cizí prvky, které by vedly k destrukci hodnot naší společnosti“ (s. 43-44).

Lanc dále brojí proti překladům nevhodných titulů a uvádí, že je potřeba tituly pro překlad náležitě vybrat podle jejich vhodnosti. Staví se proti produktům „buržoazní kultury“ (s. 44) a „šíření iluzí o Západě“ (s. 44).

Pozornost se u překladu věnovala také jeho „správnému“ pochopení, např. Cvrkal (1984) uvádí vedle estetické funkce doslovu jeho funkci ideovou: „je preto úlohou doslovu predstaviť, ak budem hovoriť konkrétne, slovenskej socialistickej kultúre skutočné ideové hodnoty.“ (s. 256) Z dnešního hlediska „správné ideové vyznění“ doprovodného textu v podobě doslovu či předmluvy v podstatě u některých knih umožňovalo, aby mohly vůbec být vydány, této problematice se věnuje např. Jindra (2003) ve sborníku *Český překlad 1945-2003*.

Významem doprovodných textů v literatuře pro děti a mládež se podrobně zabývá Thomson-Wogelthumová (2009).¹¹ Doslovy, příp. předmluvy měly čtenáře navést ke správnému ideovému pochopení díla.¹² Využívaly se v podstatě pouze u děl překladových, která se neslučovala s oficiálním světonázorem. Především u překladů z nesocialistických

---

¹⁰ Publikace sice byla vydána v roce 1984, nicméně lze se domnívat, že dobře poslouží i pro ilustraci literární situace v padesátých letech, protože celé období mezi lety 1948 a 1989 je možné považovat v oblasti oficiální kultury za jednotné.

¹¹ Zabývá se sice situací v bývalé NDR, nicméně i vzhledem k výše uvedené citaci (Cvrkal, 1984), lze usuzovat na podobnou situaci v Československu ve sledovaném období.

¹² V NDR byl dokonce v roce 1953 mezi vydavatele šířen oběžník s instrukcemi ohledně doslovů, který jim kladl na srdce, aby jim věnovali větší pozornost, a zdůrazňoval především potřebu nově a správněji interpretovat starší klasická díla literatury pro děti a mládež.

zemí měly tyto texty ukázat na všechny negativní společenské jevy a patřičně je zdůraznit. Jejich roli podtrhoval navíc fakt, že zatímco textem originálu bylo možné manipulovat pouze v omezené míře, v doslovecích bylo možné napsat prakticky cokoliv, omezit možnost subjektivního výkladu díla na minimum a celkově změnit jeho vyznění. (Thomson-Wogelthumová, 2009)¹³

Co se literatury pro děti a mládež týká, získává velmi specifické postavení SNDK, protože má v podstatě monopol na vydávání tohoto druhu literatury. Je tak přerušeno poválečný vývoj, kdy bylo mezi lety 1945 a 1948 možné vydávat prakticky cokoliv, produkce nebyla omezená zásahy státu a jediným problémem byl nedostatek papíru. Jak uvádí Urbanová (2003), bylo období do roku 1948 v oblasti literatury pro děti a mládež pestré, byla vydávána díla nejen nová, ale i dosud nepublikovaná, napsaná v letech válečných (např. v roce 1946 Poláčkův román *Bylo nás pět*). Produkci literatury pro děti a mládež obohatilo i založení časopisů jako *Mateřídouška* (již v prosinci 1945), kterou řídil Fr. Hrubín, M. Holas a B. Mencák. Urbanová (2003) hovoří o tom, že literatura pro děti a mládež se začala politizovat stejným způsobem jako literatura pro dospělé, že „začala mít své limity ideově tematické, žánrové a komunikační“ (s. 16).¹⁴

3.2 Soupis knih vydaných v SNDK v letech 1955–59

Co se týká produkce nakladatelství SNDK mezi lety 1955–59, byl hlavním zdrojem pro vypracování soupisu knih vydaných v tomto období katalog Národní knihovny. Údaje byly dále porovnány a doplněny na základě edičního soupisu knih vydaného SNDK za období 1956–58¹⁵ a informací o nově vydaných knihách z časopisu o dětské literatuře *Zlatý máj* z těchto let.

---

¹³ Na druhou stranu ovšem Thomson-Wogelthumová (2009) také upozorňuje na fakt, že se dávala přednost doslovům před předmluvami, což může znamenat, že se příliš nepočítalo s tím, že by tyto texty někdo četl. Také uvádí, že tyto texty kromě dětského čtenáře sloužily jednak pro cenzory, kteří při správném výkladu ne zcela vhodné knihy umožnili její publikaci, jednak jako alibi pro nakladatele v případě, že by jim někdo vydání nevhodného titulu vytýkal.

¹⁴ Urbanová (2003) také upozorňuje na to, že se v 50. letech 20. století začíná měnit obraz dítěte v literatuře a stává se z něj mnohdy až „symbol mladého bojovníka“ (s. 30). Toto je patrné již dříve u sovětských autorů, např. v knize *Timur a jeho parta* (viz níže). Urbanová z dnešního pohledu tyto prózy hodnotí jako plytké, schematické a připomínají podle ní dobovou žurnalistiku.

¹⁵ Jedná se o publikace *Knihy dětem 1956* a *Knihy dětem 1957-8*.

Nedá se s určitostí říci, že se jedná o zcela přesný a vyčerpávající seznam knih vydaných v SNDK v daném období, protože ediční soupis za roky 1955 a 1959 k dispozici nebyl, přesto je však možné vzhledem k podobným tendencím v jednotlivých letech a údaj o přibližném počtu knih vydaných za jeden rok – šéfredaktor SNDK Václav Stejskal hovoří v rozhovoru pro *Zlatý máj* z června 1957 o cca 150 titulech ročně – říci, že tento údaj zhruba odpovídá vytvořenému soupisu vydaných titulů a že lze soupis považovat za dostatečně reprezentativní a vyvozovat z něj obecnější závěry.

3.3 Obecné tendence v literatuře pro děti a mládež

Jistou představu o výběru knih při tvorbě edičního plánu si lze udělat z již zmíněného rozhovoru se šéfredaktorem SNDK Václavem Stejskalem pro *Zlatý máj* z června 1957, ve kterém uvádí: „Jednotlivá redakční oddělení přicházejí s tím nejlepším, co se jim podařilo získat z nových děl našich spisovatelů, z nové zahraniční literatury, nebo zase s nejlepšími a nejúspěšnějšími reedicemi a díly klasickými a pohádkovými.“ (s. 272) Dále hovoří o tzv. zlatém fondu dětské literatury, který SNDK v té době postupně sestavovalo a upravovalo. Ideologické hledisko při výběru knih nezmiňuje.¹⁶

Mezi vydanými knihami mají největší zastoupení tituly původní, české. Je zde možno sledovat několik tendencí, jednak se objevují díla klasiků, např. téměř celé dílo Aloise Jiráska, *Babička* od Boženy Němcové, díla K. J. Erbena nebo Sv. Čecha, jednak dobrodružná literatura, např. knihy Fr. Běhounka nebo Fr. Flose. Významně zastoupené je dílo Fr. Hrubína a Josefa Lady, sběry lidových a cizokrajných pohádek¹⁷. Např. obliba Jiráskova díla nesouvisí pouze s tendencí vydávat klasická starší díla, ale především s oblibou období, k němuž se autorova díla vracejí, např. husitství stejně jako období národního obrození bylo ideologicky podporováno, bylo zde možno potrhout zápas dělnického lidu se šlechtou a vrchnostensvím obecně. Pohádky byly v souladu s požadavkem lidovosti literatury a kultury obecně.

---

¹⁶ Urbanová (2003) nicméně hovoří o ideologicky motivovaných rozhodnutích při sestavování knižních plánů a o tom, že „nastává selekce knih a dělení na nežádoucí, přijatelná nebo dokonce pokroková díla, potlačují se určité žánry a druhové formy (např. triviální literatura)“ (s. 82.).

¹⁷ V případě pohádek se jedná o plynulé pokračování poválečného vývoje a obliby této tematiky (viz Urbanová, 2003), mezi lety 1945 a 1948 byly vydány např. knihy *O mudrci Bidpajovi a jeho zvířátkách* (1947) od Ivana Olbrachta nebo *S kytkou za kloboučkem* (1946) od J. Š. Kubína (viz Urbanová, 2003).

V původní i překladové tvorbě se objevují životopisy, a to jak osobností z dnešního hlediska neutrálních (např. B. Smetana, A. Dvořák, A. Lincoln), tak osob, které měly blízko ke komunistické ideologii (např. životopis K. Marxe od W. Victora).

Určité tendence se objevují i ve člancích a diskuzích Zlatého máje. Například Hájková se v článku *O užitečnosti romantismu* (1957) věnuje odmítání romantismu: „Do nedávné doby bylo stanovisko vůči romantismu jednoznačně záporné: literární díla, jež s ním byla více či méně spojena, byla šmahem pokládána za ‚odbytou záležitost‘.“ (s. 282) Hovoří o tom, že postoj vůči romantismu je třeba přehodnotit a neochuzovat tak čtenáře. Jako první kroky k pozitivní změně uvádí překlady Scottova *Ivaho*a a knihy *Tony a zázračná dvířka* od amerického spisovatele Harryho Fasta¹⁸.

Co se překladové literatury obecně týče, v rozhovoru pro Zlatý máj (1958) se shodují spisovatelé K. Brenková, M. Knijiga a M. Korejs, že je pro děti překladová literatura a nové vlivy potřeba, ale že je třeba tituly řádně vybírat. Kromě současné tvorby uvádí i klasiku – např. Andersena, bratry Grimmy nebo Verna a Stevensona. Zároveň uvádí, že je dobré pro děti upravovat i díla, která pro ně primárně nejsou určena – např. *Gulliverovy cesty*, *Robinson Crusoe* nebo *Don Quijote*.¹⁹ Otázkou adaptací²⁰ děl pro děti a mládež se zabývá i literární kritik a překladatel Aloys Skoumal, který říká, že v literatuře pro mládež mají své místo, ale „u klasických příběhů cizích i domácích teoreticky dáváme přednost znění původnímu“ (1958, s. 135).

3.4 Dobrodružná a vědecko-fantastická literatura

V letech 1957 a 1958 se v časopise *Zlatý máj* objevuje na popud redakce debata o dobrodružné a vědecko-fantastické literatuře pro děti. Vesměs všichni autoři se shodují na tom, že dobrodružná literatura byla vždy u mladých čtenářů oblíbená a že je tomu tak i v současnosti. Do debaty se zapojují jak příznivci tohoto žánru, např. A. J. Urban nebo J.

¹⁸ První knihu vydalo SNDK v roce 1956 (podruhé pak v roce 1958), druhou MF v roce 1957.

¹⁹ Překlady či adaptace těchto knih vycházely v SNDK, *Gulliverovy cesty* v roce 1955, *Robinson Crusoe* v roce 1956 a 1958.

²⁰ I v oblasti adaptací se jedná o zachování kontinuity s předchozím obdobím, pro děti jsou adaptována např. Shakespearova dramata – *Z oříšku královny Mab* (1946) od E. Vrchlické – nebo dramata českých autorů – L. Páleníček v knize *Z pohádky do pohádky* převyprávěl dramata V. K. Klicpery, J. K. Tyla, bratů Mrštíků apod. (viz Urbanová, 2003).

Průša, tak i jeho odpůrci, a objevují se v ní vyhraněné názory např. na autory, jako je Karel May nebo Jaroslav Foglar, viz níže.

Obecně se dá říci, že se autoři článků shodují na tom, že je dobré dobrodružné, případně vědecko-fantastické literatury málo a dále autory tohoto druhu literatury obviňují ze schematičnosti, z toho, že pouze zneužívají oblíbenost exotického prostředí. A to ať už se jedná o daleké kraje nebo vesmír. A. J. Urban (Zlatý máj, 1958) kromě toho vytýká autorům, že nepíší knihy ze současnosti a dále uvádí, že knihy ze současnosti mají pro čtenáře daleko menší kouzlo než knihy starší, podle něho mnohem napínavější. Jako příklad uvádí příběhy o mušketýrech nebo o Kožené punčoše. Nad nedostatkem dobrých dobrodružných rukopisů ze současnosti se pozastavuje i Alexej Pludek (tamtéž), který navíc projevuje nevoli nad snahou současných autorů vracet se v dobrodružné literatuře do minulosti.

Stejný názor mají autoři také v otázce dřívějších děl, především kdysi oblíbených Rodokapsů, odsuzuje je jak Urban (Zlatý máj, 1958), který tvrdí, že je třeba je vytlačit novou, kvalitnější dobrodružnou literaturou, tak Heřman, který říká, že kromě doby Rodokapsů už pominula i doba Foglara²¹ nebo Maye (tamtéž).

Co se vědecko-fantastické literatury týká, jsou zajímavé dva články autorů ve Zlatém máji, kteří sami také tento druh literatury píší, Františka Běhounek a polského autora Stanislaw Lema. Oba se shodují, že se na tento druh literatury obecně hledí v lepším případě shovívavě, v horším se zatracuje. Lem (1958) pak uvádí, že někdy se jako klad této literatury uvádí možnost, že by mohla vytlačit detektivní romány. Běhounek (1958) tvrdí, že zásadním problémem vědecko-fantastické literatury pro mládež je to, že je zbytečně zasazována do nereálného prostředí, a tím je nevěrohodná. Odkazuje přitom na požadavek věrohodnosti prostředí²², do něhož je děj zasazen, který nastínil Pleva (1957). Zatímco

---

²¹ Odpor vůči Jaroslavu Foglarovi bude spíše než s literárními hodnotami jeho díla souviset s faktem, že šlo o představitele skautského hnutí, které bylo po roce 1948 zakázáno a mělo být nahrazeno organizací Pionýr.

²² Tento požadavek na věrohodnost pravděpodobně souvisí s všeobecně podporovaným požadavkem na realističnost, který je jednou ze zásad, na nichž trvá tehdy oficiální marxistická literární teorie. Štochl (2005) v této souvislosti uvádí, že v důsledku trvání na realističnosti zobrazení dochází často až k „relativizaci či negativizaci estetického zřetele.“ (s. 193) Realističnost je jedním z hlavních znaků socialistického realismu, oficiálního uměleckého směru prosazovaného u nás před rokem 1989. V literatuře se tento směr vzniklý již ve 30. letech 20. století a existující v zemích východního bloku až do 80. let projevoval především v próze. Mezi jeho hlavní rysy patří angažovanost literatury, důraz na výchovnou funkci (viz např. Zeman, 1993).

lepší by bylo, aby příběh vycházel ze skutečných událostí a byl zasazen do reálného prostředí. Vzorem pro současné autory má být Jules Verne, který se podle Běhouneka v popisech vždy snaží o reálnost. Dále se domnívá, že současný stav není ani tak zaviněn nedostatečnými schopnostmi na straně autorů, ale na straně redaktorů, kteří právě po autorech žádají nereálné prostředí, rakety apod. Lem má na tento problém opačný názor, říká, že tento druh literatury mládeži dopřává „jistou dávku sensačnosti a dobrodružnosti, která by uspokojila její touhu po romantice a po snění“ (79). Dále chválí pohádkovost některých směrů této literatury, která má možnost nahradit pohádku, a říká:

„pohádka vlastně odumřela a ustrnula již velmi dávno ve světě trpaslíků a princů a tato její nová reinkarnace si zaslouží všestrannou pozornost. Otevírá se tady pro spisovatele široké pole pro tvůrčí experiment, pro křížení literárních druhů, pro velké koncepce filosofické a sociologické [...]“ (81)

3.5 Karl May – nevhodný autor?

V debatě o dobrodružné literatuře se také nezapomíná na vhodnost či nevhodnost konkrétních autorů. Poměrně protichůdné reakce vyvolává Karl May. Zatímco někteří jsou striktně proti vydávání jeho knih, zatímco např. Flos (1957) uvádí, že Mayovy²³ knihy jsou pro mládež nevhodné, na což se přišlo už dříve, je pro ně škoda papíru, který je nedostatečný, a dále že by bylo vhodné spíše vydávat díla starší – Fr. Flose, E. Štorcha apod. Jiní se přimlouvají, aby se po odmlce k vydávání jeho knih opět přistoupilo. To je například případ Stanislava Jareše a jeho článku *Vraťme mládeži Vinnetou!*, který byl také otištěn na stránkách *Zlatého máje* v tomtéž čísle. Odsuzuje zde „přemrštěné opatrovnickví znalců a editorů knih pro mládež, [které] v posledním desetiletí doslova ukradlo celým ročníkům chlapců a děvčat požitky z četby řady děl, která nám starším dala pro celý život nezapomenutelné zážitky“ (s. 264) a vyjadřuje potěšení nad faktem, že některé dobrodružné knihy se opět vydávají, např. knihy Julese Verna, dále *Robinson Crusoe* nebo *Mauglí*.

Galík et. al. (1994) hovoří o přejímání sovětské kulturní politiky a dále tento směr charakterizuje takto: „[...] zjednodušoval společenskou funkci umění, přeceňoval aktuální tematiku a výchovný záměr díla, nerespektoval vlastní specifiku umění, jeho estetickou funkci a význam tvůrčí individuality.“ (s. 311).

²³ Odpor k Mayovým knihám je však také možné chápat ještě jako důsledek poválečného odmítání všeho německého. V této souvislosti Veselý (2003) uvádí, že „bylo takřka nemyslitelné chtít na knižní trh uvést nějakou knihu původně německého jazyka“ (s. 179).

Proti Mayovým knihám se dále staví Janatka (1958), který obviňuje Mayovy zastánce, že dostatečně neznají jiné autory dobrodružné literatury, protože v opačném případě by na Mayových knihách nic pozitivního najít nemohly. Jako jednu za závad zmiňuje oblibu Mayových knih u Hitlera, podobně jako jeho ostatní odpůrci, jak uvádí Heřman (Zlatý máj, 1958). Janatka dále říká, že za vydání by snad stál jen *Syn lovce medvědů* a *Duch prerie*, „které si každý hoch může taky přečíst – nemá-li ničeho lepšího a rozumnějšího“ (s. 16).

Trochu umírněnější názor zastává Vavřík (tamtéž), který v souvislosti se *Synem lovce medvědů* svůj dosavadní odmítavý postoj přehodnocuje, ale jen v tom smyslu, že uspokojí zvědavost čtenářů a ztratí nálepku „zapomenutého ovoce“ (s. 122). Na druhou stranu ale na Mayovi neshledává jen negativa a chválí např. jeho práci s reáliemi.

Podle Bössera (tamtéž) tkví základní problém diskuze vedené o Mayovi v její neobjektivnosti a faktu, že její účastníci vycházejí z dojmů, které z jeho knih získali během četby jako děti a svou kritiku staví na Mayově minulosti. Dále je podle něj nutné si uvědomit, že se u něj nejedná o žádnou vysoce uměleckou literaturu, což podle něj potvrzuje sám May, ale dodává zároveň, že „jsou zcela neprokazatelná jejich obvinění, pokud tvrdí, že May hlásal škodlivé politické názory nebo že kazí mládež něčím, co je v rozporu s obecně uznávanými mravními normami“ (s. 53). Snaží se vysvětlit, že stereotypnost postav a dějů nemusí být vykládána jako nedostatek, ale pouze jako respektování konvencí daného žánru. S kritiky se shoduje na Mayově „naivním němectví“ a „náboženském mysticismu“ (s. 54)²⁴.

Ve sledovaném období se z knih Karla Maye²⁵ vydání v SNDK dočkaly pouze *Syn lovce medvědů: povídka z Dalekého západu* v roce 1958 a *Duch Llana Estacada* v roce 1959 (opětovné vydání v roce 1966), v 60. letech byly v SNDK opět vydány dvě Mayovy knihy – *Vinnetou* (v roce 1965) a *Černý mustang* (v roce 1968). V 70. letech se objevovaly

---

²⁴ Novější pohled na Maye přináší *Slovník spisovatelů německého jazyka a spisovatelů lužicko-srbských* z roku 1987, kde už May není hodnocen na základě svého života nebo postojů těch, kteří si ho jako autora oblíbili (viz výše), ale pouze na základě svého díla. Jeho dílo sice neřadí mezi hodnotnou literaturu, ale rozlišuje u něj mezi literaturou dobrodružnou, která jistě kvality vykazuje, a literaturou triviální, kterou psal vyloženě z komerčních důvodů. Stejně jako všichni jeho odpůrci mu vytýká stereotypnost a „naivně stylizované ideály spravedlnosti proti násilí a rasismu (492).

²⁵ Zajímavé je odlišné postavení K. Maye a jeho knih v bývalé NDR, kde na jeho díle s oblibou ukazovali, jak západní „imperialisté“ utiskovali bezbranné původní severoamerické obyvatelstvo (viz Thomson-Wogelthumová, 2009).

překlady Mayových knih *Maye* – v nakladatelství Olympia a pokračovateli SNDK Albatrosu již častěji.²⁶

Podobné protichůdné reakce vyvolává jako autor tohoto žánru i Jaroslav Foglar. Průša (1958) k diskuzi o něm dodává, že jeho zastáncům nejde ani tolik o Foglara jako o dobrodružnou literaturu jako takovou. Proti té nic nenamítá, ale Foglara považuje za nevyhovujícího, protože podle něj nesplňuje současné výchovné cíle, „které si klade naše socialistická společnost. [...] A tu se přirozeně dostávají Foglarovy knihy do rozporu s ideami dnešní doby.“ (s. 111) Místo vydávání jeho knih doporučuje jiné autory, např. Setona.

Výše popisovaná diskuze probíhala na stránkách *Zlatého máje* během dvou let, byla pak uzavřena článkem *Na závěr diskuse o dobrodružné literatuře* Zdeňka Heřmana (1958). Ten k ní dodává, že dnes už není třeba obhajovat tento žánr obecně, ale spíše se věnovat otázce výběru konkrétních knih, raději od současných autorů. Klasické, popř. starší tituly mají sloužit jen k doplnění a nemají být těžištěm tohoto žánru.

3.6 Literatura pro děti a mládež a ideologie

Jak je vidět, odborníci se ve sledovaném období zabývají otázkami vhodnosti, či nevhodnosti některých děl/typů literatury pro děti a mládež. Věnují se i otázkám ideologickým. Ze stránek *Zlatého máje* můžeme odvodit, že v této době dochází k posunu v pohledu na dětskou literaturu a literaturu pro mládež v souvislosti s ideologií a výchovnou funkcí.²⁷ Hledisko výchovné nově nemá ustupovat umělecké funkci literatury, obě mají být v rovnováze. Této otázce se v článku *Oprávněná spokojenost?* věnuje Ján Poliák (1956):

„V uplynulých rokoch sa výchovný význam literatúry chápal natoľko zúžene, že neraz sa stierala hranica medzi propagáciou a umením a v takto „výchovne“ postavených dielach prejavovali sa k tomu ešte aj všetky omyly a vulgarizácie

²⁶ Ještě s odstupem času, v 80. letech, vnímají někteří teoretici tento návrat k Mayovi s nechtutí. Příkladem je Miroslava Genčiová, která ve své knize *Literatura pro děti a mládež (ve srovnávacím žánrovém pohledu)* (1984) hovoří o schematismu a zneužití oblíbenosti dobrodružné literatury z exotického prostředí.

²⁷ Myšlena je zde „výchovná funkce“ tak, jak byla vnímána před rokem 1989, tedy „výchova socialistického člověka“.

v ponímání ideovosti a socialistickej morálky. V detskej literatúre muselo sa toto všetko teda prejavovať v obnaženej podobe.“ (s. 6)

Nejde v podstatě o to, že by literatura neměla být neutrální a neměla propagovat socialismus/komunismus, ale má tak činit méně nápadnou a nenásilnou formou. Tématu výchovnosti literatury pro děti a mládež se věnuje i Hájek v článku *K otázkám tzv. „specifičnosti“ literatury pro mládež (Několik poznámek na okraj románové soutěže Mladé fronty)* (1956), který trvá na tom, že literatura má sloužit k výchově socialistického člověka ve smyslu Leninových myšlenek.

Při pohledu na konkrétní původní i překladové tituly vydané mezi lety 1955 a 1959 v SNDK je tato výchovná funkce literatury pro děti a mládež poměrně dobře patrná. Vydávají se knihy o pionýrech (např. *Výprava na jezero Plagesee* od J. Čerovského z roku 1955, *Hedvábné vlákno* Z. Mand'áka z roku 1956, *Táborový oheň* od J. a M. Tomanových z roku 1959, *Pionýrské srdce* od J. Horáka z roku 1955 nebo *Ulice mladšího syna* od L. A. Kasill'a z roku 1955) nebo knihy ukazující „třídní rozdíly“ a nespravedlnost (např. *Návrat* od J. Kloboučnicka z roku 1958, *Bruno aneb dobrodružství německého chlapce v české vesnici* od M. Majerové z roku 1957, *Malý Bobeš* od J. V. Plevy z roku 1955)²⁸.

Od roku 1958 se plánuje vytvoření Kruhu přátel dětské knihy, který má pořádat besedy, přednášky a vypisovat různé soutěže, přičemž jeho dalším cílem má být vybudování studijního střediska Domu dětské knihy. Bohumil Říha, ředitel SNDK, k tomu dodává: „Mohutný estetický proud, který působí na naši mládež, žádá si jisté organizační sepětí, aby bylo možno se k němu v duchu socialistických výchovných zásad vyjadřovat a působit tak k zvýšení intenzity a kvality dětské literatury.“ (s. 215)

---

²⁸ Je třeba si uvědomit, že díla se sociální tematikou sice upozorňovala na sociální rozdíly a nespravedlnost, ale nemusíme je nutně vnímat jako díla sloužící primárně k propagaci komunismu. Jde spíše o to, jakým způsobem se s nimi před rokem 1989 nakládalo a jak byla interpretována. Například katalog NK přebírá u knihy *Malý Bobeš* (poprvé vydán roku 1931) v anotaci předválečnou tendenční interpretaci knihy: „B. Václavěk a J. Fučík ji [knihu] hodnotili jako jednu z prvních literárních prací, směřujících uvědoměle k socialistickému realismu“. Kniha se dočkala vydání i po revoluci – v roce 2002 v Českém klubu a v roce 2014 Popron vydal její zvukový záznam.

3.7 Arkadij Gajder jako podporovaný autor, na příkladě knihy *Timur a jeho parta*

Poměrně zvláštní pozici měly v SNDK překlady knih sovětského autora Arkadije Gajdara. Ve sledovaném období se vydání dočkalo sedm jeho knih. Asi nejznámější z nich, *Čuk a Gek*, dvakrát samostatně – v roce 1955 a 1956 – a jednou v rámci výboru *Arkadij Gajdar dětem* z roku 1955. V roce 1955 i v roce 1956 byl podle katalogu NK náklad 50 000²⁹ výtisků. Pro srovnání: *Ivanhoe* se v roce 1956 dočkal 20 000 výtisků a 40 000 výtisků v roce 1958.

Gajdar je autor z tehdejšího ideologického hlediska vyhovující, *Oxford Encyclopedia of Children's Literature* ho označuje za autora, který byl oficiálně v SSSR považován za nejtypičtějšího zástupce nové vlastenecké literatury. Jeho knihy by se daly charakterizovat jako dobrodružné, specifické jsou svou tematikou – např. říjnová revoluce a občanská válka. Nadšení nad jeho tvorbou vyjadřuje Mareš ve *Zlatém máji* (1956). Genčiová mu ve své knize (1984) věnuje poměrně velký prostor a jeho knihy chválí, používá při tom výrazy jako „zrození nového člověka“ (s. 109) nebo „socialistický realismus“ (s. 109), dále hovoří o tom, že „Gajdar zachytil na živých, konkrétních individualizovaných postavách a jejich vzájemných vztazích etapy vývoje pionýrského hnutí až do doby Velké vlastenecké války“ (s. 113) apod.³⁰

Pro ilustraci Gajdarovy tvorby byla zvolena kniha *Timur a jeho parta*, kterou autor napsal v roce 1940. Jedná se o příběh z doby druhé světové války zasazený do venkovského prostředí. Stojí zde proti sobě dvě party dětí, na straně jedné je to Timur se svými kamarády jako postava ryze kladná, na straně druhé jako postava čistě záporná Kvakin a jeho parta. Zatímco Timur se snaží nezištně a tajně pomáhat rodinám, jejichž mužští příslušníci bojují v rudé armádě, Kvakin pořádá „nájezdy“ na cizí zahrady. Timura lze chápat jako ideálního představitele mladého „správně“ smýšlejícího komunisty – nosí na košili rudou hvězdu (tímto symbolem si zároveň značí domy, z nichž někdo odešel bojovat do Rudé armády a jejichž obyvatele vzal pod svou ochranu), pomáhá slabším. Vnímá

²⁹ V roce 1956 je kniha vydána jako mimočítanková/povinná četba.

³⁰ Zajímavé je, že ačkoliv v českém prostředí jistě nadšením nad Gajdarem po roce 1989 vyprchalo, i když i zde se výjimky najdou – např. J. Vacková v LUKu (č. 4., 2014), v Rusku se podle Vackové jeho „odkaz“ pěstuje stále.

nespravedlivost a v podstatě propaguje myšlenku, že člověk patřící do určité skupiny by se měl chovat jistým způsobem, což je vyjádřeno např. v jeho reakci na jednání jedné z postav: „Lže,‘ pobouřil se Timur, ‚a přitom je to komsomolka!“ (s. 77) Jeho postoj vystihuje následující pasáž: „Na vratech Ženina domu však svítí dnem i nocí rudá hvězda. Sám ji namaloval vlastníma rukama... Dcera plukovníka je v nesnázích.“ (s. 81)

Kniha zobrazuje víceméně schematicky pojaté a spíše kladné postavy. Kromě Timura a ostatních dětských postav jsou to např. tovární dělníci, oslavující výročí vítězné bitvy svedené v občanské válce operou napsanou speciálně pro tuto příležitost; generál, který nedělá rozdíly mezi sebou a ostatními a jezdí proto druhou třídou, z čehož má upřímnou radost; nebo Timurův strýc, který nedočkavě čeká, až ho povolají do boje. Kniha obsahuje i další „výchovné“ momenty, např. když se jedna z dětských postav ptá své starší sestry, jestli existuje Bůh, ta jí rezolutně odpovídá, že neexistuje. Staví do kontrastu Rudou armádu a praktiky jejích velitelů oproti carské armádě. Timur například vysvětluje kamarádovi, že nesmí utéct k armádě, i když to bylo dříve jinak, a říká mu: „To bylo dříve! Ale teď mají všichni velitelé a důstojníci přísně nakázáno každého našince odtamtud vyhnat.“ (s. 29) Vyznění knihy dobře charakterizuje závěrečná scéna, v níž si hlavní hrdina stěžuje na svou samotu: „Nu a nyní,... jsem zůstal sám. ‚A co já?‘ zvolala Žeňa. ‚A oni?‘ ukázala Timurovi kamarády. ‚A toto? A dotkla se rukou rudé hvězdy?“ (s. 92)

3.8 Zdeněk Nejedlý: Kniha o kultuře

Kromě beletrie se o „výchovu“ mládeže měly starat i tituly „vzdělávací“, v roce 1955 vychází v SNDK *Kniha o kultuře* od Zdeňka Nejedlého, významného komunistického ideologa a v letech 1948–1953 ministra školství a národní osvěty. *Knihy o kultuře* si všímá i Zlatý máj v roce 1958 (č. 2, únor) ve článku *80 let Zdeňka Nejedlého*, kde autor jz³¹ opěvuje autora i knihu a tvrdí např. toto: „Nad přebohatým dílem Zdeňka Nejedlého se sklání s úctou všechen československý lid. [...] Kniha o kultuře, která není snad jen na okraji činnosti, ale kniha, která jeho dílo dovršuje.“ (s. 35) Kniha je rozdělena do čtyř částí věnujících se člověku, kultuře obecně, umění a vědě. Ve všech částech je patrná snaha dětskému čtenáři podsunout určité vidění světa. Nejedlý obecně v knize odsuzuje náboženství, kapitalismus, soukromé vlastnictví, západní země, především Spojené státy,

---

³¹ Nebylo možné dohledat, kdo pod iniciálami jz ve Zlatém máji publikoval, nejedná se však o nikoho ze stálých redaktorů.

v souvislosti s nimiž používá výrazy jako „velkokapitalisté, monopolisté a imperialisté“ (s. 49), hovoří o jejich snaze podmanit si svět a srovnává je s Hitlerem. Na druhou stranu vyzdvihuje kolektivní vlastnictví, lidové masy a komunismus, odvolává se na Marxe a Engelse, Lenina a Stalina nebo Gottwalda, svou knihu např. zakončuje citací jeho hesla: „Kupředu, zpátky ni krok!“ (s. 173)

Své názory se navíc snaží opodstatnit vědeckými teoriemi. Například vyzdvihuje přínos Darwina a jeho teorie o původu člověka a zároveň dodává, že ji odmítala pouze zaostalá církev, která nechtěla lidem dovolit osvobodit se z jejího vlivu. Odvolává se na historii a přichází se svéráznými srovnáními, hledá např. souvislost mezi cechy na jedné straně a KSC, ČSM a ROH na straně druhé.

Nejedlý dále hovoří o vývoji člověka, o vynálezech a pokroku a o tom, jak člověk přetváří přírodu, o „zápasu s přírodou“ (s. 34) a o tom, že člověk má právo do přírody zasahovat a vylepšovat ji, například píše, že člověk „zlepšuje, užitečnou a krásnější činí i přírodu“ (s. 57) a o zbytečnost úvah o tom, jaký vliv by tyto zásahy mohly mít v budoucnosti, dále že „sama příroda už dávno, bylo-li tak vůbec kdy, přestala být rozhodujícím tu faktorem“ (s. 39). Zajímavá je jeho teorie o tom, že člověka od ostatních živých tvorů neodlišuje pouze jinými autory zdůrazňovaná schopnost myslet, ale především práce³². Té se pak ve svých úvahách věnuje i dále – hovoří o „dělbě práce“, jejím „společenském významu“ (s. 29), o tom, že práce je nutná podmínka kultury. Jeho postoj v této otázce lze ilustrovat následující pasáží:

„Socialismus však, vedle zvýšeného vlastního pracovního výkonu a s tím celé výroby, usiluje-li i o to, aby *výtěžek* této nejvýznamnější lidské činnosti nepropadal tam, kam nemá, ne v ruce příživníků a kořistníků práce druhých, nýbrž jako je výsledkem společné práce všech, tak aby byl také k dobru a užitku všem, což ovšem dodává člověku ještě více chuti pracovat.“ (s. 33)

Důraz klade také na rozšíření kultury i mezi nejširší masy a výchovný význam umění. Říká, že umění má být socialistické, a proto musí být realistické. Odsuzuje „čisté“ umění,

---

³² V této části knihy vychází z Engelse a jeho *Podílu práce na polidštění opice*.

kteří spojuje s „měšťáckou společností“ (s. 76). Kultura má podle něj především sloužit k vytvoření nového člověka a řádu³³.

Celkově se dá říci, že se Nejedlý snaží ve své knize pokrýt všechny oblasti lidské existence – od dějin přes kulturu po zemědělství. Staví vedle sebe „zapadající starý svět“ a „nový svět socialismu“ (s. 64). Kniha je velmi tendenční, snaží se ideologii promítnout do všech oblastí života. Nejvíce se při tom v rozporu s názvem nezaměřuje na kulturu, ale spíše na historii, vývoj člověka od pravěku po současnost, neustále při tom vyzdvihuje rozpor mezi bezohlednými feudály, popř. později kapitalisty a utlačovanými či vykořisťovanými nevolníky, resp. dělníky.

3.9 Překladová literatura v číslech

V překladové tvorbě co do množství vydaných titulů v prvních dvou letech sledovaného období jasně převládají překlady z ruštiny (přes 30 titulů)³⁴, ovšem v letech následujících jejich počet klesá zhruba na polovinu. Celkem ustálený je počet titulů přeložených ze slovenštiny, i když není vysoký. To ale lze vysvětlit faktem, že dříve díky většímu kontaktu ani dětští čtenáři neměli se slovenštinou obtíže. Z literatur bývalého sovětského bloku žádná další významně zastoupená není.³⁵

Ze západních literatur jsou zhruba stejně zastoupeny překlady z angličtiny a francouzštiny, přičemž počty překladů z obou jazyků se v jednotlivých letech postupně zvyšují. Žádné další literatury významně zastoupeny nejsou, objevují se nečetné překlady např. z italštiny, severovýchodních jazyků nebo exotičtějších jazyků, jako je čínština či japonština.

---

³³ Nejedlý se v podstatě v celé své knize drží hlavních myšlenek marxistické filozofie, která se nezaměřuje na teoretizování, ale spíše cílí na konkrétní dopady, na „přeměnu či nápravu sociálního řádu a obnovení rovnováhy ve světě“. (Štochl, 2005, s. 190). Dalším typickým rysem marxismu je odpor vůči kapitalismu a náboženství a názor, že umění nemá být určeno pouze pro malý „elitářský kroužek“, ale má sloužit lidovým masám a podporovat budovatelské úsilí a pocit sounáležitosti s dělnickou třídou (viz Štochl, 2005)

³⁴ Soupis původních i překladových titulů vydaných v SNDK mezi lety 1955 a 1959 a tabulka udávající počet titulů viz Příloha 1, 2 a 3.

³⁵ Např. překladů z polštiny bylo za celé období vydáno pouze 16, z ukrajinštiny 1, z maďarštiny 4 (oproti 114 překladům z ruštiny).

3.10 Shrnutí

Z výše uvedeného vyplývá, že literatura pro děti a mládež byla ve sledovaném období vystavena poměrně silnému tlaku. Docházelo k pečlivému výběru titulů, které mohly být vydávány. Navíc vydávání tohoto druhu literatury bylo soustředěno do SNDK a Mladé fronty, což umožnilo ještě intenzivnější kontrolu. Odborníci se zabývali vhodností či nevhodností celých literárních žánrů. Velkou roli hrála funkce výchovná, čemuž se často podřizovala i tematika. Knihy, které byly v rozporu se soudobým viděním světa, byly alespoň doplněny vhodným komentářem v doslovu, popř. v předmluvě.³⁶ To dokládá ve své předmluvě ke knize *Robinson Crusoe* v převyprávění J. V. Plevy spisovatelka Jarmila Glazarová: „Robinson je velikou příležitostí ukázat krásu a slávu lidské práce právě dnešním dětem, jejichž otcové odhodlaně budují socialismus v naší vlasti.“ (8)

Chaloupka strýčka Toma (1957) do produkce SNDK příliš nezapadá svým vyzněním ani tematicky. Na druhou stranu je na ní možné ukázat jisté negativní jevy americké společnosti, i když se v době vydání tohoto překladu v případě otroctví jedná o minulost. Tilsch se tohoto úkolu ujímá v doslovu ke knize a ještě poukazuje na fakt, že útlak afro-amerického obyvatelstva v USA trvá i nadále, upozorňuje přitom i na neradostné postavení chudších vrstev a na výrazné společenské rozdíly v americké společnosti. Do kontrastu neustále staví rovnost všech lidí, což je možné vztahovat na současnou situaci v Československu.

Harriet Beecher Stoweovou představuje jako autorku pokrokovou, která přispěla k tomu, že „dosavadní řád se začal otrásat v základech, všemocné trůny knížat světských i duchovních se povážlivě viklaly. [...] člověk začal vsutku užívat rozumu místo slepě věřit. K slovu a o své právo se začal hlásit lid.“ (467) Dále kritizuje náboženství, které ještě utužuje některé otroky v jejich poslušnosti a odevzdanosti, hovoří o „pánbíčkářských svatoušcích“. Kritizuje bohaté, vyzdvihuje, jak Stoweová „odhaluje pokryteckou mravnost bohatých a zámožných“ (468). Svůj komentář ke knize dokončuje Leninovým heslem „Učit se, učit se, učit se!“ (470). Tilsch se tedy snažil alespoň svým doslovem dostat

³⁶ Toto ideologické pojetí doprovodných textů se však neuplatňovalo důsledně. Ze čtveřice knih – *Robinson Crusoe*, *Ivanhoe*, *Dobrodružství Toma Sawyera* a *Zlatý skarabeus a jiné povídky* – které jsou podkladem pro posouzení jazyka dané doby, se k ideologické interpretaci neuchyluje Jan Werich v doslovu k Poeovým povídkám, věnuje se zde vzniku detektivního žánru a životu a dílu autora. Gelův překlad *Dobrodružství Toma Sawyera* překladatelův komentář vůbec neobsahuje, v knize je pouze předmluva autora a vysvětlivky jsou výhradně věcné.

Eva Bulínová, Chaloupka strýčka Toma od 2. poloviny českého 20. století: překlad E. a E.

Tilschových z roku 1957

obecným tendencím své doby. Otázkou je, jak moc závadnou mohla být kniha v 50. letech minulého století shledána a jestli bylo nutné její vydání takto ideologicky odůvodnit.

4 Uncle Tom's Cabin/ Chaloupka strýčka Toma

V předchozí kapitole byl nastíněn kulturně společenský kontext doby vydání překladu *Chaloupky strýčka Toma* z roku 1957 a byly posouzeny předběžné normy, tj. otázka, zda vydání tohoto překladu bylo v souladu s tehdejší překladatelskou politikou. V této části práce se zaměřím již na text románu *Uncle Tom's Cabin/ Chaloupka strýčka Toma*. Nejprve se budu věnovat původnímu americkému kontextu a prvnímu vydání díla, pak bude nastíněno uvedení románu do českého prostředí a založení jeho překladové tradice, včetně vysvětlení, z jakého důvodu se zřejmě kniha stala v českém prostředí součástí četby dětí a mládeže a přestala být vnímána jako dílo určené dospělému čtenáři.

Pro lepší možnost posouzení jazyka překladu *Chaloupky strýčka Toma* od Emanuely a Emanuela Tilschových z roku 1957 se pokusím stanovit jazykové normy používané v dané době, tj. mezi lety 1955 a 1959, na něž se zaměřila i předchozí část práce při popisu kontextu tohoto překladu, a to na základě posouzení jazyka překladů 4 knih, které v tomto období byly vydány v SNDK. Konkrétně se jedná o *Dobrodružství Toma Sawyera* od M. Twaina v překladu Františka Gela z roku 1955³⁷, román *Ivanhoe* od W. Scotta v překladu Jaroslava Krause z roku 1956, Defoův román *Robinson Crusoe* v převyprávění J.V. Plevy z roku 1956 a Poeovy povídky *Zlatý skarabeus a jiné povídky* v překladu Vladimíra Henzla z roku 1959. Jazyk překladů bude posuzován především z hlediska doby jejich vydání, za využití jazykových příruček, které byly vydány přibližně v dané době³⁸. Cílem by mělo být vyhnout se posuzování jazykových prostředků z dnešního hlediska, ne vždy ale vzhledem ke stáří překladu bude možné posuzovat jeho jazyk z dobového hlediska bez subjektivního vnímání očima současného čtenáře.

Následně se zaměřím na samotný překlad E. a E. Tilschových. Východiskem přitom bude, stejně jako u společensko kulturního kontextu model Gideona Touryho (1995) a cílem bude posoudit, zda se překlad přiklonil spíše k výchozí či k cílové kultuře, tj. jestli upřednostnil adekvátnost (*adequacy*), nebo přijatelnost (*acceptability*). Toury překlad vnímá jako produkt cílové kultury, translátologická analýza tedy bude vycházet od českého

---

³⁷ Analýza vycházela z dostupného vydání až z roku 1956, nejedná se však o vydání upravené.

³⁸ Jedná se o *Slovník jazyka českého* od autorů Váši a Trávníčka z roku 1946 a jeho přepracovanou verzi z roku 1952 a dále o *Českou mluvnici* od Havránka a Jedličky z roku 1960, viz Seznam použité literatury.

textu směrem k originálu. V první fázi bude text posouzen bez přihlídnutí k originálu, dojde k charakterizaci jazyka, k pokusu vysvětlit strategii překladatelů, především s ohledem na kulturní specifika, dále k posouzení toho, zda překlad vykazuje stejné či odlišné jazykové rysy jako překlady výše uvedených knih. V samotné translatologická analýze dojde k ověření hypotézy ohledně převládající adekvátnosti či přijatelnosti překladu stanovené na základě jeho analýzy – dojde ke srovnání vybraných pasáží překladu s originálem. Výsledkem bude potvrzení či vyvrácení hypotézy.

4.1 *Uncle Tom's Cabin*

Román *Uncle Tom's Cabin* začal vycházet na pokračování v abolicionistických novinách *The National Era* dne 5. 6. 1851, kde vycházel až do roku 1852. Po knižním vydání v roce 1852 se stal román velmi oblíbeným a dočkal se překladů do mnoha jazyků, van Spanckerenová (1994) uvádí, že do 20 jazyků, (webové stránky Harriet Beecher Stowe Center udávají dokonce překlady do 60 jazyků), Hedricková (1994) hovoří v souvislosti se světovou výstavou v roce 1893 v Chicagu o překladech do 42 jazyků, mimo jiné do arménštiny, srbštiny a velštiny. Oblibu románu *Uncle Tom's Cabin* dokládá i fakt, že rok po knižním vydání, v roce 1853, se román dočkal adaptace pro děti s názvem *Pictures and Stories from Uncle Tom's Cabin*.

4.2 *Uvedení románu Uncle Tom's Cabin do českého kontextu*

Jak uvádí Kalivodová (2008), román *Uncle Tom's Cabin* se dočkal ohlasu v českém prostředí již v roce 1852 v podobě článku v Příloze časopisu *Lumír* dříve, než byl vydán jeho český překlad. V následujícím roce se kniha objevila paralelně ve dvou překladech, jednak na pokračování v *Moravském národním listu* v překladu Františka Matouše Klácela pod názvem *Strýc Tomáš aneb Obrazy ze života černých otroků v Americe*, jednak knižně v překladu Josefa Vojáčka pod názvem *Strejček Tom čili Otroctví ve svobodné Americe*. Následovaly další překlady či adaptace. Na vnímání tohoto románu v českém prostředí mají ale zásadní vliv právě jeho první dva české překlady.

U obou překladů se shodně jedná o verze krácené a adaptační. Celkově se však pojetí překladů rozcházejí. Vojáčkův překlad je určen nejen dospělým čtenářům a zřejmě má sloužit jako zábavná četba, což vychází z dobové obliby exotických motivů a dobrodružnosti. Zatímco tedy Vojáčkův překlad měl už svým názvem zřejmě vzbudit senzací a přilákat větší množství čtenářů, Klácel zvolil serióznější přístup pravděpodobně

v souvislosti se závažným tématem románu. Vojáček na rozdíl od Klácela zasahuje do vyznění románu, ve Vojáčkově pojetí mizí žánrová specifika „domáckého románu“, nenechává vyznít roli žen jako zastánkyň a propagátorek abolicionismu. Dále v jeho překladu nedochází k vyznění románu ve smyslu rasové rovnosti, postavy otroků vykresluje tak, že mohou působit jako karikatury. Přestože Vojáček někdy ještě podtrhuje kruté zacházení s černochy, tlumí vyznění románu tím, že nechává Toma přežít. Naproti tomu Klácel i přes krácení zachovává vyznění a smysl původního textu, dále zachovává žánr, roli ženských postav a vykresluje psychologii postav otroků. Z obou překladů byl nakonec upřednostněn překlad Vojáčkův, byl znovu vydán v roce 1870, kdy byl zařazen do knižnice „Zábava pro mládež“. Tím zřejmě došlo k tomu, že se v českém prostředí román *Uncle Tom's Cabin* tradičně vnímá jako četba pro děti. (Kalivodová, 2008)

4.3 Pokus o stanovení jazykových norem překladové literatury pro děti a mládež na základě vybraných překladových titulů SNDK

4.3.1 Dobrodružství Toma Sawyera v překladu Františka Gela (1955, 1956)³⁹

Gelův překlad působí překvapivě přirozeně, i z pohledu dnešního čtenáře by zcela zapadl mezi současnou literaturu. Přestože se jedná o překlad starý téměř 60 let, jazyk a styl vyprávění jsou velmi moderní. Tehdejšího čtenáře by zřejmě jazyk překladu ničím nezaskočil a četba by nebyla narušována tím, že by se pozastavoval nad neobvyklými nebo zarážejícími formulacemi. Toto je dáno především moderní syntaxí. Dnešního čtenáře by pravděpodobně mohly překvapit některé lexikální jednotky, překlad však obsahuje vysvětlivky, takže by ani toto nebylo překážkou pro porozumění textu.

Přirozenému působení jazyka napomáhá použití idiomatických českých obrátů, např.:

- [...] kázání uvázlo na mrtvém bodě. (s. 46)
- „Povídali, že mu hráli.“ (s. 63)
- „Kdo nevěří, ať tam běží.“ (s. 14)
- Kdo to zkusí, tan si to vypije. (s. 13)
- Pílí a úsilím Tom záhy přišel věci na kloub. (s. 11)

---

³⁹ Vzhledem k tomu, že první vydání nebylo dostupné, bylo použito vydání druhé, z roku 1956, nejedná se však o vydání přepracované.

- Tom začal malinko natahovat moldánky. (s. 86)
- Začali kout plány. (s. 103)
- Chlapec se opatrně, s očima na stopkách spustil s břehu dolů. (s. 118)

Z hlediska tvarosloví jsou přechodníky používány s mírou, nenarušují tok textu, např.:

- Po snídani běželi výskajíce a poskakující na mělčinu, a pak se potopili všichni, tvoříce spleť bílých paží a nohou, a zase se zároveň vynořili, prskajíce, funíce a lapajíce po dechu. (s. 124–125)

Obecně lze říci, že přímá řeč je stylizováno tak, že postavy působí plasticky a přirozeně. Používají hovorové obraty. Především v řeči dětský postav se překladateli podařilo vytvořit velmi přesvědčivý dojem věrohodnosti, např. v následujícím střetu dvou chlapců:

„Že bych tě přepral!“

„Povídali, že mu hráli.“

„Přepral bych tě.“

„Nepřepral bys mě.“

„Přepral.“

„Nepřepral.“

„Přepral.“

„Nepřepral.“

„A že ne.“

„A že jo!“

„A že ne!“

Tísňivá odmlka. Potom řekl Tom:

„Jak se jmenuješ?“

„Do toho ti nic není.“

„Když budu chtít, tak mi do toho *bude!*“

„Tak proč nechceš?“

„Jestli ještě řekneš popel, tak...“

„Popel, popel, popel! No a co?“ (s. 12–13)

4.3.2 Walter Scott: *Ivanhoe* v překladu Jaroslava Krause (1956)

Ivanhoe je historický román zasazený do středověké Anglie ve 12. století, v době normanské nadvlády, vydaný byl v roce 1812. Z českého překladu je patrná snaha jazyk přizpůsobit době, o níž román vypravuje, a dokreslit tak celkovou atmosféru.

Co se lexika týká, využívá Kraus jednak výrazy básnické, např. *oř*, *ručeť*; dále zastaralé, např. *důstojenství*, *zbroj*, *kdož*, a knižní, např. *roucho*⁴⁰. Z dnešního pohledu překlad obsahuje větší množství zastaralé slovní zásoby, která však v době vzniku překladu takto vnímána nebyla, např. *sdostatek*, *letora*, *arci*, *rochetka*, *kolbiště*.

K přirozenosti jazyka přispívá použití idiomatických českých obrátů, např.:

- házet perly sviním (s. 140)
- vsadil bych krk (s. 197)
- „[...] my dva se známe jako staré boty [...]“ (s. 162)
- „Znám ho jako své boty.“ (201)
- jako jeden muž (s. 120)
- kam tě nohy ponosou (s. 121)

U slovesných vazeb, které se běžněji pojí s akuzativem, používá Kraus podobně jako Pleva častěji genitiv, např.:

- nepotřeboval cizí ochrany (s. 45)
- začal pozbývat veselého rozmaru (s. 122)
- uposlechl princova pokynu (s. 127)
- rytíř smí užívat palcátu a halapartny (s. 128)
- „[...] budeš-li jich potřebovat [...]“ (s. 92)

Kraus se snaží odlišit mluvu postav podle jejich společenského postavení, jazykovými prostředky stylizuje jinak řeč postav výše postavených a jinak postav z nižších vrstev. Postavy rytířů, šlechticů či církevních hodnostářů mluví vznešeným jazykem, je spíše podobný jazyku, jakým se píše, jsou zde delší věty, rozsáhlá větná struktura, rozvítené přívlastky:

- „...já, Baldwin de Oyle, panoš obávaného rytíře Briana de Bois-Guilbert, nabízím vám, jenž se nyní zovete Vyděděným rytířem, koně a zbroj, kterých řečený Brian de Bois-Guilbert užil v dnešním klání. Ponechávám vaši urozenosti, abyste ji

⁴⁰ Podle *Slovníku jazyka českého* od Váši a Trávníčka (1946).

buď podržel, anebo stanovil za ně výkupné, jak se vám zlíbí – neboť takový je zákon boje.“ (107)

- [Cedrick]: „[...]Vyzvu Normana k boji, necht' přijde v brnění a pancéři [...].“ (35)
- „Tázal jsem se vás, synové moji,“ řekl převor vyšším hlasem [...], „žije-li v blízkosti dobrý muž, který by pro lásku boží a z oddanosti k cizinci [...].“ (s. 22)

Naproti tomu postavy z nižších společenských vrstev nebo stojící na okraji společnosti užívají výrazy hrubé až vulgární, např.:

- „Cože? Co to meleš?“ vzkřikli všichni lupiči jako jeden muž. „Budeš si z nás tropit šprýmy takovými žvásty?“ (s. 120)
- [lupiči:] „Hej, mlynáři, dej pozor na kebuli!“ (s. 122)
- [lupiči:] „[...]nenadělali jsme tolik cavyků. A tenhle drzý chrapoun, toho také máme nechat běžet a nedat mu co proto?“ (s. 121)
- „Svatý Withold aby spral ta pekelná prasata!“ zvolal pasák sviní. (s. 13)
- „Aby tě husa kopl,“ obořil se pasák, „Několik mil odtud už bije hrom a blesky lítají a ty tu žvaníš [...].“ (s. 16)

Zajímavé je také snaha odlišit řeč některých postav v závislosti na kontextu. Např. princ Jan se při promluvě ke své družině stylizuje do role panovníka, v překladu Kraus používá/volí pluralis majestaticus, např.:

- „Ať se s ním stane cokoliv,“ řekl princ Jan, „zůstává vítězem dnešního dne. A kdyby byl stokrát naším nepřítelem nebo oddaným přítelem našeho bratra – a to je skoro totéž – třeba ošetřit jeho rány. Náš osobní lékař necht' se o to postará.“ (s. 139)
- „Potěšíme ji tedy v jejím bolu,“ poznamenal princ Jan, „zdokonalíme její rod tím, že ji provdáme za některého Normana [...].“ (s. 140)

Naproti tomu v odlišné komunikační situaci – když se princ Jan dívá se skrz prsty na původní saské obyvatelstvo a snaží se urážet i výše postavené Sasy a dát jim najevo jejich podřazenost – je v překladu snaha stylizovat jeho řeč jadrněji, rozkazuje jim:

- „Saští drni! Jak se rozvalili! – Ven s nimi! – Sesednout se! Udělat místo pro knížete lichvářů a jeho krasotinku! Naučím vaše tlusté zadky rozvalovat se v synagoze na čestných místech vedle těch, jimž synagoga po zásluze patří.“ (s. 81)

- „A teď vzhůru, saská rochnata,“ zvolal nezkrotný princ [...]. (s. 83)

Celkově lze říci, že jazyk překladu nevytváří zastaralý dojem především díky syntaxi, Kraus nepoužívá příznakový slovosled. Navození dobového jazyka je patrné především v řeči postav, případně u některých slovesných vazeb. Vzhledem k tomu, že se jedná o historický román, lze prvky působící historicky považovat za překladatelský záměr.

4.3.3 *Robinson Crusoe* v převyprávění J. V. Plevy (1956)

Pleva se ve svém převyprávění *Robinsona Crusoe* přísně drží spisovného jazyka, jak uvádí Glazarová v předmluvě, cílem „bylo dobře nově převypravovat Robinsona pro dnešní mladé čtenáře... Vyprávět dnešním spisovným jazykem příběh starý dvě stě let.“ (s. 7-8) Tento cíl jako by se Pleva snažil naplnit za každou cenu, dokonce i v přímé řeči postav neodlišuje pomocí jazykových prostředků výrazně postavy náležející do různých věkových kategorií, popř. sociálních skupin. V řeči vypravěče i postav se objevují gramatické i lexikální prostředky, které jsou z dnešního hlediska vnímané jako zastaralé, z hlediska čtenářů v době vydání byl pravděpodobně tento pocit méně výrazný. Tato tvrzení budou doložena konkrétními příklady níže.

V oblasti slovní zásoby se objevují tvary knižní, zřejmě mají sloužit pro charakteristiku období, do něž je děj zasazen, např. *jinošský věk, lodice, šat, kože, lože, plovat, vůkol, kol dokola, veřeje, koly* (ve významu *kůly*) apod. Řidčeji se objevují i výrazy, které Váša s Trávníčkem (1946) označují jako zastaralé, neobvyklé je například použití spojky *než* ve významu odporovacím, např. „To bude konec konců daleko lepší, než aby z něho byl průměrný advokát a ve svém povolání nešťastný člověk. Než Robinson na daleké cesty myslit nepřestal.“ (s. 16) a „Robinson se domníval, že se střevíce přizpůsobí, že je rozchodí. Než teď nesnesitelně dřely.“ (s. 83).

Co se tvarosloví týká, uchyluje se Pleva mnohem častěji než například Henzl v překladu Poeových povídek k používání přechodníků nejen v řeči vypravěče, kde proti jejich použití zřejmě nebylo možné v době vydání překladu mít velké námitky, ale i v přímé řeči postav, kde už rušivě působit mohly: „...najal jsem na svoji loď, nic netuše, celou skupinu námořních pirátů bukanýrů...“ (s. 211). Vzhledem k tomu, že se zde jedná o promluvu kapitána, působí tento tvar nepřesvědčivě. I když se přihlédne k faktu, že měl jako velící

důstojník vyšší společenské postavení a zřejmě i vzdělání, těžko bychom od něj takové vyjadřování očekávali.

Na rozdíl od běžného užívání přívlastku shodného v postavení před podstatným jménem, které rozvíjí, staví Pleva přívlastek za podstatné jméno (a), zrovna tak postupuje u ukazovacích zájmen (b), u postupně rozvíjejícího přívlastku mění pořadí slov (c), např.:

(a) ...že se v nitru synově něco děje (16); Zásobil se také trvanlivým ovocem, ..., ořechy americkými... (s. 83); ... jak ochotně by vykonal příkaz otcův! (s. 25);

(b) ...pod nevysokou vrstvou sluncem prohřátého písku leželo na padesát želvích vajec... Vejce ta byla daleko menší než slepičí... (s. 64); Přemýšlel jen, jak veliké ty ořechy rozlousknout. ... Nápoj ten ho velmi osvěžil... (s. 65); Vosk ten byl nečistý. (s. 96);

(c) Nedaleko kvetoucích hlávek spatřil obrovské jakési houby. (s. 98); Jak jinak je právě v této době v daleké jeho vlasti. (s. 114)

Autor se odchyluje od běžně užívaných slovesných vazeb, místo obvyklého čtvrtého pádu používá předmět v pádě druhém, což uvádí u některých příkladů i *Slovník jazyka českého* (1946) jako zastaralé, resp. možnost užití druhého pádu není vůbec uvedena, např.:

- Robinson nepoznal dosud ve svém životě většího strachu... (s. 25);
- Pojedli něco sucharů... (s. 43);
- na zpáteční cestě natrhal banánů i kukuřičných klasů (s. 60);
- Do skalních prohlubenin nanosil opět mořské vody. (s. 66);
- Kůru pak uložil v jeskyni pro případ, že by ji mohl někdy upotřebit jako léku. (s. 85);
- Po koupeli donesl kozám od potoka čerstvé trávy. (s. 94)
- Nepociťoval však naprosto žádných obtíží (s. 109);
- Není tu nikoho, kdo by jej ošetřoval. (s. 135)
- Neměl ani nástrojů, ani síly. (s. 161).

Obvykle autor charakterizuje své postavy také přímou řečí a volí jazyk odpovídající jejich věku nebo sociálnímu postavení. V Plevově podání věkový rozdíl u jednotlivých postav příliš patrný není. Vyjadřování Robinsona se nemění v mladém ani zralém věku. Už na

začátku knihy jako mladík hovoří uhlazeným jazykem dospělých. I kdybychom přihlédli k faktu, že studoval a pocházel ze středních vrstev, jeho projev nepůsobí věrohodně. Toto například říká svému otci, když se rozhoduje opustit studia: „Nehněvejte se, tatínku, myslím na tu věc již dávno. Věřte, že v žádném jiném zaměstnání nebudu šťasten. Studovat nechci. Nemám pro to smysl a protiví se mi to.“ (s. 15) Na druhou stranu u Robinsonova přítele Martina se Pleva pokouší o vyjadřování mladé generace, což se zcela nezdařilo: „Je vidět, žeš ještě zajíc, který se lekne každého fouknutí. Milý brachu, kdyby přišla skutečná bouře, to by byl jinačí tanec.“ (s. 23)

Podobně jako Henzl ve *Zlatém skarabeovi* se i Pleva snaží charakterizovat mluvu domorodců gramatickými prostředky. Na rozdíl od Henzla si u každé postavy vystačí pouze s omezeným množstvím jazykových prostředků. V případě černošského chlapce Xuryho je to důsledné používání infinitivů na místo určitých slovesných tvarů, nesklonování podstatných jmen: „Xury nemít strach. Xury najít voda a přijít. ... Když něco sežrat Xury nesežrat tebe. Ty zůstat živ a ujet pryč.“ (s. 42) V případě Pátka používání třetí osoby na místo oslovení svého protějšku a na místo osoby první: „Robinson nemá Pátka rád. Proto stavíš, Robinsone loď, abys mne od sebe odvezl ... Zab Pátka, Robinsone! Pátek nechce bez Robinsona žít.“ (s. 195)

U řeči pirátů je snaha napodobit jejich drsnou mluvu – nadávky, kletby – v kombinaci s užitím spisovných koncovek může tato snaha působit rozporuplně, např.:

- „Zatracení chlapi, odešli.“ (s. 214)
- „Darebáci! Měli asi žízeň a šli se napít.“ (s. 214)
- „Hrom aby do chlapů!“ (s. 219)
- „Co si to dovoluješ, ty darebáku, k svému příteli, co? Slíbils poslušnost a začínáš být nějak brzo drzý k svému představenému.“ (s. 219)
- „Vždyť u všech rohatých nepamatuji, že bych na naší skořápce pil někdy takovýhle rum.“ (s. 220)

Na druhou stranu je třeba si uvědomit, že s ohledem na dětského čtenáře autor nemůže používat nejhrubší vulgarismy. Otázkou je, jestli nebylo v době vydání díla možné využít pro charakterizaci tohoto druhu postav širší škálu stylistických prostředků – hovorový jazyk, případně nespisovné tvary – podobně jako například Henzl ve svém překladu.

Živou řeč se Pleva snažil napodobit i užitím citoslovcí, např.:

- „Kamaráde, to je rum přímo královský. Ho, ho, ten by chutnal i našemu Patrickovi.“ (s. 220)
- „A hola,“ vykřikl jeden, „to by nebyl Atkins, aby tu po něm člověk nenašel bečku rumu.“ (s. 219)

Pro tehdejšího mladého čtenáře bylo Plevovo převyprávění *Robinsona Crusoe* zřejmě přijatelnější a přístupnější než dřívější překlady v nezkrácené podobě. Možná se mohli pozastavit nad některými formulacemi, ale celkově byla kniha přijatelná. Oblibu knihy a skutečnost, že si našla své čtenáře, dokládá to, že byla opětovně vydávána i později. Před rokem 1989 vyšla kniha celkem jedenáctkrát ve vysokém nákladu⁴¹. Po roce 1989 se kniha dočkala čtyř vydání, ale pro dnešního čtenáře nebude zřejmě už tak přitažlivá, i vzhledem k velké konkurenci jiných literárních žánrů, např. sci-fi a komiksy.

4.3.4 E. A. Poe: *Zlatý skarabeus a jiné povídky* v překladu Vladimíra Henzla (1959)

Kniha obsahuje tři povídky – *Zlatý skarabeus*, *Ukradený dopis* a *Sestup do Maelströmu*, jsou vyprávěny v první osobě, přičemž vypravěč je zároveň přímým účastníkem děje.

Z jazykového hlediska je nejzajímavější povídka *Zlatý skarabeus*, protože její postavy jsou zástupci různých sociálních skupin a jsou jazykem charakterizovány. Hlavní postava je Legrand, zchudlý příslušník kdysi bohaté rodiny, vypravěč není blíže určen, ale obě postavy mluví podobným jazykem a využívají podobné vyjadřovací prostředky. Jako jejich protipól je možné chápat černošského sluhu Jupitera, u něhož překladatel využil i nespisovné jazykové prostředky a jazyk tak stylizoval do nespisovné, lehce zdeformované podoby.

Jupiter například používá nespisovné koncovky: „Ten brouk je pořádněj každěj kousek je zlatej, ještě sem v životě tak těžkýho brouka neviděl.“ (10) Vypouští –l u minulých přičestí sloves a používá nespisovné tvary slovesa být: „Abych pravdu řek, massa, nejni tak zdavej, jak by měl bejt.“ (14) Používá protetické v-: „Protože yo tom mluvil ze spaní.“ (15); „...yon kopal a kousal...“ (15)

⁴¹ Např. v roce 1970 byl náklad 70 000 výtisků, v roce 1977 stoupl na 100 000 výtisků.

I když se jedná o překlad povídek z první poloviny 19. století, je použit moderní přirozený jazyk a vyprávění tak volně plyne. Je to především díky tomu, že neobsahuje ani z dnešního hlediska zastaralou slovní zásobu a pouze minimum gramatických tvarů, které se dnes cítí jako zastaralé, např. infinitivy zakončené na *-ti/-ci* (říci, mluvíti), přechodníky apod.⁴². Dalo by se říci, že překlad má šanci obstát i u dnešního čtenáře.

4.3.5 Závěry o jazyce překladové prózy pro děti na základě výše uvedených děl

Ze srovnání všech čtyř knih vyplývá, že ve sledovaném období jen jeden z autorů – J. V. Pleva – se ve své adaptaci až nepřirozeně snažil o zachování přísně spisovného jazyka, který někdy může působit až archaicky. U všech překladatelů lze vysledovat alespoň částečnou snahu rozlišit v přímé řeči postavy na základě jejich věku, společenského postavení, případně u černošských či domorodých postav na základě etnika a omezené znalosti jazyka, jímž se dorozumívají. Překladatelé k tomu využívají různé prostředky, viz výše. Slovosled se ve většině překladů neodchyluje od dnešní podoby jazyka, výjimku tvoří Plevovo převyprávění. V některých překladech se vyskytují verbální vazby s genitivem místo obvyklejším akusativem. Nejvýraznější odchylky od současného jazyka se projevují v oblasti lexika – z tehdejšího pohledu však i tato oblast působila ve většině překladů přirozeně. Co se týká přizpůsobení textu cílové kultuře, překladatelé postupují shodně v případě užití vlastních jmen, pokud mají v češtině svůj ekvivalent, využijí ho, ostatní jména nechávají v původní podobě, např. v románu *Ivanhoe* – Ambrož, Vilém, Štěpán; v *Dobrodružství Toma Sawyera* – Vilíček, Zuzanka; v románu *Robinson Crusoe* – Jakub, Tomáš, Běta, Vilém.

4.3.6 Role spisovné a nespisovné češtiny v umělecké literatuře v 50. letech 20. století

Jak uvádí Mareš (1993), je spisovný jazyk vždy vnímán jako bezpříznakový, v uměleckých textech se však využívají i různé příznakové podoby jazyka – např. obecná čeština či různé místní dialekty nebo interdialekty. Autor se zaměřuje na použití nespisovných prvků jazyka především v přímé řeči postav a všímá si rozporu mezi psaným

---

⁴² Je ovšem třeba si uvědomit, že tyto jazykové prostředky nebyly v době vzniku překladu považovány za zastaralé.

a mluveným vyjádřením: „Umělecké texty mají zpravidla základní podobu psanou, přitom však velmi často modelují či simulují verbální komunikaci mluvenou, jež v ,reálu' vytváří hlavní pole uplatnění nespisovnosti [...].“ (s. 234).

Mareš se věnuje vývoji využívání nespisovného jazyka. Ten se začíná v české literatuře uplatňovat již od 30. let 19. století, jeho postavení sílí a obliba nespisovných jazykových prostředků u autorů umělecké literatury je výrazná především od 20. let století dvacátého, kdy se autoři uchylují i k využívání speciálních vrstev slovní zásoby, jako jsou slangy, případně i k argotu. K významným změnám dochází v 50. letech 20. století, používání nespisovného jazyka v umělecké literatuře je zcela přehodnoceno. Mareš tuto situaci popisuje takto:

„Na jedné straně byl formulován požadavek živosti, lidovosti a přirozenosti jazyka literatury, na druhé straně se však vycházelo z představy vývoje k jednotné celonárodní vyjadřovací formě – nespisovné útvary se pak jevily jako něco pouze dílčího, netypického, spjatého s minulostí a odsouzeného k zániku. Tomu měl odpovídat způsob jejich užívání, přísně výběrový, náznakový a zaměřený na charakterizaci společensky negativních postav a jevů.“⁴³ (s. 236)

Dogmatického dodržování spisovnosti v překladech si všímá i Hrala (2003), sice se zaměřuje na překlady z ruštiny, ale toto lpění na spisovnosti je možné považovat za všeobecný trend.

Na konci 50. let a začátku let šedesátých dochází opět ke změně a nespisovný jazyk se začíná v literatuře uplatňovat výrazným způsobem. Tohoto jevu si všímá i Eva Masnerová (2002), která potvrzuje výše uvedený vývoj přístupu k nespisovnému jazyku a jeho absolutní popření v 50. letech 20. století. Upozorňuje přitom na jazyk poválečných překladů, který byl zpočátku progresivnější než jazyk literatury původní české a dopomohl k rozšíření výrazových prostředků české literatury. Masnerová uvádí, že „překladařelé hledající adekvátní jazykové ekvivalenty pro široký výrazový rozsah moderní anglosaské literatury pracně překonávali staré tradice, aby probodovali nové, širší a funkční využití hovorového jazyka i slangu v uměleckém textu.“ (s. 73–74)

---

⁴³ Mareš uvádí, že důraz na používání nespisovných forem pouze u záporných postav byl reálně praktikován, jako příklad uvádí posudek ke knize Jana Mareše *Pískle*, který se této zásady nedržel.

4.4 Charakteristika překladu a stanovení hypotézy ohledně jeho příklonu k pólu adekvátnosti či přijatelnosti

Pro román jsou charakteristické dvě dějové linie. Jedná se o příběh staršího velmi pobožného otroka Toma, který se dostane nikoliv vlastní vinou ze snesitelných podmínek a na otroka dobrého postavení postupně na Jih USA na bavlnové plantáže, kde zažívá tvrdou dřinu a nelidské zacházení, vše snáší s nábožnou oddaností a díky silné víře v boha. Druhou dějovou linii tvoří příběh Elizy, jejího manžela Jiřího a malého Harryho. Jejich postoj jakoby tvořil protipól k Tomovu postoji. Obě dospělé postavy se rozhodnou nenechat se jen pasivně vléct svým osudem, ale snaží se mu postavit a aktivně ho změnit. Jiří utíká od krutého pána, Eliza protože chtějí prodat jejího syna Harryho. Oba míří za svobodou, do Kanady.

Co se lexika týká, využili překladatelé skoro všechny vrstvy češtiny. V řeči vypravěče se objevují výrazy knižní, např. *toliko*, *van*, *nesmlčet*; zastaralé, např. *nadobyčej*, *jakož*, *na podiv*; dále výrazy lidové či hovorové a zhrblé, např. *jaktěživo*, *járku*, *bachráč*. Lexikální stránka překladu u čtenáře v době jeho vydání pravděpodobně nebudila dojem nepřiměřenosti či nepřijatelnosti. Z dnešního hlediska by zřejmě působily knižním či zastaralým dojmem i výrazy jako *rmoutit se*, *slynout*, *kerak*, *upamatovat se*, *zhrdnout*, *pakliže* a další.

U slovesných vazeb, které se běžněji vyskytují s akuzativem, dávají překladatelé přednost méně běžnému genitivu, např.:

- Není jazyka, není mluvy, jež by tímto hlasem nehovořila [...]. (s. 400)
- [...] v pokoji nebylo služebnictva [...]. (s. 7)
- [...], ale když slečna Ofelia použila křísivých prostředků, [...]. (s. 333)
- [...] a že teď, když pána není[...]. (s. 336)

Poněkud zvláště v překladu působí přivlastňování podstatnému jménu pán – paní.

- Eliza, uklidněná paniným přesvědčeným tónem [...]. (s. 17)
- před dveřmi paniny ložnice (s. 45)
- jako pokoj panin (s. 45)
- mysl páně Wilsona (s. 130)

V řeči vypravěče i v přímé řeči se vyskytuje inverzní slovosled, shodný přívlastek rozvíjející stojící obvykle před podstatným jménem, které rozvíjí, stojí v překladu za jménem, např.:

- jednu z divokých, roztodivných písní, mezi černochoy běžných (s. 9)
- žádný pád prvního ministra králova (s. 54)
- se usadili kolem stolu, hojně prostřeného všemi potřebami k družné náladě, svrchu vyjmenovanými. (s. 79)
- kráčel v šlépějích otcových. (s. 394)
- a povolil radosti dlouho v srdci tutlané (s. 75)

Pro řeč vypravěče používají překladatelé autorský plurál, např.:

- Z pohodlnosti jsme až doposud mluvili o dvou „pánech“ (s. 7)
- Jak jsme již uvedli dříve, oba mužové byli pohříženi do vážné rozmluvy (s. 7)
- Víme, to není, jako kdyby šlo o bílé (s. 14)
- Ve státě Kentucky najdeme snad nejmírnější formu otrockého systému (s. 15)

Ve snaze přiblížit se čtenáři je užito oslovení čtenáře, např.:

- Směješ se možná i ty, milý čtenáři – ale víš-li-pak, že v dnešních dobách se lidskost vyskytuje... (s. 13)
- [...] – právě takové slzy, pane, jaké vám kanuly do rakve, v níž ležel váš prvorozený synek, takové slzy, ženo, jaké jsi ronila ty, když jsi slyšela nářek svého umírajícího robátka. (s. 50) – V tomto případě je apel v překladu ještě zdůrazněn použitím tykání.

Při charakteristice postav využívají překladatelé výrazy, které zároveň vyjadřují vztah k postavě:

- popis Haleyho: Byl to pomešší zavalitý člověk s hrubými všedními rysy a s oním osobitě holedbavým chováním, jaké cejchuje nízkého tvora, který se bezohledně snaží prodrat ve světě výš. Byl přehnaně nafintěný. Měl na sobě

strakatou vestu a na krku modrý šátek, pestře posetý žlutými puntíky a uvázaný, zcela ve shodě s celkovým svým vzezřením, na hejskovský uzol. (s. 7)

- popis malého Harryho: V tom se otevřely dveře a do místnosti vklouzl klučina, čtyřletý nebo pětiletý světlý mulat. Na jeho vzhledu bylo něco podivuhodně půvabného a přitažlivého. Černé vlásky, jemné jako hedvábné chmýří, mu lesklými kučerami věncily kulatou tvářičku s důlky, a jak zvědavě nakukoval do pokoje, zpod hustých černých řas hleděly velké tmavé oči, plné záru a něhy. (s. 9)

- popis pana Shelbyho: Pan Shelby byl člověk víc než průměrně slušný. Byl dobromyslný a laskavý, měl v povaze nenucenou shovívavost ke všem kolem sebe a jaktěživo nezanedbal nic, co by snad mohlo přispět k tělesné úlevě černochů na jeho statku. (s. 16)

Překladaelé se snažili odlišit řeč jednotlivých postav, jiné výrazové prostředky používají postavy z vyšších společenských vrstev a jiné z nižších vrstev, hrubé postavy otrokářů a především handlířů jsou charakterizovány stylizovaným zhrubělým jazykem, do jazyka Toma se promítá jeho zbožnost, jinak mluví postavy vzdělané a nevzdělané.

Mluva handlířů je jadrnější, obsahuje hovorové výrazy, je zde snaha vzbudit dojem mluvnosti, jako příklad budou sloužit promluvy Haleyho:

- „Takhle já kšeftovat nemůžu [...]“ (s. 8)
- „Hm, mám akorát tolik svědomí, kolik si ho může pracovitý obchodník dovolit.“ (s. 8)
- „No tak, jaký uděláme kšeft s tou ženskou?“ (s. 11)
- „[...] boháčům, co si můžou dovolit slušně klopat za hezounky [...]“ (s. 12)
- „Jisté je, že jsem nikdy nedokázal jednat tak, jak si v našem fochu vedou někteří kolegáčkové.“ (s. 12)
- „Tyhle ty handle s mrňaty nadělají v kšeftě vždycky spoustu svízelů,“ [...] „A čím větší trápení je takový harant [...]“ (s. 79)
- „Nehraju si na žádného takového fňuknu, jako jste vy, ale v oučtech neoblafnu ani samého ďábla [...]“ (s. 82)

Podobně je stylizovaná i řeč otrokářů, např. Legree, který se stane Tomovým majitelem, hovoří takto:

- „Ha, ha, přítelíčku,“ řekl, „jak se zdá, vidíš sám, že to tvoje náboženství je k ničemu! Já věděl, že ti to nakonec do té tvé zabedněné kotrby přece jen vtluču! [...] „Byl jsi blázen,“ pokračoval Legree, „protože když jsem tě kupoval, měl jsem s tebou jenom dobré úmysly. Mohl jsi na tom být líp než Sambo nebo Quimbo, to už je jedno, a mít zlaté časy. Místo abys každý den dva vyfasoval nářez a zmlácení, mohl sis po libosti šafářovat jako pán a řezat druhé negry. A mohl sis občas pěkně zahřát žaludek punčem z whisky. No tak, nemyslíš, že uděláš líp, když budeš rozumný? Hod’ ten starý ucancaný škvár do ohně a dej se na mou víru!“ (s. 413)
- „Hej! Ty, Cassy!“ zvolal Legree. „Co to do tebe zase vjelo?“ (s. 421)
- „Tak ven s tím, opice jedna“ [...] (s. 421)
- „Sper tě d’as, Cassy,“ [...] (s. 425)
- „Hola hej, vy tam! Sambo! Quimbo! Všichni sem!“ volal Legree, [...] „V močále jsou dva uprchlíci. Který negr je chytí, ten nebo ten ode mne dostane pět dolarů. Pusťte psy! Odvažte Tygra a Furiu a všechny vůbec.“(s. 427)

Z výše uvedených příkladů přímé řeči Haleyho i Legreeho je jasně patrné, že se překladatelé snažili postavy jazykově charakterizovat. Používali přitom i tvary či výrazy nespisovné, např. *kšeftovat*, *ženskou*, *tyhlety*, *handle*, *foch*, dále výrazy obecně pejorativní nebo s negativním zabarvením v daném kontextu, např. *ucancaný*, *opice*, *mrňata*. V některých případech však kombinace tohoto druhu výrazu s výrazem či tvarem přísně spisovným nebo knižním může působit rozporuplným dojmem, jedná se např. o následující promluvu: „Jisté je, že jsem nikdy nedokázal jednat tak, jak si v našem fochu vedou někteří kolegáčkové.“ (s. 12), kde takto může působit kombinace spisovného tvaru *jisté* a *jednat* s výrazy jako *foch* a *kolegáčkové*. Podobně rušivě může v přímé řeči takové postavy působit tvar osobního zájmena *mne*, viz poslední příklad.

Postavy vyššího společenského postavení jsou od výše uvedených postav také odlišeny způsobem, jakým mluví, např. pan Shelby používá pro přitakání výraz *jistěže*. Jinak je sice jeho řeč stylizovaná v některých replikách i hovorově, ale jsou vynechány výrazy pejorativní. V některých případech dochází k mísení jazyka spisovného až knižního s hovorovější stylizací, např.:

- „[...] Abych řekl pravdu, jenom krajní tíseň mě dohání, že jsem vůbec s nějakým prodejem svolný. [...]“ (s. 9) – Obrat *abych řekl pravdu* navozuje dojem přirozené mluvené řeči, na druhou stranu spojení *být s něčím svolný* je spíše knižní.
- „Tak si ho tedy odved’“ [...] (s. 10) – Částice *tedy* v jeho vyjádření působí přirozeně.
- „Promyslím si tu věc a prohovořím si to se ženou,“ odpověděl pan Shelby. „Do té doby, Haley, chcete-li celou věc vyřídit tak potichu, jak říkáte, uděláte nejlíp, když tady v okolí neprozradíte, co máte za lubem. [...]“ (s. 15) – Nesourodě může působit kombinace knižního *prohovořím* se spojením *co máte za lubem*.
- „Stavte se u nás tedy dnes navečer mezi šestou a sedmou [...]“ (s. 15) – Zde jazyk působí přirozeně.

V promluvách paní Shelbyové se odráží fakt, že je silně věřící, její mluva někdy působí mírně strojeně, má zřejmě vyjadřovat silné emoce, např.:

- „Bud’tež Bohu díky!“ [...] (s. 51)

Na druhou stranu při komunikaci se služebnými je stylizovaná do mateřské role:

- „Elizo, co je to dnes s tebou, děvče?“ (s. 16)
- „Ale, jdi, Elizo! Co tě trápí, dítě?“ (s. 17)
- „Nu a, blázinku? I kdyby, co na tom?“ (s. 17)

Také postavy otroků jsou jazykem charakterizovány, např. Chloe je stylizovaná do role bodré lidové mluvčí, používá hovorovější či idiomatické obraty jako *od hodiny, patří mu to, bud’ jak bud’, nechat dojít tak daleko* apod., např.:

- „No, táto,“ řekla teta Chloe, „Proč neutečeš taky ty? To budeš čekat, až tě odvedou dolů po řece, kde mordují negry dřinou a hladověním? Já bych o moc raději umřela na místě, než bych šla na jih, od hodiny! [...]“ (s. 49)
- „Sypte se, Moše a Petře, koukejte mi jít z cesty, negřata! Polly, kočičko moje, běž stranou – však maminka už za chvíli dá své maličké něco sama. [...]“ (s.33)
- „Ti Lincolnovic, do těch nic není, copak na nich vůbec záleží! [...] Jináč jsou docela slušní, jenže tak po obyčejnou. Ale aby něco dokázali postavit

doopravdy nóbl, o tom se jim ještě ani nezdálo. [...] I dejte mi svátek, nic mi o těch Lincolnovic nevykládejte!“ (s.34)

Tom mísí spisovný jazyk s hovorovými obraty a přizpůsobuje svůj projev okolnostem, např.:

- „[...] Jestli musejí prodat buďto mne nebo všechnu čeled' na statku a všechno šmahem nechat vybubnovat, tak at' raději prodají mne! [...] Nikdy jsem jeho důvěru nezklamal ani nepoužil svého pašportu jinak, než jsem dal slovo, a nikdy to taky neudělám.“ (s. 49)
- [K Saint-Crarovi] „Ach můj drahý mladý pane! Bojím se, že dáváte všanc všechno – všechno – tělo i duši! Dobrá kniha praví: ‚Vino naposledy jako had uštípne a jako štír uštkne‘, můj drahý pane!“ (s. 230)

Co se týče užití křestních jmen, jsou některá zachována v původní podobě, např. *Abigail, Hanna, Mary, John, Sally, Polly, Jimmy, Sukey*, jiná jména mají českou podobu, např. *Jan, Petr, Šimon, Marie, Mamči, Jiří, Tomík, Emilie*. Tento postup se shoduje s postupem překladatelů některých z analyzovaných knih.

Některé reálie, které jsou typické pro dějiště románu, překladatelé, zachovávají, např. stopy, palce, libry (ve smyslu váhové jednotky), míle. Na druhou stranu do textu zavádí české reálie, např. „Odevzdával jsem mu poctivě každý halír [...]“ (24) a „pro pár mizerných grošů“ (s. 42), nebo výrazy *statek, vdolky, koláče, suchary, lité vdolečky*. V prvních dvou příkladech je možné, že motivací bylo zachovat ustálená česká spojení.

Na základě výše uvedeného se přikláním k tomu, že se překladatelé na ose mezi adekvátností a přijatelností neuchýlili výrazně ani k jedné straně. K pólu přijatelnosti se uchýlili použitím některých typicky českých frází, počestněním vlastních jmen. Domnívám se, že k využití různých vrstev jazyka v přímé řeči došlo na základě podobného odlišení v originálu. Na základě údajů nakladatele o tom, že kniha byla upravena pro děti, se lze domnívat, že v některých oblastech došlo k upřednostnění přijatelnosti.

Při srovnání s výše uvedenými překladovými díly vydanými v SNDK v daném období je možné říci, že se od nich *Chaloupka strýčka Toma* po jazykové stránce výrazně neliší. Nejméně se podobá překladu *Dobrodružství Toma Sayera* od Fr. Gela, který má přirozenější rytmus a v němž i řeč postav působí věrohodněji.

4.5 Srovnání vybraných úryvků překladu s předpokládaným originálem

Před vlastním srovnáním vybraných úseků překladu s předpokládanými odpovídajícími úseky originálu, byla provedena kontrola úplnosti českého překladu na základě srovnání obsahu překladu s obsahem originálu. Bylo zjištěno, že překladatelé zachovávají stejné členění na jednotlivé kapitoly jako originál. Byla však vypuštěna poslední kapitola, tj. kapitola 45, která je doslovem autorky. Motivací pro toto rozhodnutí bylo pravděpodobně více faktorů, především zřejmě fakt, že se autorka obrací na dospělé čtenáře, konkrétně přímo na tehdejší obyvatele jižních států USA a dále náboženský podtext doslovu, který byl v rozporu s tehdejším oficiálním postojem k náboženství v Československu, např.:

„Christian men and women of the North! still further, – you have another power; you can *pray*! Do you believe in prayer? or has it become an indistinct apostolic tradition? You pray for the heathen abroad; pray also for the heathen at home. And pray for those distressed Christians whose whole chance of religious improvement is in accident of trade and sale; [...]“ (s. 515)

Tilschovi místo toho doplňují knihu vlastním doslovem, viz výše.

4.5.1 Úryvek č. 1

První úryvek⁴⁴ je vybrán z části, v níž Eliza utíká s Harrym od Shelbyů, protože se dozvěděla, že se jejího syny rozhodli prodat. V této části také autorka oslovuje čtenáře a snaží se zapůsobit na jeho city.

Co se týká úplnosti překladu, nedošlo v této části k žádným vynechávkám. I členění textu zůstalo na rovině odstavců zachováno, některá souvětí, která jsou v originálu poměrně dlouhá, rozdělují překladatelé na kratší úseky, např.:

---

⁴⁴ Jednotlivé úryvky, které jsou analyzovány, jsou uvedeny v Příloze 4, vždy v původním znění a v českém překladu.

- originál: And, suiting the action to the word, the door flew open, and the light of the tallow candle, which Tom had hastily lighted, fell on the haggard face and dark, wild eyes of the fugitive. (s. 51–52)

překlad: A doprovodila slovo činem. Dveře se rozletěly a světlo lojového sloupku, který Tom ve chvatu zažehl, dopadl na znavenou tvář a tmavé, divé oči uprchlice. (s. 48)

V této ukázce má díky rozdělení souvětí děj rychlejší tempo.

V úryvku je využito v originálu velké množství nestandardních jazykových prvků v přímé řeči postav, tj. Chloe, Elizy i Toma, překladatelé se snažili expresivitu a nespisovnost alespoň částečně zachovat, v některých případech však došlo ke stylovému posunu, v češtině jsou promluvy spisovnější.

- originál: „He hasn't done anything, – it isn't for that. Master don't want to sell; and Missis – she's always good. [...]“ (s. 52)

překlad: „Ničím se neprovinil – to není proto. Pán nechce nikoho prodat a paní – ta je vždy hodná. [...]“ (s. 49) – V překladu je promluva Chloe díky slovnímu obratu *ničím se neprovinil* až knižní, je ovšem možné, že tím překladatelé chtěli ještě posílit vyznění originálu. Originál však využívá i tvary gramaticky nesprávné, např. *don't* ve třetí osobě jednotného čísla.

Překlad zachovává časté repliky, kdy si Chloe „ulevuje“ a odvolává se k bohu:

- „Good Lord! What's that?“ (s. 51) – „Dobrý bože! Co se děje?“ (s. 48)
- „Lord bless you! – I'm skeered to look at ye, Lizy! [...]“ (s. 52) – „Proboha! Vždyť je strach se na tebe podívat, Lízo. [...]“ (s. 48)

Snaha zachovat způsob mluvy postav je patrný např. v následující ukázce, i zde se však objevují zároveň tvary, které bychom od daného mluvčího v ústním projevu zřejmě neočekávali, např. tvar *mne*:

- originál: „No, no – I an't going. Let Eliza go – it's her right! I wouldn't be the one to say no – 't an't in *natur* for her to stay; but you heard what she said! If I must be sold, or all the people on the place, and everything go to rack, what, let me be sold. I s'pose I can b'ar it as well as any on 'em,“ [...] „Mas'r always found me on the spot – he always

will. I never have broke trust, nor used my pass no ways contrary to my word, and I never will. [...]“ (s. 55)

- překlad: „Ne, ne, já nepůjdu. Eliza ať si jde – je to její právo. I kdyby jí to chtěl někdo rozmlouvyt, tak já jistě ne. Je to proti přírodě, aby tady zůstávala. Ale slyšelas, co říkala! Jestli musejí prodat buďto mne nebo všechnu čeled' na statku a všechno šmahem nechat vybubnovat, tak ať raději prodají mne! Myslím, že to snesu stejně dobře jako každý jiný z našich [...] Na mne se mohl pán vždycky spolehnout.“ [...] „a při tom taky zůstane. Nikdy jsem jeho důvěru nezklamal ani nepoužil svého pašportu jinak, než jsem dal slovo, a nikdy to taky neudělám.“ (s. 49)

Ve srovnání s originálem se jazyk překladu nejeví tak nestandardně. Originál s snaží reprodukovat i zvukové kvality Tomovy řeči, v překladu je použito k navození pocitu mluvenosti spíše prostředků lexikálních.

4.5.2 Úryvek č. 2

Jako další úryvek pro analýzu byla zvolena scéna, v níž spolu hovoří senátor Bird se svou ženou, která je zastánkyní zrušení otroctví. Je zde zobrazen rozpor mezi paní Birdovou, která svůj kladný vztah k otrokům navíc vysvětluje zásadami křesťanství a senátorem Birdem, který se na celou záležitost dívá jakoby z odstupu a spíše jako na něco, co mu komplikuje život.

Co se výstavby textu týká, došlo v překladu ke dvěma druhům zásahů, jednak k vynechání dvou pasáží, jednak k jinému členění textu do odstavců. Vynechána byla část, která pomáhá dokreslit charakter paní Birdové, o níž vypravěč tvrdí, že je mírná, dovede se však upřímně rozčílit. Ve vynechané části je vzpomínka jednoho z jejích synů na to, jak matka pro ni nezvykle rázným způsobem (včetně tělesného trestu) reagovala na to, když týrali kotě. Druhou vynechanou pasáží je část rozhovoru mezi manželi Birdovými, v níž se oba dovolávají křesťanských zásad a bible. První vynechávku je možné zdůvodnit ohledem na dětského čtenáře, kterému by scéna v plném rozsahu mohla připadat dlouhá. Co se týče druhé vynechané pasáže, může být příčinou i snaha omezit náboženský aspekt, který se v dané scéně vyskytuje i při vynechávce poměrně často, což není v souladu s postoji v tehdejší Československu. Dělení odstavců na menší celky je možné zdůvodnit ohledem na čtenáře a snahu o větší přehlednost textu.

V textu je vyjádřen postoj vypravěče k paní Bridové, popisem ji ironizuje, v překladu je toto ladění zachováno, např.:

- original: [...] and the gentlest, sweetest voice in the world; – as for courage, a moderate-sized cock-turkey had been known to put her to rout at the very first gobble, and a stout house-dog, of moderate capacity, would bring her into subjection merely by a show of his teeth. Her husband and children were her entire world, and in these she ruled more by entreaty and persuasion than by command or argument. (s. 99)

překlad: [...] s nejjemnějším, nejsladším hláskem na světě. Pokud se týká odvahy, bylo známo, že ji celkem nevelký krocan hned prvním zahudrováním zahnal na bezhlavý útek; a statný domácí hafan povšechně mírné povahy ji úplně odzbrojil, jen na ni vycenil zuby. Manžel a děti byly celý její svět a v tom vládla spíš prosbami než poroučením nebo neústupností. (s. 94)

Další příklad – použití válečné terminologie pro ženu, která je v předchozím textu popsána jako poddajná a bojácná:

- Mrs. Bird seeing the defenseless condition of the enemy's territory had no more conscience than to push her advantage. (s. 101) – Paní Birdová viděla, že nepřátelské území není schopno obrany, a měla tak málo svědomí, že hned využila své výhody. (s. 96)

Pro tuto část textu je dále typický postoj pana Birda ke své ženě, zdá se, že ji nebere příliš vážně, dělá si z ní trochu legraci tím, jakým způsobem s ní mluví, překlad vyznívá stejně jako originál, např.:

- „Why, Mary, you are getting to be a politician, all at once.“ – (s. 98) „No ne, Mary, vždyť se z tebe z čista jasna stává politik!“ (s. 94)
- „You won't shoot me, now, Mary, if I say I do!“ (s. 100) – „Nezastřelíš mě, Mary, na místě, když ti řeknu, že ano?“ (s. 95)
- „Even so, my fair politician!“ (s. 100) – „I ty můj sličný politiku!“ (s. 95)

4.5.3 Úryvek č. 3

Tento úryvek je charakteristikou slečny Ofélie, jedná se detailní popis především jejích duševních kvalit. Autorka se snaží vylíčit upjatost této postavy, její „umanutost“, fakt, že zatvrzele trvá na svých zásadách a názorech. Autorka používá různá barvitá přirovnání a popis je podán tak, že Ofélii ironizuje.

Co se týká úplnosti překladu, je vynechána poslední věta úryvku „[...]”, this gave a severe and somewhat gloomy cast to her religious character.“ (s. 190) Překladatelé zde dělí některé delší odstavce, totéž platí i o souvětích.

Popis postavy začíná oslovením čtenáře a je pojat tak, jakoby slečna Ofélie stála přímo před čtenářem, v překladu je tato bezprostřednost zachována:

- Miss Ophelia, as you now behold her, stands before you, in a very shining brown linen travelling-dress, tall, square-formed, and angular. (s. 189) – Slečna Ofélie, jak ji nyní vidíte, stojí před vámi ve velmi lesklém cestovním úboru z hnědého plátna. Je urostlá, rozložitá a hranatá, [...] (s. 178)

Její povaha je popsána velmi výstižně a plasticky, autorka toho dosahuje množstvím přirovnání, která se překlad snaží zachovat, např.:

- In her habits, she was a living impersonation of order, method, and exactness. In punctuality, she was as inevitable as a clock, and as inexorable as a railroad engine; and she held in most decided contempt and abomination anything of a contrary character. (s. 189) – Ve svých zvyklostech je živým zosobněním pořádku, soustavnosti a přesnosti. V správnosti je stejně neúprosná jako čas a stejně neoblomná jako skála – a na všechno, co je opačného rázu, pohlíží s rozhodným opovržením a odporem (s. 178)
- Nowhere is conscious so dominant and all-absorbing as with New England women. It is the granite formation, which lies deepest, and rises out, even to the tops of the highest mountains. (s. 190) – Nikde není svědomí tak stěžejným a úhelným kamenem povahy jako u žen Nové Anglie. Je to žulová flec, která spočívá v nejhlubší hloubi a stoupá na povrch až na samé vrcholky nejvyšších hor. (s. 179)

Překlad jakoby se zde snažil ještě umocnit představu, kterou autorka navozuje a motiv pevného kamene uvádí již v první větě.

Co se popisu charakterových vlastností, postoj autorky, možná shovívavost či ironie je patrná např. zde: [...] and thought with great strength within certain narrow limits (s. 190) – [...] a její myšlení vynikalo v určitých úzkých mezích velkou soudností (s. 178).

4.5.4 Úryvek č. 4

V tomto úryvku dochází ke střetu Toma a Legreeho při vážení načesané bavlny, dochází zároveň ke střetu dvou postojů. Na jedné straně stojí Tom, který s odevzdaností křesťana přijímá svůj osud, nechce ovládat ostatní a nechce je trápit, na straně druhé stojí Legree, který dává jasně najevo svůj odpor k otrokům a svou krutost.

Z hlediska dělení textu dochází v této ukázce v překladu ke změnám. Úseky, které tvoří v originále jeden odstavec, jsou v překladu rozděleny, jedná se o scénu, v níž se Cassy střetává s Legreem a o závěrečnou scénu, v níž Sambo a Quimbo odvádí Toma.

Na významové rovině dochází k menšímu rozšíření, která má zřejmě podtrhnout vyznění původního textu. Jedná se o následující dva příklady, v angličtině „Tom’s basket was weighed and approved; [...]“ (s. 413), v češtině: „Konečně zvažil Tomův koš a množství schválil.“ (s. 375); druhý příklad, v originálu „[...] as she turned and walked away“ (s. 413), v překladu: „Prostě se otočila a odešla.“ (s. 376) V první větě překlad ještě posiluje Legreeovo očekávání, jak vážení dopadne, navíc z něj na rozdíl od angličtiny dělá přímého původce děje. Ve druhé větě je možná ještě posílen postoj Cassy k Legreemu a fakt, že se ho na rozdíl od ostatních na plantáži nebojí.

Pro scénu jsou charakteristické urážlivé repliky Legreeho směrem k Tomovi, zároveň je ironický, jeho jazyk je nestandardní, překlad to zachovává, viz dvě následující ukázky:

- original: „What! ye blasted black beast! tell *me* ye don’t think it *right* to do what I tell ye! What have any of you cussed cattle to do with thinking what’s right? I’ll put a stop to it! Why , what do ye think ye are? May be ye think ye’r a gentleman master, Tom, to be telling your master what’s right, and what ain’t! So you pretend it’s wrong to flog the gal!“ (s. 414)

překlad: „Cože, ty zatracené černé hovado! Mně budeš povídat, že nepokládáš za správné dělat to, co ti poručím? Co má kdo z vás, dobytku jeden zlořečená, co přemýšlet, co je správné? Tomu udělám krátký konec! Co si vůbec myslíš, že jsi? Třeba si myslíte, pane Tome, že jste hrabě, když svého pána takhle poučujete, co je správné a co není! Tak ty tedy tvrdíš, že to je nesprávné, tuhle holku zbít?“ (s. 377)

- originál: „Well, here’s a pious dog, at last, let down among us sinners! – a saint, a gentleman, and no less, to talk to us sinners about our sins! Powerful holy critter, he must be! Here, you rascal, you make believe you are so pious, – didn’t you never hear, out of yer Bible, ‘Servants, obey yer masters’?“ (s. 415)

překlad: „No vida, konečně že mezi nás hříšníky sestoupil taky jeden pobožníček – nic míň než světec, kníže, aby nám hříšníkům kázal o našich nepravostech. Ukrutně svatý člověk to musí být! Poslouchej, ty lotře, když se stavíš, jaký jsi pobožný – to jsi v té své bibli nikdy nečetl: ‚Služebníci, buďte poslušni pánů‘? [...]“ (s. 378)

Překladaatelé zachovávají nadávky – např. *blasted black beast – zatracené černé hovado; cussed cattle – dobytku jeden zlořečená*. Ironický postoj Legreeho k Tomovi je v překladu ještě zdůrazněn použitím vykání ve spojení s oslovením *pane*, podobně působí i obrat *nepokládáš za správné*, když Legree cituje Toma. Zachováno je i ironické vyznění biblické citace.

Co se týká nestandardních prvků, které autorka v originálu použila, např. tvary *ye* a *yer*, je otázkou, zda by nebylo vhodné je v překladu nahradit jazykovými prostředky na úrovni tvarosloví.

4.5.5 Úryvek č. 5

Tento úryvek byl vybrán, protože se jedná o závěrečnou scénu, v níž mladý Jiří Shelby, který po smrti otce sdělil jeho majetek, dává všem svým otrokům svobodu. Tato scéna je tedy důležitá pro vyznění románu, tedy změnu, v níž autorka doufá. Navíc jsou ve scéně patrné vlivy náboženství a je tedy zajímavé posoudit, zda jsou v překladu odkazy na křesťanství a boha zachovány ve stejné míře jako v originálu, nebo zda je v originálu tento náboženský akcent silnější.

Oproti originálu překlad jinak člení text na úrovni odstavců, např. první odstavec, který je v originále tvořen jedním dlouhým souvětím, dělí do dvou vět a ty pak do dvou odstavců. Jelikož se jedná o posun v čase, lze předpokládat, že ho překladaatelé chtěli ještě zdůraznit, samostatný odstavec tvoří věta: „Uplynul asi měsíc.“ (s. 462). (Lze se například domnívat, že zdůrazněním faktu, že od návratu Jiřího Shelbyho domů uplynul měsíc, chtějí zdůraznit,

že jeho rozhodnutí dát otrokům svobodu bylo pečlivě uvážené a vycházelo z názorového vypění postavy, čímž dávají vyznění románu větší důraz.)

Stejný postup byl využit i v úplném závěru celé scény, kdy byl poslední odstavec opět rozdělen na dva, čímž dal vyznít závěrečné myšlence: „Ta necht' vám je pomníkem, který vás bude nabádat a utvrzovat, abyste kráčeli v jeho šlépějích a byli stejně stateční a čestní a dobří lidé, jako byl on!“ (s. 463)

Co se výraznějších zásahů do výstavby textu týká, jeví se jako zásadní rozsáhlá výpustka pasáže, v níž Jiří Shelby vyzývá své bývalé otroky, aby poděkovali bohu za nabytou svobodu, v originále: „And now, my friends, look up, and thank God for the blessing of freedom.“ (s. 509), a černoši ho poslechnou. Jedná se o poměrně dlouhý úsek textu v rozsahu 12 řádků. Lze předpokládat, že text byl vynechán především z důvodů ideologických.

Co se týká drobnějších zásahů do textu, dochází v překladu k mírným posunům, např. u substantiva *shouts* – v překladu *jásot*. Pro srovnání, v angličtině věta zní „[...] he read successively, and presented, amid the sobs and tears and shouts of all present.“ (s. 508), český překlad je následující „Četl jednu listinu po druhé a odevzdával jim je za vzlykoti, slz a jásotu všech přítomných.“ (s. 462). Výraz *shout* primárně neimplikuje radost, z kontextu by čtenář očekával spíš překvapení Shelbyových posluchačů v souvislosti s následujícím sdělením, že část nově svobodných otroků bývalého pána prosí, aby si je nechal, může český překlad působit rozporuplně.

K posunu, který byl pravděpodobně zamýšlený, dochází v překladu u závěrečné věty, v angličtině zní „[...] and let it be a memorial to put you all in mind to follow his steps, and be as honest and faithful and Christian as he was.“ (s. 509), v překladu: „Ta necht' vám je pomníkem, který vás bude nabádat a utvrzovat, abyste kráčeli v jeho šlépějích a byli stejně stateční a čestní a dobří lidé, jako byl on!“ (s. 463). V originálu Shelby nabádá posluchače k zbožnosti, v překladu „pouze“ k dodržování morálních hodnot. Důvody ke změně budou zřejmě opět ideologické, může se ovšem jednat i o společenské změny, kdy v důsledku dvou světových válek došlo v Evropě k celkovému odklonu od náboženství.

Pozitivní je, že překladatelé zachovali nazírání autorky na muže a ženy jako rovnocenné, což je v originále vyjádřeno použitím *men* i *women*: „But you are now free men and free

women“ (s. 508), a dále: „[...] I give you as free men and women [...]“ (s. 509). V překladu věty zní: „Ale teď jste svobodní lidé, muži i ženy.“ (s. 462) a „[...]“, které vám co svobodným mužům a ženám dávám.“ (s. 462).

4.6 Ověření hypotézy na základě srovnání překladu s originálem

Z výše provedeného srovnání vybraných úryvků překladu a předpokládaného originálu vyplývá, že se v celkovém přístupu překladatelé přiklonili spíše k pólu přijatelnosti, tj. ke kultuře cílové. Lze tak usuzovat především z jejich zásahů do obsahu, tj. vynechávky určitých úseků originálu, především těch, které obsahují náboženskou tematiku či jejich posunutí do roviny obecnější, viz výzva mladého Shelbyho propuštěným otrokům. Tento postup pravděpodobně vycházel z dobové tendence vyhýbat se tématu víry a z celkově špatného postavení náboženství po r. 1948. Tuto domněnku je možné potvrdit i v doslovu k překladu. K pólu přijatelnosti se překladatelé přiklání dále při zjednodušování výstavby textu, na rovině odstavců i na rovině větné.

Co se jazykové stránky překladu týká, je zde snaha o adekvátnost, např. v obrazotvornosti nebo charakterizaci jednotlivých postav pomocí přímé řeči. V některých případech je však jazyk překladu ve srovnání s originálem standardnější.

5 Závěr

Cílem práce bylo posoudit překlad knihy *Uncle Tom's Cabin* od Emanuely a Emanuela Tilschových z roku 1957 ve společenském a především kulturním kontextu daného období. Práce se dále zaměřila na téma dětská literatura a její překlady a typické rysy téhož. Toto bylo dáno faktem, že je v českém kontextu kniha vnímána tradičně jako četba pro děti a mládež. V další části se práce pokusila ohledat, zda existují v podobných překladových dílech vydaných v daném období ve Státním nakladatelství dětské literatury, jisté společné jazykové rysy. To by poukazoval na fakt, že v tomto druhu literatury existovaly jisté normy. Poté jsem přistoupila k samotnému textu překladu, byl posuzován nejprve z hlediska jazykového bez přihlídnutí k originálu, poté byla provedena translatická analýza, která měla potvrdit či vyvrátit stanovenou hypotézu.

Práce se nejprve zaměřila na charakteristické znaky literatury pro děti a mládež a na její specifika. Bylo zjištěno, že tento druh literatury měl a stále má v demokratických zemích spíše okrajové postavení. Rozdílnou pozici však měla v zemích bývalého východního bloku, kde byla bedlivě sledována. Typickým rysem literatury pro děti a mládež je asymetrický vztah mezi jejími autory a čtenáři. Co se jazyka týká, uvádí někteří autoři, že je potřeba, aby byl zjednodušený a zohlednil znalosti a čtenářské dovednosti příjemců.

Teoretici shodně uvádějí, že mezi překládáním pro dospělé a pro děti je jedn zásadní rozdíl, totiž odlišný přístup k originálu. Zatímco u literatury pro dospělé je běžné, že je originál plně respektován a různé úpravy typu výpustek či jiných větších zásahů do původního znění nejsou možné, v literatuře pro děti a mládež je obecně přístup k originálu mnohem volnější. Dochází k nejrůznějším úpravám, které jsou většinou motivovány ohledem na čtenáře.

Co se otázky společenského a kulturního kontextu týká, konstatovala práce fakt, že ve sledovaném období v Československu existovala celá řada omezení, která zasahovala i do kulturního života. Tento trend byl dán vládnoucím režimem a jeho snahou kontrolovat obyvatelstvo. Prosazovaným směrem byl socialistický realismus. Nakladatelská praxe byla pečlivě sledována. Trh byl omezen tím, že byla postupně zrušena soukromá nakladatelství

a vydávání knih pro děti a mládež bylo centralizováno, tj. plně v režii Státního nakladatelství dětské knihy.

Dětská literatura měla v Československu na rozdíl například od svobodných západních zemí důležité postavení. Podobně tomu bylo, jak vyplývá ze sekundární literatury, i tehdejší Německé demokratické republiky a pravděpodobně i v jiných zemích východního bloku. Teoretikové i sami spisovatelé či redaktori diskutovali o vhodnosti či nevhodnosti některých autorů či celých žánrů pro dětského čtenáře. Tyto úvahy pak měly praktický dopad na knižní produkci. Jedním z témat byla dobrodružná a vědecko-fantastická literatura. Diskuze o tomto tématu byla vedena na stránkách odborného časopisu *Zlatý máj* a ne vždy byla zcela subjektivní. Autoři článků například poměrně vyhraněně vystupovali proti Karlu Mayovi. Ze soupisu knih vydaných v SNDK mezi lety 1955 a 1959 bylo zjištěno, že Mayovy knihy opravdu ve větší míře vydávány nebyly.

O kontextu dané doby a především o kultuře hodně napověděla četba *Knihy o kultuře* od Zdeňka Nejedlého. Kniha v duchu marxismu-leninismu objasňuje dětem různé otázky z dějin či umění. Velmi patrná je přitom snaha podsunout dětem některé myšlenky, které odpovídaly tehdejší ideologické interpretaci Komunistické strany Čech. Především se jedná o odmítavý až znechucený postoj ke všemu, co pochází ze západu. Západní společnost je zde vykreslena jako pokleslá, nemorální a nespravedlivá. Zdůrazňovány jsou především třídní rozdíly a nezáviděníhodné postavení pracujícího lidu. Co se otázky umění týká, je prosazovaná myšlenkou, že umění má být pro všechny, protože není záležitostí pár vyvolených jedinců. Vyzdvihována je také role práce.

Ve sledovaném období docházelo kromě vydávání klasických českých děl a různých sběrů pohádek také v prvních letech období v ořekládové produkci k upřednostňování sovětských autorů, velkých nákladů se dočkaly knihy Arkadije Gajdara, z toho důvodu se práce na jednu z jeho knih zaměřila. Bylo zjištěno, že vyznění knihy zcela odpovídá tehdejší ideologii.

Chaloupka strýčka Toma do zjištěného kontextu v podstatě zapadá. Sice se jedná o knihu vydanou v „nepřátelských“ Spojených státech, ovšem ukazuje jejich minulost poznamenanou otroctvím. I s přihlédnutím k doslovu, který má vyznění v tomto smyslu a navíc kritizuje jeden z typických rysů knihy, tj. náboženské založení tehdejších obyvatel, je v souladu s komunistickou ideologií tehdejšího Československa.

Co se týká překladu samotného, došlo před posouzením jeho jazykové stránky a před provedením translatické analýzy k pokusu stanovit jazykové normy platné při překladu literatury pro děti a mládež v daném období. Jako zásadní se ukázala být otázka spisovnosti, respektive nespisovnosti. Na základě sekundární literatury bylo zjištěno, že právě v 50. letech 20. století měl nespisovný jazyk v literatuře zvláštní postavení. Existovala zde výrazná tendence zcela ho eliminovat, případně ho vyhradit pouze jako prostředek charakteristiky záporných postav. Ke konci období však dochází k přehodnocení a nespisovný jazyk se v umělecké literatuře začíná opět objevovat.

Při posuzování vybraných překladových titulů bylo zjištěno, že se vcelku snaží jednotlivé postavy charakterizovat pomocí jazyka, nejpatrněji to bylo možné pozorovat u postav čenochů či domorodců, kteří nehovořili jazykem vypravěče. Někteří překladatelé si přitom vystačili pouze s omezeným množstvím jazykových prostředků, jiný byli **kreativnější**. Ze zkoumaných knih působily pravděpodobně nejpřirozeněji překlady Františka Gela a Vladimíra Henzla.

Následně jsem přistoupila k vlastnímu textu *Chaloupky strýčka Toma*, vzhledem k aplikování deskriptivního modelu Gideona Touryho (1995) analýza vycházela z četby překladu bez přihlídnutí k originálu. Výsledkem bylo zjištění, že se překladatelé snažili odlišit jednotlivé postavy mimo jiné způsobem jejich mluvení. Dále, že byly zachovány některé reálie typické pro Spojené státy, ale zároveň byly do textu dosazeny i reálie české, čímž by mohl vzniknout rozpor. Hypotézou tedy bylo tvrzení, že na ose přijatelnost – adekvátnost se překlad k žádné z nich výrazně nepřibližuje.

Následně bylo vybráno pět úryvků překladu a knim vyhledány úseky, které dle předpokladu byly východiskem pro překlad. Tyto úryvky byly vybrány s ohledem na různé faktory, např. na svůj význam pro vyznění celé knihy nebo z důvodů použití jazyka. Bylo zjištěno, že v některých pasážích došlo ke krácení textu. Obecně je možné říci, že tyto pasáže obsahovaly náboženskou tematiku a že právě ta mohla s ohledem na zjištěný kulturní kontext hrát při výpuskách zásadní roli.

S ohledem na jazyk překladu a způsob vyprávění bylo zjištěno, že se překladatelé snažili zachovávat obraznost jazyka, např. v popisech a dále, že se snažili odlišit mluvu jednotlivých postav skutečně na základě jazykových prostředků originálu. Někdy však

v jedné replice byla použita kombinace prvků hovorových a prvků, které působí knižně, což vyzní poněkud nesourodě.

Co se týká stanovené hypotézy, spíše naplněna nebyla. Vzhledem k nemalým výpustkám a zásahům do výstavby textu se nakonec přikláním spíše k závěru, že překladatelé dali před adekvátností i vzhledem k zamýšlenému adresátovi přednost přijatelnosti. Co se týká dodržení jazykových norem překladů, nevychyluje se překlad nijak výrazně od zjištění jazykové analýzy.

6 Seznam použité literatury:

Primární literatura

STOWE, Harriet Beecher. *Chaloupka strýčka Toma*. 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 492, [6] s.

GAJDAR, Arkadij Petrovič. *Timur a jeho parta*. 4. vyd. Praha: Mladá fronta, 1950. 93 s. Vpřed; Sv. 1.

PLEVA, Josef Věromír. *Robinson Crusoe*. 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 245, [5] s.

POE, Edgar Allan. *Zlatý skarabeus: a jiné povídky*. 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. 128 s. Světová knihovnička; sv. 20.

SCOTT, Walter. *Ivanhoe*. 1. vyd. SNDK. Praha: SNDK, 1956. 528, [3] s.

STOWE, Harriet Beecher. *Three novels: Uncle Tom's Cabin, or, Life among the Lowly ; The minister's wooing ; Oldtown folks*. New York: Literary Classics of the United States, c1982, 1478 s. ISBN 0-940450-01-1.

TWAIN, Mark. *Dobrodružství Toma Sawyera*. 2. vyd. v SNDK, (1. nebarevné vyd.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy (SNDK), 1956, 279, [3] s.

Sekundární literatura

BOK, Václav a kol. *Slovník spisovatelů německého jazyka a spisovatelů lužickosrbských*. Vyd. 1. Praha: Odeon, 1987. 844 s.

BÖSSER, Bedřich: Literární a výchovné hodnoty v díle Karla Maye. *Zlatý máj*, 1958, roč. 2, č. 2, s. 52-4.

COILLIE, Jan van: *Preface*. In: COILLIE, Jan van a Walter P VERSCHUEREN. *Children's literature in translation: challenges and strategies*. Manchester: St. Jerome Publishing, c2006, ix, 190 s. ISBN 1-900650-88-6. s. v-ix.

CVRKAL, Ivan: Funkcia doslovu v preklade. In: VILIKOVSKÝ, Ján, ed. *Preklad včera a dnes: zborník z príspevkov z konferencie 40 rokov prekladu v socialistickej spoločnosti: Bratislava, marec 1985*. 1. vyd. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1986. s. 255-258

FLOSS, J.V.: Co soudím o Karlu Mayovi. *Zlatý máj*, 1956-57, roč. 1, č. 9, s. 265.

GALÍK, Josef et al. *Panorama české literatury: (literární dějiny od počátků do současnosti)*. 1. vyd. Olomouc: Rubico, 1994. 547 s. ISBN 80-85839-04-0.

HEDRICK, Joan D. *Harriet Beecher Stowe: a life*. 1st ed. New York: Oxford University Press, 1994, xviii, 507 s. ISBN 0-19-506639-1.

HÁJEK, Jiří: K otázkám tzv. specifčnosti literatury pro mládež. (Několik poznámek na okraj románové soutěže Mladé fronty. *Zlatý máj*, 1956-57, roč. 1, č. 3, s. 66-9.

HÁJKOVÁ, Magda: O užitečnosti romantismu. *Zlatý máj*, 1956-57, roč. 1, č. 9, s. 282-3.

HEŘMAN, Zdeněk: Na závěr diskuse o dobrodružné literatuře: Dobrodružný román hledá autora. *Zlatý máj*, 1958, roč. 2, č. 5, s. 143-45.

HOLEJŠOVSKÁ-GENČIOVÁ, Miroslava. *Literatura pro děti a mládež: (ve srovnávacím žánrovém pohledu): celost. vysokošk. učebnice pro stud. filozof. fakult.* 1. vyd. Praha: SPN, 1984. 245 s., [5] s. obr. příl. Učebnice pro vys. školy.

HRALA, Milan. *Český překlad 1945-2003: sborník příspěvků ze symposia, které se konalo v Ústavu translatologie FF UK v rámci výzkumného záměru Srovnávací poetika v multikulturním světě v Praze 11. září 2003*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2003, 175 s. ISBN 80-7308-083-4.

HRALA, Milan: České překlady z ruské literatury – Výhled do poválečného období. In: HRALA, Milan. *Kapitoly z dějin českého překladu*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2002, 271 s. ISBN 80-246-0386-1. s. 234-239

JANATKA, J.M. : Proč zrovna Karla Maye? *Zlatý máj*, 1958, roč. 2, č. 1, s. 15-16.

JAREŠ, Stanislav: Vraťme mládeži Vinnetoua. *Zlatý máj*, 1956-57, roč. 1, č.9, s. 263-265.

JOHN, Jaromír: Normy pro dětskou literaturu? *Zlatý máj*, 1956-57, roč. 1, č. 7, s. 206-7.

KALIVODOVÁ, E. „Český liberalismus nebo české zápecnictví? Jak se Chaloupka strýčka Toma stala v Čechách dětskou literaturou“, In: M. Řepa (ed.) *19. století v nás. Modely, instituce a reprezentace, které přetrvaly*. Nakladatelství Historický ústav, Praha 2008. s. 422-433.

LANC, Otakar: Čtyřicet let českého překladu (1945-1985). In: VILIKOVSKÝ, Ján, ed. *Preklad včera a dnes: zborník z príspevkov z konferencie 40 rokov prekladu v socialistickej spoločnosti: Bratislava, marec 1985*. 1. vyd. Bratislava: Slovenský spisovateľ, 1986. s. 43-54

LEM, Stanislaw: O fantasticko-vědecké literatuře. *Zlatý máj*, 1958, roč. 2, č. 3, s. 79-81.

LOPÉZ, Maria Fernández: *Translation Studies in Contemporary Children's Literature: A Comparison of Intercultural Ideological Factors*. In: LATHEY, Gillian. *The translation of children's literature: a reader*. Clevedon: Multilingual Matters, c2006, viii, 259 s. ISBN 978-1-85359-906-4. s. 41-53.

MAREŠ, Jan: Co letí, má křídla – K 15. výročí Gajdarovy smrti. *Zlatý máj*, 1956-57, roč. 1, č. 1, s. 22.

MAREŠ, Petr: Spisovná a nespisovná čeština v umělecké literatuře. In: JANČÁKOVÁ, Jana, Miroslav KOMÁREK a Oldřich ULIČNÝ. *Spisovná čeština a jazyková kultura 1993: sborník z olomoucké konference 23. - 27.8. 1993*. Praha: Univerzita Karlova, 1995, s.195-399. ISBN 80-85899-02-7. s. 233-240.

MASNEROVÁ, Eva: K diskusi o zpracování dějin českého překladu 2. poloviny 20 století. In: HRALA, Milan. *Český překlad 1945-2003: sborník příspěvků ze symposia, které se konalo v Ústavu translatoologie FF UK v rámci výzkumného záměru Srovnávací poetika v multikulturním světě v Praze 11. září 2003*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, 2003, 175 s. ISBN 80-7308-083-4. s. 7-10

MOCNÁ, Dagmar a kol. *Encyklopedie literárních žánrů*. 1. vyd. Praha: Paseka, 2004. 699 s. ISBN 80-7185-669-X.

NEJEDLÝ, Zdeněk. *Kniha o kultuře*. 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 173, [4] s.

O'CONNELL, Eithne: Translating for Children. In: In: LATHEY, Gillian. *The translation of children's literature: a reader*. Clevedon: Multilingual Matters, c2006, viii, 259 s. ISBN 978-1-85359-906-4. s. 15-24.

O'SULLIVAN, Emer: Narratology Meets Translation Studies, or The Voice of the Translator in Children's Literature. In: LATHEY, Gillian. *The translation of children's literature: a reader*. Clevedon: Multilingual Matters, c2006, viii, 259 s. ISBN 978-1-85359-906-4. s. 98-109.

PLUDEK, Alexej: O některých tematech současné tvorby. *Zlatý máj*, 1958, roč. 2, č. 2, s. 45-48.

POLIAK, Ján: Oprávněná spokojnost? *Zlatý máj*, 1956-57, roč. 1, č.1, s. 6-10.

PRŮŠA, Jaromír: O jeden potřebný žánr. *Zlatý máj*, 1958, roč. 2, č. 4, s. 109-111.

RIEKEN-GERWING, Ingeborg. *Gibt es eine Spezifik kinderliterarischen Übersetzens ? : Untersuchungen zu Anspruch und Realität bei der literarischen Übersetzung von Kinder- und Jugendbüchern*. Frankfurt am Main: Lang, c1995, 235 s. ISBN 3-631-48610-3.

Rozhovor se šéfredaktorem SNDK Václavem Stejskalem. *Zlatý máj*, 1956-57, roč. 1, č. 9, s. 272-4.

Rozhovor o překladové literatuře, v němž ke shodným názorům došli: Kristina Brenková, Mladinska Knjiga a Milan Korejs. *Zlatý máj*, 1958 roč. 2, č. 1, s. 49-51.

ŘÍHA, Bohumil: Co je připravovaný Kruh přátel dětské knih. *Zlatý máj*, 1958, roč. 2, č. 7, s. 219.

SHAVIT, Zohar: Translation of Children's Literature In: LATHEY, Gillian. *The translation of children's literature: a reader*. Clevedon: Multilingual Matters, c2006, viii, 259 s. ISBN 978-1-85359-906-4. s. 25- 40.

SOLDÁN, Ladislav et al. *Přehledné dějiny literatury. III, Dějiny české a světové literatury od roku 1945 do současnosti*. 1. vyd. Praha: SPN, 1997. 303 s. ISBN 80-85937-48-4.

STOLT, Birgit: How Emil Becomes Michel: On the Translation of Children's Books. In LATHEY, Gillian. *The translation of children's literature: a reader*. Clevedon: Multilingual Matters, c2006, viii, 259 s. ISBN 978-1-85359-906-4. s. 67-83.

ŠTOCHL, Miroslav. *Teorie literární komunikace*. Praha, 2005. 165 s. Vedoucí práce Bohuslav Hoffmann.

StoweCenter, Belasco, Susan. *Harriet Beecher Stowe in Our Time* [online]. 29.4.2012, [cit.: 27.2.2015]. URL: □ <https://nationalera.wordpress.com/> □ [cit. : 27.2.2015]

THOMSON-WOHLGEMUTH, Gaby. *Translation under state control: books for young people in the German Democratic Republic*. New York: Routledge, 2009, xv, 260 s. ISBN 978-0-415-99580-1.

TOURY, Gideon. *Descriptive translation studies and beyond*. Amsterdam: Benjamins, c1995, viii, 311 s. ISBN 90-272-1606-1.

URBAN, A.J.: Zamyšlení nad dobrodružnou literaturou. *Zlatý máj*, 1958 roč. 2, č. 1.s. 13-15.

URBANOVÁ, Svatava. *Meandry a metamorfózy dětské literatury*. Olomouc: Votobia, 2003, 363 s. ISBN 80-7198-548-1.

VACKOVÁ, J: Gajdar jako dar. (LUK) [online] Dostupné [cit. 26. 2. 2015] <http://www.obrys-kmen.cz/index.php/rocnik-2014/37-24-2014-1-rijna-2014/269-gajdar-jako-dar>

VAVŘÍK, Zdeněk: Karl May – Syn lovce medvědů. *Zlatý máj*, 1958, roč. 2, č. 4, s. 122.

VESELÝ, Jindřich: Výhled do období po roce 1945: In: HRALA, Milan. *Kapitoly z dějin českého překladu*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2002, 271 s. ISBN 80-246-0386-1. s. 179-184

ZEMAN, Milan, ed. et al. *Slovník světové literatury: autoři a díla, směry*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 1993. 188 s. ISBN 80-7168-080-X.

80 let Zdeňka Nejedlého. *Zlatý máj*, 1958, roč. 2, č. 2, s. 35-37.

Slovníky a jazykové příručky

HAVRÁNEK, Bohuslav a JEDLIČKA, Alois. *Česká mluvnice*. Vyd. 1. (v SPN). Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1960. 486 s. Vysokoškolské učebnice.

Merriam- Webster Dictionary. [online] Dostupné z: <http://www.merriam-webster.com/>

OSIČKA, Antonín a POLDAUF, Ivan. *Anglicko-český slovník s výslovností, přízvukem, mluvnici, vazbami a frazeologií*. 2. vyd. Praha: ČSAV, 1956. 519, [1] s. Práce Čs. akademie věd. Sekce jazyka a literatury.

TRÁVNÍČEK, František. *Slovník jazyka českého*. 4. vyd., ve Slovan. nakl. 1. přeprac. a dopl. vyd. Praha: Slovanské nakladatelství, 1952. 15, 1801, [1] s.

VÁŠA, Pavel a TRÁVNÍČEK, František. *Slovník jazyka českého*. 3., přeprac. a dopl. vydání. V Praze: Fr. Borový, 1946. xv, 1765 s. Kmen.

Seznamy knih

Knihy dětem 1956: [Seznam knih]. Praha: Kniha, n.p., 1956. 51, [4] s.

Knihy dětem 1957-1958: Seznam knih SNDK. Praha: SNDK, 1957. 110, [2] s.

Knihy dětem 1958: [Seznam knih] SNDK. Praha: SNDK, 1958. 66, [2] s.

7 Seznam zkratk:

SNDK	Státní nakladatelství dětské literatury
ROH	Revoluční odborové hnutí

Příloha 1: Soupis původních českých děl vydaných v SNDK mezi lety 1955-59 po jednotlivých letech

Rok 1955 – přehled české literatury vydané v SNDK

Pořadové číslo v seznamu	Titul/ Bibliografické údaje
1.	ALDA, Jan. <i>Jak stařeček měnil, až vyměnil</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [37] s.
2.	ALDA, Jan. <i>Sůl nad zlato: Veršovaná pohádka: Pro předškolní věk</i> . 3. vyd, v SNDK 2. vyd. Praha: SNDK, 1955. [43] s.
3.	BEČVÁŘ, Antonín. <i>První cesta ke hvězdám</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 96, [3] s. Živé prameny; Sv. 15.
4.	BĚHOUNEK, František. <i>Příběhy staré řeky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 173 s., [8] s. barev. obr. příl.
5.	BĚHOUNEK, František. <i>Trosečníci polárního moře: vzducholodí na severní pól</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 288, [vi] s. Daleké kraje; sv. 3.
6.	BRANISLAV, František. <i>Zlatý déšť: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 33, [3] s.
7.	BROŽOVÁ-MALÁ, Julie. <i>Cesta za slávou: Životopis smetanovského pěvce Josefa Lva</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. vyd. s dokumentárními snímky). Praha: SNDK, 1955. 232, [3] s.
8.	CIBULA, Václav. <i>Jezero Naděje</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 93 s.
9.	ČAPEK, Karel. <i>Vesele o lidech</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. 132 s.
10.	ČAREK, Jan. <i>Co si povídaly stroje</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [32] s.
11.	ČAREK, Jan. <i>O velikých maličkostech: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [40] s.
12.	ČECH, Svatopluk a PROCHÁZKA, Antonín, ed. <i>Nový epochální výlet pana Broučka, tentokrát do patnáctého století</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1955. 203 s. Mimočítanková četba.
13.	ČEMUS, Jan Karel. <i>Bratři Drátové: dobrodružství měděného drátu a elektřiny</i> . 4. vyd., V SNDK 1. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. 82 s.
14.	ČERVENKA, Jan, ed., VODIČKA, Felix, ed. a JEDLIČKA, Alois, ed. <i>České pohádky</i> . 2., upr. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. 212 s.
15.	ČEŘOVSKÝ, Jan. <i>Výprava na jezero Plagesee</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 100, [4] s. Živé prameny; sv. 10.
16.	DVOŘÁK, Josef. <i>Hoši z ratejny</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 173, [3] s.
17.	ERBEN, Karel Jaromír. <i>Pohádky: pro předškolní věk</i> . 4. vyd., v SNDK 3., barev. vyd. Praha: SNDK, 1955. 63, [4] s.
18.	FELIX, Jiří. <i>Příběhy z pražské zoologické zahrady</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 85 s. Živé prameny; sv. 13.
19.	FELIX, Jiří. <i>Ptačí kroužky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 109 s.
20.	FLOS, František. <i>Lovci orchidejí</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 193, [3] s. Daleké kraje; sv. 1.
21.	FRIČ, Alberto Vojtěch. <i>Dlouhý lovec: dobrodružství u Indiánů Kad'uvejů</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 177 s. Daleké kraje; sv. 2.

22.	FUČÍK, Julius. <i>Lidé, bděte!: výbor z díla</i> . 3. vyd. Praha: SNDK, 1955. 383, [5] s.
23.	GAZDA-SOSNAR, Martin. <i>Jurášek</i> . 2., upr. vyd. Praha: SNDK, 1955. 259, [5] s.
24.	HAVEL, Jiří. <i>Město velké slávy</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [25] s.
25.	HIPMAN, Vladimír. <i>Objevitelé hlubin</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 64, [4] s. Živé prameny; sv. 16.
26.	HOLZKNECHT, Václav. <i>Antonín Dvořák</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. 124 s., [17] s. obr. příl. Knižnice životopisů.
27.	HLUBUČEK, Karel. <i>Svět památek</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 60 s. Živé prameny; sv. 9.
28.	HRUBÍN, František. <i>Dívej se a povídej</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [38] s.
29.	HRUBÍN, František. <i>Hrajeme si celý den</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [11] s.
30.	HRUBÍN, František. <i>Hrajte si s námi: Pro předškolní věk</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1955. [43] s.
31.	HRUBÍN, František. <i>Kuřátko a obilí</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1955. [22] s.
32.	HRUBÍN, František. <i>Pohádka o Květušce a její zahrádce, plná zvířátek, ptáků, květin a nakonec dětí</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [61] s.
33.	HRUBÍN, František. <i>To je jízda, to je let!</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. [38] s.
34.	HRUBÍN, František. <i>Zimní pohádka o Smolíčkovi</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1955. [37] s.
35.	JIRÁSEK, Alois. <i>Čechy hrdinské: Výbor z díla. Díl 2</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 504, [4] s.
36.	JIRÁSEK, Alois. <i>Filosofská historie</i> . 26. vyd., v SNDK 3. vyd. Praha: SNDK, 1955. 210, [2] s.
37.	JIRÁSEK, Alois. <i>Na Chlumku</i> . 4. vyd. v SNDK, 2. vyd. s obr. Alšovými. Praha: SNDK, 1955. 33, [3] s. Mimočítanková četba.
38.	JIRÁSEK, Alois. <i>Psohlavci: Historický obraz</i> . 4. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 208, [3] s.
39.	JIRÁSEK, Alois a ŠINDLOVÁ, Jitka, ed. <i>Temno: Historický obraz</i> . 30. vyd., (12. vyd. s il. A Kašpara, v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1955. 651, [2] s.
40.	JIRÁSEK, Alois. <i>Z Čech až na konec světa</i> . 3. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 107, [2] s.
41.	JIRSÁK, Zbyněk. <i>Do Prahy a po Praze</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 86, [4] s.
42.	JOHN, Jaromír. <i>Rajský ostrov</i> . 4. vyd., v SNDK 2., upr. vyd. Praha: SNDK, 1955. 134, [6] s.
43.	KÁRNÍK, František. <i>Tři kohouti: Pohádky pro nejmenší: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 37, [3] s.
44.	KOLÁŘ, Josef. <i>Podivuhodná setkání</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 96, [4] s. Živé prameny; Sv. 17.
45.	KOPTA, Josef. <i>Antonín a kouzelník</i> . 3. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 64, [3] s.
46.	KORNELOVÁ, Marie. <i>Vendulčiny oříšky: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 65, [6] s.
47.	KOVAL, Václav. <i>Petr, já a atomy</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 62, [3] s.
48.	KOVÁŘÍK, Vladimír. <i>Mládí Jana Nerudy: Čtení o dětství, chlapectví a jinošství velkého básníka</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 202, [5] s.
49.	KRATOCHVÍL, Miloš Václav. <i>Podivuhodné příběhy a dobrodružství Jana Kornela: jak je zažil na souši i na moři, mezi soldáty, galejníky, piráty, Indiány, lidmi dobrými i špatnými, sám vždy věren svému srdci</i> . 2. vyd., (V SNDK 1.).

	Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. 298 s., [10] l. obr. příl.
50.	KRIEBEL, Zdeněk. <i>Pišťalička</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [46] s.
51.	KUBÍN, Josef Štefan. <i>Pohádek jako kvítí</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 151, [4] s.
52.	LADA, Josef. <i>Moje abeceda: Obrázky s verši lidové poesie: Pro předškolní věk</i> . 11. vyd., v SNDK 3., rozš. a upr. vyd. Praha: SNDK, 1955. [28] s.
53.	LADA, Josef. <i>Josef Lada dětem: Pro předškolní věk</i> . 4. vyd. Praha: SNDK, 1955. [96] s.
54.	LADA, Josef a PAVLÍČEK, Dobroslav Milan, ed. <i>Říkadla: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [11] s.
55.	LHOTÁK, Kamil. <i>Kolo - motocykl - automobil</i> . 1. vyd. SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. 207 s.
56.	LHOTSKÝ, Bohumil. <i>Skleněné domovy: O akváriích a terráriích</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 151, [4] s. Polytechnické příručky.
57.	MAJEROVÁ, Marie. <i>Čarovný svět</i> . 4. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 137, [3] s.
58.	MAJEROVÁ, Marie. <i>O slepičce a kohoutkovi: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 18, [5] s.
59.	NEJEDLÝ, Zdeněk. <i>Knihy o kultuře</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 173, [4] s.
60.	NĚMCOVÁ, Božena. <i>Babička: Obrazy venkovského života od Boženy Němcové</i> . 24. vyd. s [barev.] il. Adolfa Kašpara, (v SNDK 3. vyd.). Praha: SNDK, 1955. 206, [2] s.
61.	NĚMCOVÁ, Božena. <i>V zámku a v podzámčí</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. 120 s. Mimočítanková četba.
62.	NERUDA, Jan a VODIČKA, Felix, ed. <i>Balady a romance; Zpěvy páteční</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 83, [4] s. Mimočítanková četba.
63.	NOVÝ, Jan, ed. <i>V tmách i v záři: Sborník k 10. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 243, [8] s.
64.	NOVÝ, Karel. <i>Potulný lovec: Román z lišákova života</i> . 9. vyd., v SNDK 3. vyd. Praha: SNDK, 1955. 140, [3] s.
65.	NOVÝ, Karel. <i>Rybařiči na Modré zátoce</i> . 4. vyd., v SNDK 2. vyd. Praha: SNDK, 1955. 86, [4] s.
66.	NOVÝ, Karel. <i>Rytíři a lapkové: (Železo železem se ostří)</i> . 4. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1955. 347, [3] s.
67.	PÁŠA, Míla. <i>Věčný les</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 96, [7] s.
68.	PÁTEK, František. <i>Na dobré chvílce: Povídky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 63, [4] s.
69.	PAVLÍČEK, Dobroslav Milan, ed. <i>Domov: Obrázky Mikoláše Alše se slovy lidové poesie</i> . 3., rozš. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 143, [7] s.
70.	PAVLÍČEK, Dobroslav Milan, ed. <i>Pohádky s obrázky Mikoláše Alše</i> . 2., rozš. vyd., v knižnici mimočítankové četby 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 95, [5] s. Mimočítanková četba.
71.	PETIŠKA, Eduard. <i>O dětech a zvířátkách: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 61, [3] s.
72.	PETRBOK, Jaroslav M. a ZELENÝ, Václav Vladimír. <i>Poznáš je, když kvetou?</i> . 2. vyd., 1. vyd. il. barev. fotografiemi. Praha: SNDK, 1955. 186 s.
73.	PILAŘ, Jan. <i>Popelka: pohádka</i> . 3. vyd., v SNDK 1. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. [43] s.
74.	PILAŘ, Jan. <i>Píseň Vltavy</i> . Praha: SNDK, 1955. 42, [4] s.
75.	PLEVA, Josef Věromír. <i>Malý Bobeš</i> . 5. vyd., v SNDK 3. vyd. Praha: SNDK, 1955.

	475, [7] s.
76.	PLEVA, Josef Věromír. <i>Perníková chaloupka: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 22, [5] s.
77.	PLICKA, Karel a VOLF, František. <i>Cestička do školy</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 150 s.
78.	POSPÍŠIL, Antonín a ŠTRUNCOVÁ, Olga, ed. <i>Říkadla, písničky a hádanky: Pro předškolní věk</i> . 2., rozš. vyd. Praha: SNDK, 1955. [69] s.
79.	PRAŽÁK, Přemysl. <i>Bedřich Smetana: Úvod do života a díla</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 211, [4] s. Knižnice životopisů.
80.	RAIS, Karel Václav. <i>Zvířátka a lidé</i> . 4. vyd., v SNDK 2. vyd. Praha: SNDK, 1955. [29] s.
81.	REITMANNOVÁ, Jaroslava. <i>Na shledanou, Sojčata!</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 131, [4] s.
82.	RYSKA, Jan. <i>Pasou se ovečky na stráni: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [11] s.
83.	SEIFERT, Jaroslav. <i>Koulelo se, koulelo: Pro předškolní věk</i> . 2. vyd., (v SNDK 1., rozš. vyd.). Praha: SNDK, 1955. [35] s.
84.	SEIFERT, Jaroslav. <i>Maminka: Výbor básní</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 77, [3] s.
85.	SEKORA, Ondřej. <i>Na dvoře si děti hrály: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 77, [5] s.
86.	SLÁDEK, Josef Václav. <i>Orel i skřivánek: Výbor z díla</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. nebarev. Praha: SNDK, 1955. 126, [5] s. Mimočítanková četba.
87.	SLÁDEK, Josef Václav a ŠTRUNCOVÁ, Olga, ed. <i>Těm nejmenším: Pro předškolní věk</i> . 2., rozš. vyd. Praha: SNDK, 1955. [96] s.
88.	SCHWERTNER, Jiří. <i>Naše škola</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [11] s.
89.	SPIILKA, Josef. <i>Pohádky z hor</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. 73 s.
90.	STEHLÍK, Ladislav. <i>Naše řeka: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [11] s.
91.	STEHLÍK, Ladislav. <i>Od jara do zimy: Říkadla k obrázkům Mikoláše Alše</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1955. 60, [4] s. Mimočítanková četba.
92.	SULA, Pavel. <i>V dětském světě</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 69, [3] s.
93.	SVĚTLÁ, Karolina. <i>Povídky z Podještědí</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. 522 s., [19] s. obr. příl.
94.	SYROVÁTKA, Oldřich. <i>Bajky dětem</i> . 2., přeprac. vyd., (v SNDK 1., nově il. vyd.). Praha: SNDK, 1955. 91, [4] s.
95.	SYROVÁTKA, Oldřich. <i>Zatím co ty spíš: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [43] s.
96.	ŠLAJER, Josef, ed. <i>Povídám pohádku: Výbor českých lidových pohádek pro nejmenší: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 60, [7] s.
97.	ŠTORCH, Eduard. <i>V šeru dávných věků</i> . 3. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 144, [3] s.
98.	ŠTRUNCOVÁ, Olga. <i>Hledej a najdeš: Pro předškolní věk</i> . 4. vyd. Praha: SNDK, 1955. [11] s.
99.	TOMEČEK, Jaromír. <i>Vuí se směje</i> . 2. vyd., (v SNDK 1., přeprac. vyd.). Praha: SNDK, 1955. 144, [4] s.
100.	URBAN, A. Jaroslav. <i>Plavčík Karel: Příběh mladého námořníka</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 155, [4] s.

101.	URBÁNKOVÁ, Jarmila. <i>Kde zvířátka bydlí: Pro předškolní věk.</i> 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [11] s.
102.	URBÁNKOVÁ, Jarmila. <i>Vonička.</i> 3. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1955. 47, [4] s.
103.	VOPAT, František a KOMÁREK, Julius. <i>Zvířata zblízka: Procházka pražskou zoologickou zahradou.</i> 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [189] s.
104.	VRBA, Jan. <i>Toulky přírodou: Výbor z díla.</i> 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 149, [6] s.
105.	ZÁTOPEK, Emil a KOŽÍK, František, ed. <i>Emil Zátopek vypravuje.</i> 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. 63 s., [8] s. obr. příl. <i>Živé prameny</i> ; sv. 11.
106.	ZACHOVAL, Ladislav. <i>O fotografování.</i> 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 59, [3] s. <i>Živé prameny</i> ; Sv. 14.
107.	ZÁVADA, Vilém. <i>Půjdu do mateřské školy: Pro předškolní věk.</i> 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [11] s.

Rok 1956 – přehled české literatury vydané v SNDK

Pořadové číslo v seznamu	Titul/ Bibliografické údaje
1.	ALDA, Jan. <i>Honza králem.</i> 3. vyd, (v SNDK 2. vyd.). Praha: SNDK, 1956. [31] s.
2.	ALDA, Jan. <i>Zlatou Prahou stověžatou.</i> 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 57 s.
3.	ANDREJS, Jaroslav. <i>Než nám narostla křídla.</i> 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 182 s.
4.	AUDY, Oldřich, ed. <i>Pomněnky našeho domova: Pro předškolní věk.</i> 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. [105] s.
5.	BENEŠ, Karel Josef. <i>Studentský hrdina: obraz z bouřlivého roku 1848.</i> 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 180 s., [8] l. obr. příl.
6.	BĚHOUNEK, František. <i>Akce L: Příběhy z atomového věku.</i> 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 259, [3] s. Knižnice vědeckofantastických příběhů; Sv. 6.
7.	BOCHOŘÁK, Klement. <i>Kouzelné hračky.</i> 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 58, [4] s.
8.	BUČINA, Ferdinand. <i>Plátěná osada.</i> Praha: SNDK, 1956. 156 s.
9.	CACH, Vojtěch. <i>Proč táta nepíše?: povídky z Podkrušnohoří.</i> 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 120, [5] s.
10.	ČAPEK, Josef. <i>Povídání o pejskovi a kočičce: jak spolu hospodařili a ještě o všelijakých jiných věcech.</i> 9. vyd., (v SNDK 3. vyd.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 113, [ii] s.
11.	ČAREK, Jan. <i>Radost nad radost.</i> 2. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. [59] s.
12.	ČAREK, Jan. <i>Ráj domova: Verše pro nejmenší děti: Pro předškolní věk.</i> 3. vyd., (v SNDK 2. vyd.). Praha: SNDK, 1956. [64] s.
13.	ČECH, Svatopluk a PROCHÁZKA, Antonín, ed. <i>Nový epochální výlet pana Broučka, tentokrát do patnáctého století.</i> 3. vyd. v SNDK, (2. s černými ilustracemi). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 198 s. Mimočítanková četba.
14.	ČELAKOVSKÝ, František Ladislav. <i>Ohlas písní ruských; Ohlas písní českých: pro 10. postup. roč. všeobec. vzdělávacích škol a pro školy pedagog.</i> 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 223, [4] s. Mimočítanková četba.
15.	ČERNÝ, Karel. <i>O jablůnce se zlatými jablky a jiné pohádky.</i> 3., přeprac. a rozš. vyd. Praha: SNDK, 1956. 76, [3] s.

16.	ČTVRTEK, Václav. <i>Doktor Ludva Faust a jiné povídky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 48, [3] s.
17.	ELSTNER, František Alexander. <i>Saharou a pralesem: dobrodružství kapesního automobilu, který se pokusil o světový rekord mezi Prahou, rovníkem a Prahou</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 376, [7] s., [73] s. obr. příl. Daleké kraje; sv. 4.
18.	ERBEN, Karel Jaromír a TENCÍK, František, ed. <i>Mateřidouška vlasti naší milé</i> . Praha: SNDK, 1956. 232, [2] s.
19.	ERBEN, Karel Jaromír. <i>Výbor z Kytice z pověstí národních Karla Jaromíra Erbena</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 121, [2] s. Mimočítanková četba pro 6. postupný ročník všeobecně vzdělávacích škol.
20.	FELIX, Jiří. <i>Nové příběhy z pražského zoa</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 76, [4] s. Živé prameny; sv. 26.
21.	FRIČ, Alberto Vojtěch. <i>Strýček Indián: dobrodružství lovce v Gran Čaku</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 177, [5] s., [29] s. obr. příl. Daleké kraje; sv. 5.
22.	HANZELKA, Jiří a ZIKMUND, Miroslav. <i>Afrika kolem Tatry</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 79 s., [16] s. obr. příl. Živé prameny; sv. 22.
23.	HANZLÍČEK, Jaroslav, BÁRTA, Čestmír a VAKRČKA, Alois. <i>Práce z lepenky a vazba knih</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 129 s. Polytechnické příručky; sv. 3.
24.	HOFFMEISTER, Adolf. <i>Dalekohled, aneb, Kdo nevěří ať tam běží</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 180 s. Daleké kraje; sv. 7.
25.	HOSTAŇ, Jan. <i>Obrázky ze Slovenska</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 114 s., [32] s. obr. příl.
26.	HRUBÍN, František. <i>Paleček</i> . 3. vyd., v SNDK 2. vyd. Praha: SNDK, 1956. [11] s.
27.	HRUBÍN, František. <i>Pohádky z Tisíce a jedné noci</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 73 s., [8] l. barev. obr. příl.
28.	HRUBÍN, František. <i>Školáčkův rok</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. [49] s.
29.	CHLUP, Otokar a SYCHRA, Antonín. <i>O estetické výchově</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 76 s. Knižnice theorie dětské literatury; sv. 5.
30.	JANÍČKOVÁ, Anna. <i>Srdnaté děvčátko</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 97, [5] s.
31.	JIRÁSEK, Alois, HAVLOVÁ, Františka, ed. a NOVÝ, Karel, ed. <i>Čechy hrdinské: Výbor z díla</i> . 3. vyd. v nové úpravě. Praha: SNDK, 1956. 375, [3] s.
32.	JIRÁSEK, Alois a HAVEL, Rudolf, ed. <i>Na Chlumku</i> . 5. vyd. v SNDK, 3. vyd. s obr. Alšovými, 1. vyd. mimočítankové četby pro školy všeobec. vzdělávací. Praha: SNDK, 1956. 38, [4] s.
33.	JIRÁSEK, Alois a HAVEL, Rudolf, ed. <i>Z Čech až na konec světa</i> . 4. vyd. v SNDK, 1. vyd. mimočítankové četby pro školy všeobec. vzdělávací. Praha: SNDK, 1956. 115, [3] s.
34.	JIROTKOVÁ, Lucie. <i>Povídky pro Zuzanku</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 78, [2] s.
35.	KOLÁŘ, Josef. <i>Nová podivuhodná setkání</i> . Praha: SNDK, 1956. 61, [3] s. Živé prameny; Sv. 27.
36.	KRATOCHVÍL, Miloš Václav. <i>Husitská kronika</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 249, [5] s.
37.	KUBÍN, Josef Štefan, ed. <i>Pohádek jako kvítí ze svého Zlatodolu vybral Josef Štefan Kubín</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1956. 151, [3] s.
38.	KUKUČÍN, Martin a FERKOVÁ, Hana, ed. <i>Z teplého hnízda: Výbor povídek</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 196, [3] s.
39.	LADA, Josef. <i>Josef Lada dětem: pro předškolní věk</i> . 5. vyd. Praha: Státní

	nakladatelství dětské knihy, 1956. [95] s.
40.	LADA, Josef a MENCÁK, Břetislav. <i>Veselý červenec</i> . 4., přeprac. vyd., (V SNDK 1.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. [11] s.
41.	LADOVÁ, Alena a STEHLÍK, Ladislav. <i>Malý přírodopis: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. [39] s.
42.	LANGER, František. <i>Pražské legendy</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 98, [4] s.
43.	LHOTÁK, Kamil. <i>Z dějin ponorky, torpeda a potápěcích přístrojů</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 185, [5] s.
44.	LHOTSKÝ, Bohumil. <i>Křehká krása: Sběr a preparování živočichů a rostlin</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 189, [6] s. Polytechnické příručky; Sv. 4.
45.	MALÝ, Miloš. <i>Jánošík a jeho horní chlapci</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 133, [5] s.
46.	MANDÁK, Zdeněk. <i>Hedvábné vlákno</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 223, [3] s.
47.	MARŠÍČEK, Vlastimil. <i>Na vsi</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. [11] s.
48.	MIKULA, Alois. <i>Jelen Švihlík</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 48 s. Živé prameny; sv. 19.
49.	NERUDA, Jan a VODIČKA, Felix, ed. <i>Balady a romance; Zpěvy páteční</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 85 s. Mimočítanková četba.
50.	NERUDA, Jan. <i>Povídky malostranské</i> . 2. vyd. v SNDK, (1. vyd. v knižnici Mimočítankové četby). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 286 s. Mimočítanková četba.
51.	NERUDA, Jan, NOVOTNÝ, Miloslav, ed. a SKŘEČEK, Rudolf, ed. <i>Povídky malostranské</i> . 3. vyd. v SNDK, (2. barevně il.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 286, [16] l. barev. obr. příl.
52.	NĚMCOVÁ, Božena a HAVRÁNKOVÁ, Zdenka, ed. <i>Povídky: Pro 7. postup. ročník všeobecně vzdělávacích škol</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 325, [2] s. Mimočítanková četba.
53.	NĚMCOVÁ, Božena a HAVRÁNKOVÁ, Zdenka, ed. <i>V zámku a podzámčí: Pro 9. postup. roč. všeobecně vzdělávacích škol a 1. roč. pedagog. škol</i> . Praha: SNDK, 1956. 125, [1] s.
54.	NĚMCOVÁ, Božena a HAVRÁNKOVÁ, Zdenka, ed. <i>V zámku a v podzámčí</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 125 s. Mimočítanková četba.
55.	NOHA, Jan. <i>Jak třešničky na míse: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. [36] s.
56.	NOVÁKOVÁ, Teréza a SKŘEČEK, Rudolf, ed. <i>Jiří Šmatlán: Román: Pro 10. postup. roč. všeobec. vzdělávacích škol a pro školy pedagog.</i> 1. vyd. v SNSK. Praha: SNDK, 1956. 182, [1] s. Mimočítanková četba.
57.	OBDRŽÁLEK, Rudolf. <i>Záhadný příběh na sondě L 116</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 96, [2] s. Živé prameny; Sv. 23.
58.	OLBRACHT, Ivan. <i>O mudrci Bidpajovi a jeho zvířátkách</i> . 3. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1956. 204 s.
59.	PAŘÍZEK, L. M. <i>Kraj dvojí oblohy</i> . 2. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 179 s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 14.
60.	PAŘÍZEK, L. M. <i>Řeka kouzelníků</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 235, [5] s. Daleké kraje; Sv. 6.
61.	PAŠA, Míla. <i>Národ ve zbrani</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 92 s. Živé prameny; sv. 25.
62.	PAŠA, Míla. <i>Ptačí budky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 29, [3] s. Polytechnické příručky.

63.	PAZOUREK, Vladimír. <i>Medvídek z oravského lesa</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 98, [4] s.
64.	PETIŠKA, Eduard. <i>Jak se Martínek ztratil: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 61, [3] s.
65.	PLEVA, Josef Věromír. <i>Budík</i> . 3. vyd., v SNDK 2. vyd. Praha: SNDK, 1956. 105, [2] s.
66.	PLEVA, Josef Věromír. <i>Malý Bobeš</i> . 6. vyd., (v SNDK 4. vyd.). Praha: SNDK, 1956. 443, [4] s.
67.	PLEVA, Josef Věromír. <i>Sluníčko, maceška a slunečnice: Pro předškolní věk</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1956. [23] s.
68.	PLICKA, Karel a VOLF, František. <i>U maminky: Lidová poesie, pohádky, písně, říkadla a hádanky: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 135, [3] s.
69.	PLICKA, Karel a VOLF, František. <i>Veselá kopa</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 234, [5] s.
70.	PLUHAŘ, Zdeněk. <i>Voda slouží člověku</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 80, [3] s. Živé prameny; Sv. 18.
71.	POSPÍŠILOVÁ, Marie. <i>Citroník Vaška Sýkory</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 77, [5] s. Živé prameny; Sv. 28.
72.	RAIS, Karel Václav. <i>Povídky K.V. Raise</i> . 2., rozš. vyd. Praha: SNDK, 1956. 232, [3] s.
73.	REITMANNOVÁ, Jaroslava. <i>Filipka: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 80, [4] s.
74.	RŮŽIČKA, Bohuslav a DITTLER, Karel. <i>O čem nám vyprávějí zkameněliny</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 60, [7] s. Živé prameny; Sv. 24.
75.	ŘÍHA, Bohumil. <i>Honzíkova cesta: Pro předškolní věk</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1956. 82, [2] s.
76.	RYSKA, Jan. <i>Náš Jiří Wolker</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 184, [5] s. Knižnice životopisů.
77.	SCHWERTNER, Jiří. <i>Jak se staví dům: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. [11] s.
78.	SLÁDEK, Josef Václav. <i>Josef Václav Sládek těm nejmenším: [pro předškolní věk]</i> . 3. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. [98] s.
79.	SMRŽ, Ladislav. <i>Zápisky budoucího elektrotechnika</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 281, [4] s.
80.	STOŽICKÝ, Bedřich. <i>Námořníkem na Atlantiku</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 98, [5] s. Živé prameny; Sv. 21.
81.	SVATÁ, Jarmila. <i>Blaník, hora tajemná</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 92, [iii] s.
82.	SVATOPLUK, T. <i>Hrdinové z ostrova</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1956. 185, [1] s.
83.	SYROVÁTKA, Oldřich. <i>Co děláme ve školce: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. [12] s.
84.	SYROVÁTKA, Oldřich. <i>Padej, padej, deštičku!</i> : Pro předškolní věk. 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 30, [2] s.
85.	ŠAFRÁNEK, Ota. <i>Krásná Vladíkova loď: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 15, [3] s.
86.	ŠLAJER, Josef, ed. <i>Dětské pohádky: mimočítanková četba pro školy všeobec. vzdělávací</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 33, [2] s. Mimočítanková četba.
87.	ŠLAJER, Josef, ed. <i>Povídám pohádku ...: Výbor českých lidových pohádek pro</i>

	<i>nejmenší: Pro předškolní věk. 2. vyd. Praha: SNDK, 1956. 60, [6] s.</i>
88.	ŠMAHELOVÁ, Helena. <i>Mládí na křídlech. 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 268, [2] s.</i>
89.	ŠRÁMEK, Fráňa. <i>Hudba nad splavem: Výbor z veršů. 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 116, [6] s.</i>
90.	ŠTĚPANKOVÁ, Blanka. <i>Ohně pod Pálavou. 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 109, [3] s. Má vlast; Sv. 1.</i>
91.	ŠTORCH, Eduard. <i>Lovci mamutů: Román z pravěku. 12. vyd., v SNDK 4. vyd. Praha: SNDK, 1956. 310, [4] s.</i>
92.	ŠTORCH, Eduard. <i>U Veliké řeky: Dobrodružství dávných lovců na Vltavě. 5. upr. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1956. 152, [3] s.</i>
93.	ŠUSTR, Vladimír. <i>Dobrodružství malého Indiána. 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 211 s.</i>
94.	ŠVARC, Václav. <i>Lovec jaguárů. 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 101, [3] s. Živé prameny; Sv. 20.</i>
95.	TOMEČEK, Jaromír. <i>Věčný hvozd: Obrazy z hor. 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 169, [4] s.</i>
96.	TYL, Josef Kajetán a KOVÁŘÍK, Vladimír, ed. <i>České granáty: výběr z díla Josefa Kajetána Tyla. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 509 s.</i>
97.	VANĚČEK, Arnošt. <i>Bílé zlato. 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 216, [3] s.</i>
98.	VAVŘÍK, Zdeněk. <i>Ostravice: Příběhy na řece. 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 85, [5] s.</i>
99.	VRCHLICKÁ, Eva. <i>Básník s dětmi. 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 104, [3] s.</i>
100.	WINTER, Zikmund. <i>Z dávných dob. 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 309, [5] s.</i>
101.	WOLKER, Jiří a RYSKA, Jan, ed. <i>Výbor z díla: (Slunce je veliký básník). 4. dopln. vyd. ve SNDK. Praha: SNDK, 1956. 83, [5] s.</i>
102.	ZÁVADA, Vilém. <i>Jdou vojáci, jdou. 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. [25] s.</i>
103.	ZHOŘ, Antonín. <i>Poctivý Abe: vyprávění o životě Abrahama Lincolna, osvoboditele otroků (1809-1865). 4., přeprac. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 259, [5] s. Knižnice životopisů.</i>

Rok 1957 – přehled české literatury vydané v SNDK

Pořadové číslo v seznamu	Titul/ Bibliografické údaje
1.	ALEŠ, Mikoláš et al. <i>M. Aleš mládeži. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 368, [ii] s.</i>
2.	ANDREJS, Jaroslav. <i>Světloňoš: Životní příběh Františka Křížika. Praha: SNDK, 1957. 90 s. Živé prameny; Sv. 36.</i>
3.	BAAR, Jindřich Šimon a ŠTEFÁNKOVÁ, Jana, ed. <i>Hanýžka a Martínek. 3. vyd., v SNDK 1. rozš. vyd. Praha: SNDK, 1957. 268, [4] s.</i>
4.	BAAR, Jindřich Šimon a FLEKOVÁ, Jiřina, ed. <i>Chodské pohádky. 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 132 s.</i>
5.	BÁRTA, Čestmír. <i>200 prací pro dovedné ruce. 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 175, [11] s. Polytechnické příručky.</i>
6.	BARTOŠ, František a KORNELOVÁ, Marie, ed. <i>Pohádky, říkadla a hádanky z Bartošovy kytice: Pro předškolní věk. 2. vyd. Praha: SNDK, 1957. 101 s.</i>
7.	BASS, Eduard. <i>Na lodi za pohádkou. 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 137, [3] s.</i>

8.	BEDNÁŘ, Kamil. <i>Jak zvířátka od lesa šla na pana Korbesa: Pro předškolní věk</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. [38] s.
9.	BEDNÁŘ, Kamil. <i>Zima - slunce - sníh</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. [11] s.
10.	BĚHOUNEK, František. <i>Trosečníci polárního moře: vzducholoď na severní pól</i> . 2. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 283 s., [29] s. obr. příl. Daleké kraje; sv. 9.
11.	BENEŠ TŘEBÍZSKÝ, Václav, HYKEŠ, Pravoslav, ed. a MACHAČ, Jaroslav, ed. <i>Levohradecká povídka a jiné prózy</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 291 s.
12.	BRANISLAV, František. <i>Hliněný džbánek</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. [50] s.
13.	BRANISLAV, František. <i>Píseň dětství</i> . Praha: SNDK, 1957. 1 sv.
14.	ČAPEK, Karel. <i>Pohádky Karla Čapka</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 95 s., [6] s. obr. příl.
15.	ČAPOVÁ, Ladislava. <i>Besedy pod javorem</i> . 1. vyd. (v SNDK). Praha: SNDK, 1957. 101, [4] s.
16.	ČAREK, Jan. <i>Bylo - nebylo</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 45, [3] s.
17.	ČAREK, Jan. <i>Co zvířátka dovedou: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. [11] s.
18.	ČAREK, Jan. <i>Ovoce, ovoce na naší zahrádce: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 1 sv.
19.	ČETYNA, Bohumír. <i>Sedmikvítek</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 93, [4] s.
20.	ČIHÁK, Evžen. <i>Jak jsem létal a padal: vyprávění průkopníka českého letectví</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 177, [ii] s., [32] s. obr. příl.
21.	ELSTNER, František Alexander. <i>S kamerou a za volantem třemi díly světa: vzpomínky z dálkových jízd v malých československých automobilech</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 320, [5] s. Daleké kraje; sv. 10.
22.	FELIX, Jiří. <i>Návštěvou u zvířátek: pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 65 s.
23.	FLOS, František. <i>Lovci orchidejí</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 193, [3] s. Daleké kraje; sv. 11.
24.	HÁLEK, Vítězslav. <i>Poldík rumař a jiné povídky</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 333 s.
25.	HANZELKA, Jiří a ZIKMUND, Miroslav. <i>Afrika snů a skutečnosti: výbor pro mládež</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 306 s., [113] s. obr. příl. Daleké kraje; sv. 8.
26.	HANZELKA, Jiří a ZIKMUND, Miroslav. <i>Velké vody Iguazú: Vybrané kap. 1. vyd. [knihy] Tam za řekou je Argentina</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 83, [4] s. Živé prameny; Sv. 31.
27.	HORÁK, Jiří, ed. <i>Český Honza: lidové pohádky</i> . 7. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1957. 283 s.
28.	HRUBÍN, František. <i>Běží ovce, běží: hádanky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. [37] s.
29.	HRUBÍN, František. <i>Modré nebe</i> . 3. vyd., (v SNDK 2. vyd.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. [31] s.
30.	HRUBÍN, František. <i>Říkejte si se mnou</i> . 7. vyd., v SNDK 2. vyd. Praha: SNDK, 1957. [47] s.
31.	JANOUCHEK, Jaroslav. <i>Ve stínu jabloně: Pohádky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 98, [3] s.
32.	JIRÁSEK, Alois. <i>Filozofská historie</i> . 27. vyd., v SNDK 4. vyd. Praha: SNDK, 1957. 210, [1] s.
33.	JIRÁSEK, Alois a KONDROVÁ, Vlastimila, ed. <i>Skaláci: historický obraz z druhé</i>

	<i>polovice XVIII. století</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 262 s., [7] l. barev. obr. příl.
34.	JIRÁSEK, Alois a SKŘEČEK, Rudolf, ed. <i>Staré pověsti české</i> . V SNDK 5. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 347 s., [16] l. obr. příl.
35.	JOHN, Jaromír. <i>Rajský ostrov</i> . 5. vyd., v SNDK 3. vyd. Praha: SNDK, 1957. 134, [4] s.
36.	JOHN, Jaromír. <i>Vojáček Hubáček: Podivuhodné příhody českého vojáka ve světové válce</i> . 4. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1957. 102, [4] s.
37.	KÁRNÍK, František. <i>Tři kohouti: Pohádky pro nejmenší: Pro předškolní věk</i> . 2., rozš. vyd. Praha: SNDK, 1957. 47, [4] s.
38.	KOCOUREK, Vítězslav. <i>Za pohádkou kolem světa: pohádky národů celého světa</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 176 s.
39.	KOPERNICKÝ, Josef. <i>Kuřátka</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 72, [3] s. Živé prameny; Sv. 32.
40.	KOPTA, Josef. <i>Chytrý Honza z Čech: Pohádkové dueto</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 156, [3] s.
41.	KOŽÍK, František. <i>Na shledanou, Emile</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 195, [3] s. Knižnice životopisů.
42.	KOŽÍK, František. <i>Pohádky vánočního zvonku</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 160, [3] s.
43.	KOŽÍŠEK, Josef. <i>Na výsluní: Výbor z díla: Pro předškolní věk</i> . 2., rozš. vyd. Praha: SNDK, 1957. [69] s.
44.	KOUDELÁK, Josef. <i>S větrem o závod: Kniha klukovských dobrodružství</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958, [v tír. spr.] 1957. 154, [2] s.
45.	KRÁTKÝ, Radovan a ŠEDÝ, Milan. <i>Lodní deník křižníku "Jirka Kačaba", karavely "Santa Maria" a torpedoborce z 1+z2/2 . v", v němž je popsána plavba několika mořských vlků z Horních Kráčmeřic a jejich příběhy, které zažili na vodě i na souši</i> . 1. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1957. 185, [6] s.
46.	KRCH, Ferdinand, ed. <i>Běží liška k Táboru: Čtení obrázků pro malé děti: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. [11] s.
47.	KULDA, Beneš Metod. <i>Moravské národní pohádky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 111, [3] s.
48.	LADA, Josef. <i>Bubáci a hastrmani a jiné pohádky</i> . 6. vyd., (V SNDK 2. vyd. s barev. il.). Praha: SNDK, 1957. 112, [3] s.
49.	LADA, Josef. <i>Moje abeceda: [Barevné] obrázky s verši lidové poesie: Pro předškolní věk</i> . 12. vyd., (v SNDK 4., rozš. a upr. vyd.). Praha: SNDK, 1957. [29] s.
50.	LADA, Josef. <i>O chytré kmotře lišce: Vypravuje a kresbami doprovází Josef Lada</i> . 4. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1957. 78, [2] s.
51.	LADA, Josef. <i>Říkadla: Pro předškolní věk</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1957. [11] s.
52.	LADA, Josef. <i>Vzpomínky z dětství</i> . 4. vyd., (v SNDK 2. vyd. rozš. a barev. il.). Praha: SNDK, 1957. 89, [4] s.
53.	LHOTSKÝ, Bohumil. <i>Kamenný svět: O nerostech a horninách, o jejich sběru a určování</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 196, [2] s. Polytechnické příručky.
54.	MAJEROVÁ, Marie. <i>Bruno aneb dobrodružství německého chlapce v české vesnici</i> . 3. vyd., (v SNDK 2. vyd.). Praha: SNDK, 1957. 99, [3] s.
55.	MALÍŘOVÁ, Helena. <i>Pod kaštanem</i> . 1. vyd. (v SNDK). Praha: SNDK, 1957. [4] s.
56.	MARŠÍČEK, Vlastimil. <i>U potoka</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. [11] s.
57.	NEZVAL, Vítězslav. <i>Zlatý věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. [79] s.
58.	NĚMCOVÁ, Božena. <i>Babička: Obrazy venkovského života od Boženy Němcové</i> . 25.

	vyd. s il. Adolfa Kašpara, (v SNDK 4. vyd.). Praha: SNDK, 1957. 206, [2] s.
59.	NĚMCOVÁ, Božena a ČERVENKA, Jan, ed. <i>Báchorky a pověsti Boženy Němcové</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 185, [4] s.
60.	NOHEJL, Miloslav. <i>Neslýchaná věc: Tři povídky o "učeném" sládku Františku Ondřeji Poupětovi</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 92, [4] s. Živé prameny; Sv. 35.
61.	OLBRACHT, Ivan. <i>Ze starých letopisů</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 91 s., [15] l. obr. příl. Obnovené obrazy; sv. 1.
62.	PALLAS, Gustav. <i>Severské pohádky</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 114, [2] s.
63.	PAŘÍZEK, L. M. <i>K pralesům Liberie</i> . 1. vyd. (v SNDK). Praha: SNDK, 1957. 111, [2] s. Živé prameny; Sv. 37.
64.	PAZOUREK, Vladimír. <i>Šelmy hledají domov</i> . 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1957. 136, [2] s. Vpřed; Sv. 91.
65.	PETIŠKA, Eduard. <i>Kam se schoval nůž</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. [10 s.].
66.	PETR, K. V. <i>Na Jávě a do Indie</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 83 s. Živé prameny; Sv. 29.
67.	PILÁŘ, František. <i>Dýmka strýce Bonifáce</i> . 3. vyd., (v SNDK 2. vyd.). Praha: SNDK, 1957. 258, [4] s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 4.
68.	PLEVA, Josef Věromír. <i>Kapka vody</i> . 4. vyd., (v SNDK 2. vyd.). Praha: SNDK, 1957. 73, [1] s.
69.	PLICKA, Karel a VOLF, František, ed. <i>V dobrém jsme se sešli</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 138. [4] s.
70.	<i>Povídky roku: Sborník povídek</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 82, [4] s.
71.	ŘEZÁČ, Václav. <i>Pohádky</i> . 1. knižní vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 84, [iii] s.
72.	ŘÍHA, Bohumil. <i>Honzíkova cesta: Pro předškolní věk</i> . 3. vyd. Praha: SNDK, 1957. 81, [3] s.
73.	ŘÍHA, Bohumil. <i>O letadélku Káněti: veselé příhody pekelských dětí a jejich psa s malým letadlem</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 94 s.
74.	SEDLÁČEK, K. F. <i>Holčička s copánky: Pro předškolní věk</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1957. 65, [2] s.
75.	SCHEINPFLUGOVÁ, Olga. <i>Pohádky s dobrým koncem</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 104, [3] s.
76.	SOJKOVÁ, Kamila. <i>Paleček se vrátil</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 114, [2] s.
77.	SPÁČIL, Jindřich. <i>Ječmínková kytička: hrst hanáckých pohádek a zkazek</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 135 s.
78.	SPIRHANZL-DURIŠ, Jaroslav. <i>Polem a hájem</i> . Praha: SNDK, 1957. 314, [5] s.
79.	STUHL, Vladimír. <i>Vlaštovky se vrátily: Verše pro nejmenší: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. [24] s.
80.	SVATÁ, Jarmila. <i>To byl jeden rok</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 230, [2] s.
81.	SVOBODOVÁ-ALŠOVÁ, Maryna. <i>Vánoce u Alšů</i> . Praha: SNDK, 1957. [4] s.
82.	SVOBODOVÁ-ALŠOVÁ, Maryna a PAVLÍČEK, Dobroslav Milan, ed. <i>U nás doma</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 151, [3] s.
83.	ŠALDA, F. X. <i>Která kniha na vás v mládí nejvíce působila?</i> . Praha: SNDK, [1957. 20 s.
84.	ŠEBELA, Karel. <i>Po stopách ztracené řeky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 182, [4] s.
85.	ŠEDÝ, Milan a KRÁTKÝ, Radovan. <i>Sašenka ztratila panenku: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 78, [1] s.
86.	ŠMAHELOVÁ, Helena. <i>Velké trápení</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 283, [3] s.

87.	ŠNOFLÁK, Jan, ed. <i>Pohádky kolem nás</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 121, [3] s.
88.	ŠTORCH, Eduard. <i>Hrdina Nik: junácké příběhy z doby Samovy</i> . 5. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 211 s., [4] l. obr. příl.
89.	ŠTORCH, Eduard. <i>Lovci mamutů: Román z pravěku</i> . 13. vyd., v SNDK 5. vyd. Praha: SNDK, 1957. 310, [4] s.
90.	TECHNIK, Alfred. <i>Majáky televise</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 87, [3] s. Živé prameny; Sv. 34.
91.	TENČÍK, František. <i>Ivánek: Pro předškolní věk</i> . 2., přeprac. vyd. Praha: SNDK, 1957. 39, [4] s.
92.	THIELE, Vladimír. <i>Jak se dělá kniha</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 129, [ii] s. Živé prameny; sv. 30.
93.	TOMAN, Karel a HAUFT, Jindřich, ed. <i>Ty písni živá: Výbor z díla</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 94, [2] s.
94.	TRNKA, Jiří. <i>Červená Karkulka: Pro předškolní věk</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. č. vyd.). Praha: SNDK, 1957. [12] s.
95.	TRNKA, Jiří. <i>O perníkové chaloupce: Pro předškolní věk</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. č. vyd.). Praha: SNDK, 1957. [13] s.
96.	URBAN, A. Jaroslav. <i>Hoši s plnovousem</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 200, [2] s.
97.	VAVŘÍK, Zdeněk. <i>Dobrodružství Marca Pola</i> . 5. vyd., (V SNDK 1.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 329 s., [16] l. obr. příl.
98.	VÁŽNÝ, Václav. <i>O králi Nalovi a princezně Damajantí: Stará pohádka indická</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 95, [5] s.
99.	VELKOBORSKÝ, Fráňa. <i>Ze světa rudých tváří: Kniha bájí, pověstí a pohádek severoamerických Indiánů</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 99, [ii] s., [6] obr. příl.
100.	ZÁPOTOCKÝ, Antonín. <i>Barunka</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 144, [6] s.
101.	ZÁVADA, Jaroslav, ed. <i>Pohádky dvanácti měsíčků: Výbor slovenských pohádek</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 244, [6] s.
102.	ZHOŘ, Antonín. <i>Tvrdohlavá Marie</i> . [1. vyd.]. Praha: SNDK, 1957. 281, [1] s. Knižnice životopisů.
103.	ŽUPAN, Franta. <i>Pepánek nezdara</i> . 8. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1957. 236, [3] s.

Rok 1958 – přehled české literatury vydané v SNDK

Pořadové číslo v seznamu	Titul/ Bibliografické údaje
1.	AL-KOSTAN. <i>Orlí skála</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 81 s. Z pohádky do pohádky; sv. 5.
2.	BEDNÁŘ, Kamil. <i>Pohádka o dvou mrazících</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. [35] s.
3.	BEDNÁŘ, Kamil. <i>Pohádka o princezně Duši</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 98, [1] s.
4.	BĚHOUNEK, František. <i>Na sever od Zambezi</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 214, [1] s. Daleké kraje; Sv. 12.
5.	BĚHOUNEK, František. <i>Ostrov draků</i> . 2., upr. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 158, [2] s. Karavana; Sv. 1.
6.	BĚHOUNEK, František. <i>Robinsoni vesmíru: vědeckofantastický román</i> . Praha:

	SNDK, 1958. 185, [2] s. Knižnice vědeckofantastických příběhů; Sv. 10.
7.	BRANALD, Adolf. <i>Dědeček automobil</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 256, [3] s.
8.	CACH, Vojtěch. <i>Tajemství Anny Marie</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 151, [4] s.
9.	ČAPEK, Karel. <i>Dášeňka, čili, Život štěněte</i> . 16. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 50, [4] s., [29] s. fot. příl.
10.	ČAREK, Jan. <i>Dobrý den, zvířátka: [pro předškolní věk]</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. [55] s.
11.	ČAREK, Jan. <i>Veselý věneček: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. [54] s.
12.	ČIVRNÝ, Lumír. <i>Pohádka o kouzelném džbánu jak se našel, co uměl, a jak to s ním nakonec dopadlo, že se rozbil: tu pohádku přinesl vítr až z Číny</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. [40] s.
13.	ČTVRTEK, Václav. <i>My tři a pes z Pětipes</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 164, [1] s.
14.	DENK, Petr, ed. <i>Do kola; Zlatý poviján: říkadla o zvířátkách</i> . 3. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. [120] s.
15.	DRDA, Jan. <i>Jednou v máji</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 207 s.
16.	DVOŘÁK, Josef. <i>Hastrmani</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 89, [3] s.
17.	DVOŘÁK, Ladislav. <i>Barunčina babička: [básně]</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 37, [3] s.
18.	ELSTNER, František Alexander a FOLL, Dobroslav. <i>Osobní auta: [Obr. publ. pro mládež]</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. [16] s.
19.	ERBEN, Karel Jaromír. <i>Tři zlaté vlasy Děda Vševeda</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 15, [1] s. Korálky; sv. 5.
20.	FILGAS, Josef. <i>Koniček Ivánek</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 57, [3] s.
21.	FRIČ, Alberto Vojtěch. <i>Dlouhý lovec: dobrodružství u Indiánů Kaduvejů</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 199 s. Daleké kraje; sv. 15.
22.	FRÝD, Norbert. <i>Mexické obrázky: vybrané kapitoly z knihy reportáží Mexiko je v Americe</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 61, [3] s., [16] s. fot. příl. Živé prameny; sv. 38.
23.	GÖTZ, Miroslav. <i>O statečném pejskovi</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 46 s.
24.	HERBEN, Jan a ŠVEJKOVSKÁ, Olga, ed. <i>Bratr Jan Paleček, šašek krále Jiřího</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 51 s. Světová knihovnička; sv. 2.
25.	HERRMANN, Ignát. <i>Tobiáškův Štědrý den a jiné povídky</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 87 s. Světová knihovnička; sv. 8.
26.	HODAČOVÁ, Helena, SRBOVÁ, Olga a KRULIŠOVÁ, Jarmila. <i>Pomněnky: [povídky]</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 111 s.
27.	HOLEČEK, Josef a LOULOVÁ, Marie, ed. <i>Bartoň a Frantík, chlapci ze Stožic</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 173 s.
28.	HONS, Josef, ed. <i>Zelená, nasedat!</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 197 s., [176] s. příl.
29.	HORA, Josef. <i>Lásku dej lásce: výbor veršů</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 92 s.
30.	HORÁK, Jiří. <i>Čarodějná mošna: české pohádky</i> . 3. vyd., (v SNDK 1., autorem přeprac.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 391 s., [9] l. barev. obr. příl. Pohádky národů; sv. 1.
31.	HRUBÍN, František. <i>Dvakrát sedm pohádek</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. [53] s.
32.	HRUBÍN, František. <i>Hrajeme si celý den</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1958. [11] s.
33.	HRUBÍN, František. <i>Jak se chytá sluníčko</i> . 2. vyd., v SNDK 1., il. vyd. Praha:

	SNDK, 1958. ca 28 s.
34.	HRUBÍN, František. <i>Kuřátko a obilí</i> . 3. vyd. Praha: SNDK, 1958. [22] s.
35.	HRUBÍN, František. <i>Kytička z náčrtníku</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. [60] s.
36.	HRUBÍN, František. <i>Pohádky z Tisíce a jedné noci</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1958. 74, [4] s.
37.	JANOVSKÁ, Tonča Josefina a MEŠEJDA, Josef. <i>Husa Chocholka a její děti</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 106, [3] s.
38.	KAINAR, Josef. <i>Zlatovláska</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. [57] s.
39.	KLOBOUČNÍK, Jan. <i>Návrat</i> . 2., přeprac. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 249, [2] s.
40.	KOCOUREK, Vítězslav. <i>Se zvířátky kolem světa</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 96, [4] s.
41.	KOUDELÁK, Josef. <i>S větrem o závod: Kniha klukovských dobrodružství</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958, [v tir. spr.] 1957. 154, [2] s.
42.	KOVAL, Václav. <i>Petr, já a atomy</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 63, [3] s.
43.	KOŽÍK, František. <i>Cestou lásky: román o životě a díle Josefa Mánesa</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 196 s., 32 s. obr. příl. Knižnice životopisů.
44.	KOŽÍŠEK, Josef. <i>Pohádka lesa: pro předškolní věk</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. [42] s.
45.	KRÁSNOHORSKÁ, Eliška. <i>Pohádky Elišky Krásnohorské</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 130 s. Z pohádky do pohádky; sv. 3.
46.	KRATOCHVÍL, Miloš Václav. <i>Památné bitvy našich dějin</i> . 2., přeprac. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 317, [iv] s.
47.	KRIEBEL, Zdeněk. <i>Píšťalička</i> . 2., dopln. vyd. Praha: SNDK, 1958. [58] s.
48.	LADA, Josef. <i>Mikeš. Díl 1</i> . 3. vyd., (v SNDK 1., přeprac. vyd. s barev. il.). Praha: SNDK, 1958. 159, [3] s.
49.	LADA, Josef. <i>Mikeš. Díl 2</i> . 3. vyd., (v SNDK 1., přeprac. vyd. s barev. il.). Praha: SNDK, 1958. 158, [3] s.
50.	LADA, Josef. <i>Nezbedné pohádky</i> . 2. vyd., (v SNDK 1.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 116 s., [12] l. obr. příl.
51.	LADA, Josef. <i>Říkadla: Pro předškolní věk</i> . 3. vyd. Praha: SNDK, 1958. [11] s.
52.	LADA, Josef. <i>Zvířátka</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. [11] s.
53.	LANGER, František. <i>Děti a dýka</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 133 s.
54.	MAHEN, Jiří. <i>Co mi liška vyprávěla</i> . 3. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 171, [3] s.
55.	MAJEROVÁ, Marie. <i>Africké vteřiny: Výbor pro mládež</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 183, [5] s. Daleké kraje; Sv. 14.
56.	MAJEROVÁ, Marie. <i>Čarovný svět</i> . 5. vyd., (v SNDK 2. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 137, [3] s.
57.	MAJEROVÁ, Marie. <i>Veselá kniha pohádek</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 119, [2] s.
58.	MAREK, Jiří. <i>Pohádky vzhůru nohama</i> . 2., přeprac. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 145, [3] s.
59.	MAŘÁNEK, Jiří. <i>Učeň tajného umění: román života alchymistova</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 133 s.
60.	MENZEL, Josef. <i>Míša Kulička v rodném lese: veselá dobrodružství medvídky Míši</i> . Přeprac. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. [31] s.
61.	MÍŠEK, Emil František. <i>Pohádky jednoho dne</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 116, [4]

	s.
62.	NESVADBA, Miloš. <i>Evička a Monoklíček na [barev.] obrázcích Miloše Nesvadby</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. [29] s.
63.	NETUŠIL, Václav a PROCHÁZKA, František. <i>Houbařem snadno a rychle</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. [17] s. Kukátko.
64.	NEZVAL, Vítězslav. <i>Dobrodružství Aničky skřítky a Slaměného Huberta</i> . Praha: SNDK, [1958]. 51, [2] s.
65.	NEZVAL, Vítězslav. <i>Šípková růže: Výbor básní pro mládež</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 88, [4] s.
66.	NĚMCOVÁ, Božena a ŘÍHA, Václav, ed. <i>Božena Němcová maličkým: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 43, [4] s.
67.	NĚMCOVÁ, Božena. <i>O chytré princezně</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 13, [3] s. Korálky; Sv. 1.
68.	NĚMCOVÁ, Božena. <i>Pan učitel</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 46 s. Studánka; sv. 1.
69.	NĚMCOVÁ, Božena. <i>Pohorská vesnice: povídka ze života lidu venkovského</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 161, [2] s.
70.	NOHA, Jan. <i>Velké věci maličkých: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. [11] s.
71.	NOHA, Jan. <i>Zvěrokruh aneb o zvířátkách a jiném světě pro děti</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. [55] s.
72.	NOVOTNÝ, Josef Alois. <i>Pohádka o červené slepičce: Pro předškolní věk</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1958. [10] s.
73.	NOVÝ, Karel. <i>Rybařící na Modré zátoce</i> . 5. vyd., (v SNDK 3. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 86, [3] s.
74.	OLBRACHT, Ivan a HAVEL, Rudolf, ed. <i>Biblické příběhy: Starý zákon pro mládež</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 184, [3] s. Obnovené obrazy; Sv. 2.
75.	PALACKÝ, František. <i>Z dějin národu českého</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 256, [2] s.
76.	PAŘÍZEK, L. M. <i>Černošské báje a pohádky</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 71, [3] s. Z pohádky do pohádky; Sv. 2.
77.	PAŘÍZEK, L. M. <i>Prales leopardů</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 226, [2] s. Karavana; Sv. 3.
78.	PAŠA, Míla. <i>Den v lese: Knižka o lesní zvěři v horách</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1958. 119, [1] s.
79.	PETIŠKA, Eduard. <i>Jak se Martínek ztratil: Pro předškolní věk</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1958. 61, [3] s.
80.	PETIŠKA, Eduard. <i>O jabloňce</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1958. [12] s.
81.	PETIŠKA, Eduard. <i>Pohádkový dědeček: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 110, [3] s.
82.	PETIŠKA, Eduard. <i>Staré řecké báje a pověsti</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 206, [vi] s. Obnovené obrazy; sv. 3.
83.	PETRBOK, Jaroslav M. <i>Sbíráme léčivé byliny</i> . 2. rozš. a přeprac. vyd. Praha: SNDK, 1958. 234, [23] s.
84.	PLEVA, Josef Věromír. <i>Budulínek: Pohádka: Pro předškolní věk</i> . 2. vyd., nově il. Praha: SNDK, 1958. 48, [5] s.
85.	PLEVA, Josef Věromír. <i>Hoši s dynamitem</i> . 5., pozm. vyd., (v SNDK 2. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 162, [1] s.
86.	POLÁCH, Bohumír. <i>Srub radosti</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 172,

	[4] s.
87.	POSPÍŠIL, Antonín et al. <i>Říkadla, písničky a hádanky: Pro předškolní věk</i> . 3. vyd. (v SNDK). Praha: SNDK, 1958. [69] s.
88.	PRAŽÁK, František. <i>Ráj srdce</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 219, [2] s.
89.	PRCHAL, Josef. <i>Blesk</i> . 2., přeprac. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 92, [2] s.
90.	RAIS, Karel Václav. <i>Pantáta Bezoušek: o jeho radostech a starostech</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 170, [3] s., [24] l. barev. obr. příl.
91.	RAIS, Karel Václav. <i>Špačci</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 90 s., [8] s. barev. il. Studánka; sv. 2.
92.	ŘEZAČ, Václav. <i>Kluci, hurá za ním!</i> . 4. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 125, [2] s. Knižnice odvahy a dobrodružství; Sv. 32.
93.	ŘÍHA, Václav. <i>Povídka o svatbě krále Jana</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 112 s. Světová knihovnička; sv. 3.
94.	SEIFERT, Jaroslav. <i>Píseň domova: Výbor z díla</i> . 2., rozš. vyd. Praha: SNDK, 1958. 143, [4] s.
95.	SEKORA, Ondřej. <i>Ferda Mravenec</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 58, [3] s.
96.	SEKORA, Ondřej. <i>Malované počasí</i> . 5. vyd. Praha: SNDK, 1958. [22] s.
97.	SEKORA, Ondřej. <i>Uprchlík na ptačím stromě</i> . 2., přeprac. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 148, [3] s.
98.	SCHEINPFLUGOVÁ, Olga. <i>Pepíkovy prázdniny</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 119, [3] s.
99.	SKYBA, Zikmund. <i>Ledňáček</i> . 2. vyd., (v SNDK 1., přeprac. vyd.). Praha: SNDK, [1958, v kn. chybně] 1959. 199, [2] s.
100.	SLÁDEK, Josef Václav. <i>Hlas domova</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 122, [5] s.
101.	SOJKOVÁ, Kamila. <i>Janiček</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 91, [2] s.
102.	SPIILKA, Josef. <i>Ivanko z polonin: Pohádky ze Zakarpatské Ukrajiny</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 164, [4] s.
103.	STANOVSKÝ, Vladislav a VLADISLAV, Jan. <i>Strom pohádek z celého světa. [Díl I]</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 440 s.
104.	SYROVÁTKA, Oldřich. <i>Zatím co ty spíš: Pro předškolní věk</i> . 2., rozš. vyd. Praha: SNDK, 1958. [50] s.
105.	SVATÁ, Jarmila. <i>Dvanáct pohádek</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 171, [2] s.
106.	SVOZILOVÁ-JOHNOVÁ, Herma. <i>Víc než dobrodružství</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 188, [2] s.
107.	ŠAFRÁNEK, Ota. <i>Bosí rytíři</i> . 2., přeprac. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 158, [4] s.
108.	ŠTEFL, Jiří. <i>Lékař hovoří s dětmi</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 184, [2] s.
109.	ŠTORCH, Eduard. <i>Bronzový poklad</i> . 5. vyd., (v SNDK 2. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 164, [3] s.
110.	ŠTORCH, Eduard. <i>Minehava: Obraz života nejstarších osadníků v naší vlasti</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1958. 251, [2] s.
111.	TĚSNOHLÍDEK, Rudolf. <i>O zakleté Lúčance</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 74, [3] s.
112.	VALENTA, Edvard. <i>Strýček Eskymák</i> . 4. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK,

	1958. 193, [3] s.
113.	VÁVRA, Jaroslav Raimund. <i>Na březích Nilu: kapitoly egyptské</i> . Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 405 s., [120] s. obr. příl., [1] složená obr. příl. Daleké kraje; sv. 13.
114.	VELKOBORSKÝ, Fráňa. <i>Jabloňová stezka</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 232 s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 27.
115.	VOPAT, František a KOMÁREK, Julius. <i>Zvířata zblízka: Procházka pražskou zoologickou zahradou</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1958. [187] s.
116.	VRBA, Jan. <i>Toulky přírodou</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959, [na tit. listě chybně] 1958. 166, [5] s.
117.	WENIG, Adolf. <i>Staré pověsti pražské</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 336 s.
118.	ZACHYSTALOVÁ, Eliška. <i>Afgánské pohádky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 86, [3] s.
119.	ZÁPOTOCKÝ, Antonín. <i>Barunka</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1958. 144, [8] s.
120.	ZÁVADA, Jaroslav, ed. <i>Devět pávů: výbor jihoslovanských národních pohádek</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 206, [3] s.
121.	ZHOŘ, Antonín. <i>Černý Bob a bílý Bob: Povídání stejně veselé jako dobrodružné</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 211, [1] s.

Rok 1959 – přehled české literatury vydané v SNDK

Pořadové číslo v seznamu	Titul/ Bibliografické údaje
1.	ALDA, Jan. <i>Šťastnou cestu: Verše</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [66] s.
2.	AŠKENAZY, Ludvík. <i>Putování ze švestkovou vůní</i> . V SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 245 s.
3.	BAAR, Jindřich Šimon. <i>Pro kravičku</i> . 1. vyd. ve SNDK. Praha: SNDK, 1959. 93, [2] s.
4.	BEDNÁŘ, Kamil. <i>Johanes doktor Faust: loutková hra o 5 obr. podle lid. tradic</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 98, [3] s.
5.	BĚHOUNEK, František. <i>Trosečníci polárního moře: Vzducholodí na severní pól</i> . 3. vyd. Praha: SNDK, 1959. 283, [3] s. Daleké kraje; Sv. 21.
6.	BEZDĚKOVÁ, Zdeňka. <i>Říkali mi Leni: Román dítěte</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 144, [2] s.
7.	BOJAR, Pavel a BOJAROVÁ, Olga. <i>Detektivové v trenýrkách</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 222, [2] s. Sřelka; Sv. 5.
8.	BRANALD, Adolf. <i>Vandrovali vandrovníci</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 227 s.
9.	BRANALD, Adolf. <i>Vandrovali vandrovníci</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 227, [3] s., [16] s. obr. příl.
10.	BRANISLAV, František a BRANISLAV, Jan. <i>Zelené roky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [46] s.
11.	CACH, Vojtěch. <i>Náklad do Hamburku</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 216, [3] s. Sřelka; sv. 2.
12.	CIBULA, Václav. <i>Modrá protěž</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 108, [2] s. Sřelka; Sv. 4.

13.	ČAPEK, Karel a ČAPEK, Josef. <i>Devatero pohádek, dvě navíc a ještě jedna od Josefa Čapka jako přivažek</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 216 s., [8] l. obr. příl.
14.	ČAPEK, Josef. <i>Povídání o pejskovi a kočičce jak spolu hospodařili a ještě o všelijakých jiných věcech</i> . 10. vyd., (v SNDK 4 vyd.). Praha: SNDK, 1959. 110, [4] s.
15.	ČECH, Svatopluk. <i>Ve stínu lípy</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. 103 s.
16.	ČIVRNÝ, Lumír. <i>Doma i venku</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. [47] s.
17.	ČTVRTEK, Václav. <i>Směr vesmír - start!</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. [44] s. Knížky pro chytré děti; sv. 2.
18.	ELSTNER, František Alexander. <i>Dobrodružnou stezkou: kniha pro chlapce, kteří chtějí naplnit své mladé a odvážné sny</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 340, [9] s.
19.	ELSTNER, František Alexander. <i>Osobní auta: [Barev. obr. publ. pro mládež. 2., rozš. vyd. Praha: SNDK, 1959. [21] s. Kukátko.</i>
20.	ELSTNER, František Alexander. <i>Saharou a pralesem: dobrodružství kapesního automobilu, který se pokusil o světový rekord mezi Prahou, rovníkem a Prahou. 2., opr. vyd. Praha: SNDK, 1959. 370, [6] s., [73] s. obr. příl. Daleké kraje; sv. 19.</i>
21.	ERBEN, Karel Jaromír. <i>Kytice z pověstí národních</i> . 3. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, [1959, na tit. listu chybně] 1960. 146, [3] s.
22.	FELIX, Jiří. <i>Obři mezi zvířaty: [Barev. obr. brožurka. 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [19] s. Kukátko.</i>
23.	FRIČ, Alberto Vojtěch, PETRTÝL, Miroslav, ed. a NAHODIL, Otakar, ed. <i>Hadí ostrov: dobrodružství s hady, žraloky a lidmi pralesa</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 198 s. Daleké kraje; sv. 17.
24.	FUČÍK, Julius. <i>O umění pro děti</i> . Praha: SNDK, [1959, v tir. chybně] 1960. 37, [3] s.
25.	GEL, František. <i>Přemožitel neviditelných dravců: Ludvík Pasteur, muž čtyřikrát nesmrtelný a jedenkrát věčný</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 406, [5] s., [33] s. fot. příl. Knihnice životopisů.
26.	HÁLEK, Vítězslav. <i>Vítězslav Hálek dětem: výbor z veršů</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. [52] s.
27.	HANZELKA, Jiří a ZIKMUND, Miroslav. <i>Jižní Amerikou: výbor pro mládež</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 350, [7] s., [113] s. obr. příl., [16] s. barev. obr. příl. Daleké kraje; sv. 16.
28.	HILČR, Jindřich, ed. <i>Děti ho mají rády: sborník k šedesátinám zaslužilého umělce Josefa V. Plevy</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 162, [2] s., [17] s. fot. příl.
29.	HIRŠAL, Josef, KOLÁŘ, Jiří a GRÖGEROVÁ, Bohumila, ed. <i>Kocourkov</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. 168 s.
30.	HOFFMEISTER, Adolf. <i>Dalekohled, aneb, Kdo nevěří ať tam běží</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1959. 180, [5] s. Daleké kraje; sv. 18.
31.	HORÁK, Jozef. <i>Sebechlebszí hudci</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 206 s.
32.	HOSTOMSKÁ, Anna. <i>Příběhy, pověsti a pohádky paní Hudby</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. 388 s., [24] l. barev. obr. příl.
33.	HRNČÍŘ, Svatopluk. <i>Případ skončil v pátek: ptáte se který? - Inu, ten s hovořící pudřenkou a s provrtným sekeromlatem</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 166 s. Karavana; sv. 6.
34.	HRUŠA, Jan a JUNEK, Václav. <i>Dobrou plavbu!: [Obr. publ. pro mládež. 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [22] s. Kukátko.</i>
35.	JANOUSKOVÁ, Anděla. <i>Nad paletou</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. [22] s.
36.	JANOVSKÁ, Tonča Josefina a MEŠEJDA, Josef. <i>Hafík</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy., 1959. 121 s., [4] l. obr. příl.

37.	JANURA, František. <i>Svět na kolečkách: (Vyprávění o artistech a cirkusových zvířatech)</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 96, [4] s.
38.	JIRÁSEK, Alois. <i>V cizích službách: Kus české anabaze</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 224, [3] s.
39.	KAPLICKÝ, Václav. <i>O věrnosti a zradě: Příběhy dávné a ještě dávnější</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 261, [3] s.
40.	KOHOUTOVÁ, Helena. <i>Zlatý dům</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [47] s.
41.	KOPERNICKÝ, Josef. <i>Příběhy Joky-Joka, staré želvy: Bajky na staré africké náměty</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 116, [4] s. Z pohádky do pohádky; Sv. 7.
42.	KOREJS, Milan a SVOBODA, Vladimír. <i>Průvodce po Státním nakladatelství dětské knihy</i> . Praha: SNDK, 1959. [56] s.
43.	KOREJS, Milan. <i>Rukulíbám - dobrý den</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [47] s. Knížky pro chytré děti; Sv. 4.
44.	KOVAL, Václav. <i>Svět za sklem</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [47] s. Knížky pro chytré děti; Sv. 3.
45.	KOVÁŘ, Josef. <i>Čing, hrdý orel Tádžikistánu</i> . 3., přeprac. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 175, [3] s.
46.	KOVÁŘÍK, Vladimír, ed. <i>Když velcí byli malí: Mládí ve vzpomínkách našich spisovatelů</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 490, [2] s.
47.	KOVÁŘÍK, Vladimír. <i>Mládí Jana Nerudy: Čtení o dětství, chlapectví a jinošství velkého básníka</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1959. 199, [4] s.
48.	KRÁTKÝ, Radovan. <i>Na lovu mořských d'áblů</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 218, [5] s. Daleké kraje; Sv. 20.
49.	KRATOCHVÍL, Miloš Václav. <i>Báje a pověsti z Čech</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 125, [4] s.
50.	KRATOCHVÍL, Miloš Václav. <i>Husitská kronika</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1959. 249, [5] s.
51.	KRIEBEL, Zdeněk. <i>Ptám se, ptám se, pampeliško</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 111, [3] s.
52.	KUBÁTOVÁ, Marie. <i>Pohádky pro rozcáplíky: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 68, [3] s.
53.	KUBÁTOVÁ, Marie. <i>Pohádky pro rozcáplíky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959.
54.	KUBÍN, Josef Štefan. <i>Princezna Pohádka</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 255, [4] s.
55.	KUBÍN, Josef Štefan. <i>Škubánek</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 29, [3] s. Korálky; Sv. 14.
56.	KULDA, Beneš Metod. <i>Janíček s voničkou</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 28, [2] s. Korálky; Sv. 11.
57.	KUPKA, Jiří Svetozar. <i>Frontový pilot</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 174, [3] s.
58.	LADA, Josef. <i>O chytré kmotře lišce</i> . 5. vyd., v SNDK 2. vyd. Praha: SNDK, 1959. 78, [3] s.
59.	LADA, Josef. <i>Směj se! Za předškolku starobu</i> . Praha: SNDK, [1959. [11] s.
60.	LANDROVÁ, Eva a HIRŠAL, Josef. <i>Co nám veze?: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [13] s.
61.	<i>Lidé, věci, dobrodružství: magazín chytrých dětí</i> . Praha: SNDK, 1959-1966.
62.	MÁCHA, Karel Hynek. <i>Marinka</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 49, [2] s. Studánka; Sv. 4.
63.	MAJEROVÁ, Marie. <i>Nespokojený králíček</i> . 5. vyd., v SNDK 2. vyd. Praha: SNDK,

	1959. 57, [1] s.
64.	MAREŠ, Jan. <i>Pískle</i> . 3. vyd. (v SNDK). Praha: SNDK, 1959, [na tit. listu chybně] 1960. 255, [3] s. Střelka; Sv. 6.
65.	MAREŠ, Jan. <i>Tři orlí pera</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 138, [4] s.
66.	MAREŠ, Jan. <i>Práče</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 168, [3] s. Střelka; Sv. 1.
67.	MARŠÍČEK, Vlastimil. <i>Na vsi</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1959. [11] s.
68.	MAŠÍNOVÁ, Leontina. <i>Ze starých pověstí a legend</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 56 s.
69.	MICHL, Karel. <i>Kousky Františka Housky</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 207 s.
70.	NERUDA, Jan. <i>Balady a romance</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 75, [3] s. Studánka; Sv. 8.
71.	NERUDA, Jan. <i>Povídky malostranské</i> . 4. vyd. v SNDK (tříbarevně ilustrované). Praha: SNDK, 1959. 284, [3] s.
72.	NETUŠIL, Václav a PROCHÁZKA, František. <i>Houbařem snadno a rychle</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1959. [17] s. Kukátko.
73.	NETUŠIL, Václav a TRUČKA, František. <i>Naše stromy</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [24] s. Kukátko.
74.	NĚMCOVÁ, Božena. <i>Babička: Obrazy venkovského života</i> . 5. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 260, [2] s.
75.	NOHA, Jan. <i>O všem možném: [Verše]: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [11] s.
76.	NOVÝ, Karel. <i>Potulný lovec: Román z lišákova života</i> . 10. vyd., v SNDK 4. vyd. Praha: SNDK, 1959. 144, [2] s.
77.	PAŠA, Míla. <i>Na hradech a pod hrady</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 89, [2] s.
78.	PAŠEK, Mirko. <i>Ebenová karavana: román</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. 329 s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 38.
79.	PATOČKA, Karel. <i>Nedělnátka: Pohádky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 163, [3] s.
80.	PAVLÍČEK, František. <i>Čtyrlístek: pohádky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 78 s.
81.	PETIŠKA, Eduard. <i>Birlibán: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 156, [3] s.
82.	PETIŠKA, Eduard. <i>Děvčata a řeka</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 232, [3] s.
83.	PLEVA, Josef Věromír. <i>Malý Bobeš</i> . 8. vyd., v SNDK 5. vyd. Praha: SNDK, 1959. 446, [4] s.
84.	PLICKA, Karel a VOLF, František. <i>Starý český kalendář</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. 250 s.
85.	PLUDEK, Alexej. <i>Ptačí pírkó aneb Jak Vítek o všechno přišel</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 129, [5] s.
86.	PLUDEK, Alexej. <i>Tudy chodíval Ječmínek</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 137, [2] s. Obrázky z domova; Sv. 2.
87.	PRŮCHOVÁ, Heda. <i>Kvítí u cesty</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. [44] s.
88.	RAIS, Karel Václav. <i>Zvířátka a lidé</i> . 3. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. [30] s.
89.	REITMANNOVÁ, Jaroslava. <i>Velká voda</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 183, [4] s.
90.	RŮŽIČKA, Jiří. <i>Nej - nej - nej</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [36] s. Knížky pro chytré děti; Sv. 1.
91.	ŘÍHA, Bohumil. <i>Dětská encyklopedie</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 349, [2] s.
92.	ŘÍHA, Bohumil. <i>O letadélku Káněti: Veselé příhody pekelských dětí i jejich psa s</i>

	<i>malým letadlem</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1959. 111, [5] s.
93.	ŘÍHA, Václav. <i>Zvířátka a Petrovští a jiné pohádky</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 175, [3] s.
94.	SANTAROVÁ, Alena. <i>Káča, Katrin, Katynka</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 190, [2] s.
95.	SEKORA, Ondřej. <i>Čmelák Aninka</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 104, [6] s.
96.	SEKORA, Ondřej. <i>Chcete se podívat?: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [23] s.
97.	SEMERÁKOVÁ, Františka. <i>Říkačky a rýmovačky: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [50] s.
98.	SEYDL, Zdenek a ŠTRUNCOVÁ, Olga, ed. <i>Hádej, hádej, hadači: Lidové hádanky: Pro předškolní věk</i> . 2. přeprac. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. [11] s.
99.	SÍLOVÁ, Bohumila. <i>Paví očko: Detektivní pohádka</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 152, [3] s.
100.	SKYBA, Zikmund. <i>Ledňáček</i> . 2. vyd., (v SNDK 1., přeprac. vyd.). Praha: SNDK, [1958, v kn. chybně] 1959. 199, [2] s.
101.	SPALOVÁ, Božena. <i>Klouček Souček: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 41, [2] s.
102.	SPIILKA, Josef. <i>Napucánek</i> . 3. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 198 s., [4] s. barev. obr. příl.
103.	SPIRHZANZL-DURIŠ, Jaroslav. <i>O našich stromech</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. 162 s., [24] s. barev. obr. příl.
104.	STANOVSKÝ, Vladislav a VLADISLAV, Jan. <i>Druhý strom pohádek z celého světa</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 478, [8] s.
105.	STANOVSKÝ, Vladislav. <i>O dvanácti Mikitech: Ruské pohádky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 472, [4] s. Pohádky národů; Sv. 2.
106.	STUHL, Vladimír. <i>Záhon hrášku: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. [18] s.
107.	STÝBLOVÁ, Valja. <i>Dům u nemocnice</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 90, [2] s.
108.	SVATOŠ, Ladislav. <i>Hledej co najdeš ve městě</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. [11] s.
109.	SVĚTLÁ, Karolina. <i>Černý Petříček</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 145, [2] s. Studánka; Sv. 5.
110.	SVOLINSKÝ, Karel a SPIRHZANZL-DURIŠ, Jaroslav. <i>Ptáci</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 142, [1] s.
111.	ŠAJNER, Donát. <i>Teče voda, vodička</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 29, [1] s.
112.	ŠMAHELOVÁ, Helena. <i>Magda</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 94, [3] s.
113.	ŠMAHELOVÁ, Helena. <i>Velké trápení</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1959. 304, [3] s.
114.	ŠIMONOVÁ, Eva a SVOBODA, Vladimír. <i>Kouzelná rozčvička: [Sportovní brožurka pro děti]</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [22] s. Kukátko.
115.	ŠMILOVSKÝ, Alois Vojtěch. <i>Červený deštník a jiné obrázky</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 265, [3] s.
116.	ŠTORCH, Eduard. <i>Lovci mamutů: román z pravěku</i> . 14. vyd., (v SNDK 6.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. 270 s., [6] l. barev. obr. příl.
117.	ŠTORCH, Eduard. <i>Hrdina Nik: junácké příběhy z doby Sámovy</i> . 6. vyd., v SNDK 2. vyd. Praha: SNDK, 1959. 203, [3] s., [4] s. obr. příl.
118.	ŠTRUNCOVÁ, Olga. <i>Hledej a najdeš: Pro předškolní věk</i> . 5. vyd. Praha: SNDK, 1959. [11] s.
119.	ŠUBRT, Josef. <i>Pražské památky: [Obr. brožurka pro děti]</i> . 1. vyd. Praha: SNDK,

	1959. [23] s. Kukátko.
120.	ŠUSTR, Vladimír. <i>Jasava</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 94, [3] s.
121.	TENČÍK, František. <i>Barevná svítlna</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 114, [4] s.
122.	TĚSNOHLÍDEK, Rudolf. <i>Čimčirínek a chlapeci: Povídka jednoho léta</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 140, [3] s. Světová knihovnička; Sv. 19.
123.	TIŠLEROVÁ, Běla. <i>Indické bajky a pohádky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 72, [2] s. Z pohádky do pohádky; Sv. 6.
124.	TOMAN, Josef a TOMANOVÁ, Miroslava. <i>Táborový oheň</i> . 2., přeprac. vyd. Praha: SNDK, 1959. 313, [4] s. Střelka; Sv. 3.
125.	TOMEČEK, Jaromír. <i>Stříbrný lipan</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 159, [2] s.
126.	VANČURA, Vladislav. <i>Kubula a Kuba Kubikula</i> . 5. vyd., v SNDK 3. vyd. Praha: SNDK, 1959. 114, [1] s.
127.	VRBA, Jan. <i>Toulky přírodou</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959, [na tit. listě chybně] 1958. 166, [5] s.
128.	WENIG, Frank. <i>O Spejblovi a Hurvínkovi</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 49, [2] s.
129.	ZÁVADA, Vilém. <i>U maminky, u tatínka: Pro čtenáře předškolního věku</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [29] s.
130.	ZEYER, Julius. <i>Olgerd Gejštor: (Epická báseň z dvoudílného cyklu "Z letopisů lásky")</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, [1958, v kn. chybně] 1959. 93, [2] s. Studánka; Sv. 3.
131.	ZMATLÍKOVÁ, Helena. <i>Nasedat!:</i> [pro předškolní věk]. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. [11] s.

Příloha 2 - SOUPIS PŘEKLADOVÝCH DĚL VYDANÝCH V SNDK MEZI LETY 1955-59

Rok 1955 – přehled překladové literatury vydané v SNDK

Jazyk originálu	Pořadové číslo v seznamu	Titul/ Bibliografické údaje
angličtina	1.	MARRYAT, Frederick. <i>Kormidelník Vlnovský</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 275 s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 8.
	2.	SWIFT, Jonathan. <i>Gulliverovy cesty</i> . 3. vyd. Praha: SNDK, 1955. 348, [3] s.
	3.	TWAIN, Mark. <i>Dobrodružství Huckleberryho Finna</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 268, [3] s.
	4.	TWAIN, Mark. <i>Dobrodružství Toma Sawyera</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 202, [2] s.
čínština	1.	CHUNG LIN. <i>Er-šeng začíná žít</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 81 s.
francouzština	1.	VERNE, Jules. <i>Doktor Ox</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 63, [4] s. Živé prameny; Sv. 12.
	2.	ASSOLLANT, Alfred. <i>Hrdinný kapitán Korkorán</i> . 1. vyd. SNDK. Praha: SNDK, 1955. 285 s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 9.
	3.	VERNE, Jules. <i>Ocelové město</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. 182, [4] s. Knižnice vědeckofantastických příběhů; sv. 1.
	4.	VERNE, Jules. <i>Tajemný hrad v Karpatech</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. 183, [iii] s. Knižnice vědeckofantastických příběhů; sv. 2.
italština	1.	RODARI, Gianni. <i>O statečném Cibulkovi</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. 170 s., [8] l. obr. příl.
němčina	1.	KISCH, Egon Erwin a HAASOVÁ-NEČASOVÁ, Jarmila, ed. <i>Dobrodružství v pěti dílech světa</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 274, [5] s.
	2.	LAZAR, Auguste. <i>Janovo velké dobrodružství</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 184, [4] s.
	3.	VICTOR, Walther. <i>Karel Marx</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 53, [2] s. Knižnice životopisů.
polština	1.	KONOPNICKA, Maria. <i>O trpaslicích a Maryšce sirotě</i> . 1. vyd.

		Praha: SNDK, 1955. 172 s., [4] s. barev. obr. příl.
	2.	RUDNICKA, Halina. <i>Spartakovi žáci</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 252, [3] s.
ruština	1.	ABRAMOV, Aleksandr Nikolajevič. <i>Stavíme modely</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 113, [3] s. Polytechnické příručky.
	2.	BARTO, Agnija L'vovna a BARTO, Pavel Nikolajevič. <i>Umouněná holčička: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. [11] s.
	3.	BIANKI, Vitalij Valentinovič. <i>Dobrodružné lovy</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 170, [4] s.
	4.	BIANKI, Vitalij Valentinovič. <i>Lesní noviny na každý rok</i> . 3. vyd., (v SNDK 1. rozš. vyd.). Praha: SNDK, 1955. 302, [8] s.
	5.	BIANKI, Vitalij Valentinovič. <i>Na Veliké mořské cestě</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 69, [3] s.
	6.	BRINDAROV, A. a ZADUNAJSKÁ, Zoja Mojsejevna, ed. <i>Lovec Charibu</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 89, [2] s.
	7.	BULATOV, Michail Aleksandrovič. <i>Veselé pohádky a říkadla: pro předškolní věk</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1955. 159, [4] s.
	8.	GAJDAR, Arkadij Petrovič. <i>Arkadij Gajdar dětem: Daleké kraje, Modrý hrneček, Čtvrtý úkryt, Čuk a Gek a jiné povídky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 162, [5] s. Dílo / Arkadij Petrovič Gajdar; sv. 3.
	9.	GAJDAR, Arkadij Petrovič. <i>Čuk a Gek</i> . 3. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 36 s. Mimočítanková četba
	10.	GRUZDEV, Il'ja Aleksandrovič. <i>Mladá léta Maxima Gorkého</i> . 3. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1955, [v tir. spr.] 1956. 209, [5] s.
	11.	IL'JIN, M. <i>Sto tisíc proč: hovory o věcech</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 322, [4] s.
	12.	IL'JIN, M. a SEGAL, Jelena Aleksandrovna. <i>Vyprávění o věcech, které tě obklopují</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 249, [5] s.
	13.	JEMEL'JANOV, Boris Aleksandrovič. <i>Vyprávění o Gajdarovi</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 115 s., [11] s. obr. příl.
	14.	KARNAUCHOVA, Irina Valer'janovna, ed. <i>Bohatýři: Byliny</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1955. 165, [5] s.
	15.	KARNAUCHOVA, Irina Valer'janovna. <i>Kráska nesmírná</i> . 2. vyd., v SNDK 2. vyd. Praha: SNDK, 1955. 224, [3] s.
	16.	KASSIL', Lev Abramovič a POLJANOVSKIJ, Max. <i>Ulice mladšího syna</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 567, [4] s.

17.	KATAJEV, Valentin Petrovič. <i>Na obzoru plachta bílá</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 285, [5] s.
18.	LEPEŠINSKAJA, Ol'ga Borisovna. <i>U pramenů života</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 121, [5] s.
19.	MAJAKOVSKAJA, Aleksandra Aleksejevna. <i>Dětství a mládí Majakovského</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 48, [3] s. Knižnice životopisů.
20.	MARČEVSKI, Marko. <i>Hrdina Mitko</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1955. 219, [4] s.
21.	NOSOV, Nikolaj Nikolajevič. <i>Deník Kolji Sinicyna</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1955. 70, [2] s.
22.	NOSOV, Nikolaj Nikolajevič. <i>Prozrazené tajemství</i> . 3. vyd. Praha: SNDK, 1955. 85, [3] s.
23.	NOSOV, Nikolaj Nikolajevič. <i>Ťuk - ťuk - ťuk a jiné povídky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 114, [2] s.
24.	NOSOV, Nikolaj Nikolajevič. <i>Vířa Malejev ve škole i doma</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 141, [2] s. Mimočítanková četba.
25.	OCHOTNIKOV, Vadim Dmitrijevič. <i>Ve světě objevů: Vědeckofantastické povídky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 181, [3] s. Knižnice vědeckofantastických příběhů; Sv. 3.
26.	OSEJEVA, Valentina Aleksandrovna. <i>Vaska Trubačov a jeho kamarádi. Díl 1</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 212, [4] s.
27.	OSEJEVA, Valentina Aleksandrovna. <i>Vaska Trubačov a jeho kamarádi. Díl 2</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 296, [4] s.
28.	OSEJEVA, Valentina Aleksandrovna. <i>Vaska Trubačov a jeho kamarádi. Díl 3</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 358, [6] s.
29.	POPOV, Nikolaj Vasil'jevič. <i>Borodinská bitva</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 201, [4] s.
30.	PUŠKIN, Aleksandr Sergejevič a ŠTEFÁNKOVÁ, Jana, ed. <i>Výbor z díla</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 572, [4] s.
31.	SKREBICKIJ, Georgij Aleksejevič. <i>Setkání s jarem</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 105, [3] s.
32.	ŠÍŠOV, A. <i>Mladší sestra</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 51, [4] s.
33.	TAJC, Jakov Moisejevič. <i>Poklad</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 66, [2] s.
34.	TOLSTOJ, Lev Nikolajevič. <i>Povídky o přírodě</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 29, [3] s.
35.	TOLSTOJ, Lev Nikolajevič. <i>Výbor z díla</i> . 1. vyd. Praha:

		SNDK, 1955. 457, [3] s.
	36.	VORONKOVA, Ljubov' Fedorovna. <i>Slunečný den</i> . 3., rozš. vyd. Praha: SNDK, 1955. 195, [5] s.
slovenština	1.	HORÁK, Jozef. <i>Pionýrské srdce</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 189 s.
	2.	JÉGÉ. <i>Adam Šangala</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1955. 273 s.
	3.	MAČINGOVÁ, Božena. <i>Příběhy Miška Sily</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1955. 290, [4] s.
	4.	MORIC, Rudo, ed. <i>První z Dvorů</i> . 1. č. vyd. Praha: SNDK, 1955. 238, [4] s.
	5.	RÍČKOVÁ, Mária. <i>Pohádka o dědovi Mrázovi</i> . 1. č. vyd. Praha: SNDK, 1955. 26, [2] s.

Rok 1956 – přehled překladové literatury vydané v SNDK

Jazyk originálu	Pořadové číslo v seznamu	Titul/ Bibliografické údaje
angličtina	1.	DICKENS, Charles. <i>Pan Pickwick: výbor ze zápisů dochovaných z pozůstalosti Pickwickova klubu ...</i> 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 487, [6] s.
	2.	KENNEDY, Marian. <i>Modrý kocourek: [pro předškolní věk]</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 32, [ii] s.
	3.	KIPLING, Rudyard. <i>Mauglí: Povídky z džungle</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 201, [4] s.
	4.	PLEVA, Josef Věromír. <i>Robinson Crusoe</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 245, [5] s.
	5.	SCOTT, Walter. <i>Ivanhoe</i> . 1. vyd. SNDK. Praha: SNDK, 1956. 528, [3] s.
	6.	TWAIN, Mark. <i>Dobrodružství Huckleberryho Finna</i> . 2. vyd. v SNDK, 1. brožované vyd. Praha: SNDK, 1956. 389, [3] s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 13.
	7.	TWAIN, Mark. <i>Dobrodružství Toma Sawyera</i> . 2. vyd. v SNDK, (1. nebarevné vyd.). Praha: SNDK, 1956. 279, [3] s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 12.
francouzština	1.	VERNE, Jules. <i>Hvězda jihu</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 239, [4] s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 11.
	2.	VERNE, Jules. <i>Na kometě</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 460, [6] s. Knižnice vědecko-fantastických příběhů; Sv. 8.

maďarština	1.	FAZEKAS, Anna. <i>O věrném kolouškovi: pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. [24] s.
	2.	MÓRA, Ferenc. <i>Král Pecivál</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 87, [3] s.
němčina	1.	MEINCK, Willi. <i>Podzimní bouře nad Hamburkem</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 200 s.
polština	1.	BRONIEWSKI, Władysław. <i>První motýlek</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 44, [3] s.
	2.	LEM, Stanisław. <i>Astronauti: Fantastickovědecký román</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 328, [4] s. Knižnice vědeckofantastických příběhů; Sv. 4.
	3.	PORAZIŇSKA, Janina. <i>Za lesy a za horami: Polské národní pohádky</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 152, [3] s.
	4.	SIENKIEWICZ, Henryk. <i>Strážce majáku a jiné povídky</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 243, [3] s.
ruština	1.	AKSAKOV, Sergej Timofejevič a MAMIN-SIBIRJAK, Dmitrij Narkisovič. <i>Dvě ruské pohádky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 65, [3] s.
	2.	ARTJUCHOVA, N. <i>Noví sousedé</i> . Praha: SNDK, 1956. 90, [3] s.
	3.	BATROV, Alexandr Michajlovič. <i>Náš přítel José</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 95, [iv] s.
	4.	BIANKI, Vitalij Valentinovič. <i>Kotrmelec a jiné povídky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 224, [5] s.
	5.	ČECHOV, Anton Pavlovič. <i>Vybrané povídky</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 228 s., [18] l. obr. příl.
	6.	DIK, Iosif Ivanovič. <i>V naší třídě</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 175, [1] s.
	7.	DOROCHOV, Aleksej Aleksejevič. <i>Na velikých řekách</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 109, [5] s.
	8.	EPŠTEJN, I. <i>Učíme se vyřezávat</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 21, [1] s. Polytechnické příručky.
	9.	GAJDAR, Arkadij Petrovič. <i>Čuk a Gek</i> . 4. vyd. v SNDK, 1. vyd. jako mimočítanková četba. Praha: SNDK, 1956. 42 s. Mimočítanková četba pro školy všeobecně vzdělávací.
	10.	GAJDAR, Arkadij Petrovič. <i>Modrý hrneček</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 40 s.
	11.	GAJDAR, Arkadij Petrovič. <i>Vojenské tajemství</i> . 3. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 149 s. Mimočítanková četba.
	12.	GERNET, Nina Vladimirovna. <i>Sestřenka</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 120, [4] s.
	13.	GRUZDEV, Il'ja Aleksandrovič. <i>Mladá léta Maxima Gorkého</i> . 3. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1955, [v tir. spr.] 1956.

		209, [5] s.
	14.	JEFREMOV, Ivan Antonovič. <i>7 podivuhodných příběhů</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 233 s. Knižnice vědeckofantastických příběhů; sv. 5.
	15.	JEMEL'JANOV, Boris Aleksandrovič. <i>Město v lese</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1956. 39 s.
	16.	JERŠOV, Petr Pavlovič a HRUBÍN, František. <i>Koník Hrbáček: Pro předškolní i školní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 110, [2] s.
	17.	KALININA, N. <i>Drobotina</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 49, [3] s.
	18.	KATAJEV, Valentin Petrovič. <i>Syn pluku: Pro školy všeobecně vzdělávací</i> . 6. vyd., (v SNDK 3. vyd., v knižnici mimočítankové četby 2. vyd.). Praha: SNDK, 1956. 189, [2] s. Mimočítanková četba.
	19.	<i>Kouzelný kámen Achanrabó a jiné uzbecké pohádky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 107, [3] s.
	20.	LERMONTOV, Michail Jur'jevič. <i>Básně</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 72, [ii] s.
	21.	MAJAKOVSKIJ, Vladimír Vladimirovič. <i>Vladimír Majakovskij dětem: Pro školy všeobecně vzdělávací</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 86, [2] s. Mimočítanková četba.
	22.	MAMIN-SIBIRJAK, Dmitrij Narkisovič. <i>Šedokrčka a jiné povídky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 98, [3] s.
	23.	MARŠAK, Samuil Jakovlevič. <i>Krásný den</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. [142] s. Výbor z veršů / Samuil Jakovlevič Maršak; sv. 1.
	24.	MICHALKOV, Sergej Vladimirovič. <i>Zajíček Hrdopýšek: pohádka o 2 jednáních s prologem</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1956. 52 s.
	25.	MOLČANOVA, Ljudmila Georgijevna. <i>Lenčino dětství</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 94, [5] s.
	26.	NIKITIČ, Natalija Afanas'jevna. <i>Andrjuša jde do školy</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 181, [4] s.
	27.	OBRUČEV, Vladimír Afanasjevič. <i>Plutonie</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 300, [v] s., [8]l. obr. příl. Knižnice vědeckofantastických příběhů; sv. 7.
	28.	POLEVOJ, Boris Nikolajevič. <i>Příběh opravdového člověka: Mimočítanková četba pro 8. postup. ročník všeobecně vzdělávacích škol</i> . 4. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 376, [2] s. Mimočítanková četba.
	29.	POLEVOJ, Boris Nikolajevič. <i>Zlato</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 501, [2] s.
	30.	PUŠKIN, Aleksandr Sergejevič. <i>Pohádka o caru Sultánovi a jeho synu, slavném a velikém bohatýru knížeti Kvidonu Saltánoviči a o překrásné carevně Labuti</i> . 2. vyd. v SNDK, (1. vyd. v tomto znění s pův. sovět. il.). Praha: SNDK, 1956. 57, [2] s.
	31.	PUŠKIN, Aleksandr Sergejevič. <i>Pohádky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 99, [3] s.
	32.	ROZANOV, Sergej Grigor'jevič. <i>Co všechno zažil Trávka</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 145, [6] s.
	33.	TOLSTOJ, Aleksej Nikolajevič. <i>Nikitovo dětství</i> . 1. vyd. v SNDK.

		Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1956. 139 s.
slovenština	1.	KRÁL, Fraňo. <i>Jano</i> . 4. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 53, [3] s. Mimočítanková četba pro školy všeobecně vzdělávací.
	2.	KUKUČÍN, Martin a FERKOVÁ, Hana, ed. <i>Z teplého hnízda: Výbor povídek</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1956. 196, [3] s.
	3.	ONDREJOV, Ľudo. <i>Zbojnická mladost</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1956. 175, [4] s.

Rok 1957 – přehled překladové literatury vydané v SNDK

Jazyk originálu	Pořadové číslo v seznamu	Titul/ Bibliografické údaje
angličtina	1.	CONRAD, Joseph. <i>Gaspar Ruiz a jiné povídky</i> . 1. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1957. 154, [6] s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 16.
	2.	COOPER, James Fenimore a KOCOUREK, Vítězslav. <i>Poslední Mohykán</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 246, [3] s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 20.
	3.	FAST, Howard. <i>Synové volnosti: povídky mladého národa</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 229, [3] s.
	4.	LONDON, Jack. <i>Bílý tesák</i> . 3. vyd. v SNDK, (2. vyd. tohoto překladu). Praha: SNDK, 1957. 225, [4] s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 7.
	5.	SETON, Ernest Thompson. <i>Dva divoši: O dobrodružstvích 2 chlapců, kteří žili jako Indiáni, a o tom, co všechno se naučili</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 409, [8] s.
	6.	STEVENSON, Robert Louis. <i>Poklad na ostrově</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 234 s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 5.
	7.	BEECHER-STOWE, Harriet Elizabeth. <i>Chaloupka strýčka Toma</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 492, [6] s.
dánština	1.	ANDERSEN, Hans Christian. <i>Pohádky</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 248, [5] s.
francouzština	1.	ASSOLLANT, Alfred a KOCOUREK, Vítězslav, ed. <i>Hrdinný kapitán Korkorán</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 285 s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 9.
	2.	DE COSTER, Charles Théodore Henri a EISNER, Pavel, ed. <i>Thyl Ulenspiegel: hrdinné, veselé I slavné příběhy Thylberta Ulenspiegela a Lamma Goedzaka ve Flandřích I jinde</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 431, [2] s.
	3.	ÉLUARD, Paul. <i>Perutinka</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 18, [4] s.
	4.	LOULOVÁ, Marie, ed. <i>Statečná srdce: Výbor z prózy</i>

		<i>francouzských klasiků 19. a 20. století</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 454, [5] s.
	5.	VERNE, Jules. <i>Dva roky prázdnin</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 323, [3] s. Podivuhodné cesty; Sv. 2.
	6.	VERNE, Jules. <i>Matyáš Sandorf: Nový hrabě Monte Christo</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 432, [4] s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 3.
	7.	VERNE, Jules. <i>Tajuplný ostrov</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 551, [8] s. Podivuhodné cesty; Sv. 1.
němčina		
	1.	HAUFF, Wilhelm. <i>Karavana</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 188 s.
	2.	JOKL, Anna Maria. <i>Opravdové zázraky Basilia Knoxe</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1957. 222, [5] s.
	3.	KÄSTNER, Erich. <i>Emil a detektivové</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 105, [3] s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 17.
	4.	RENN, Ludwig. <i>Nobi</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 79, [5] s.
	5.	WOLF, Friedrich. <i>Pohádky pro největší</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 116, [3] s.
norština		
	1.	ASBJÖRNSEN, Peter Christen a MOE, Jørgen Engebretsen. <i>Veselé norské pohádky</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 69 s.
polština		
	1.	PUCHALSKI, Włodzimierz. <i>Ostrov kormoránů</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 247, [4] s.
	2.	SIENKIEWICZ, Henryk. <i>Pouští a pralesem</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 377, [3] s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 15.
	3.	ŽUKROWSKI, Wojciech. <i>Pohádky z džungle</i> . 1. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1958, [spr. 1957]. 67, [3] s.
ruština		
	1.	BARAŠEV, Pavel Romanovič. <i>V kraji velké medvědice</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 80, [3] s. Živé prameny; Sv. 33.
	2.	BRAGIN, Vladimir Grigor'jevič. <i>V zemi obřích trav</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1957. 227, [4] s. Knižnice vědecko-fantastických příběhů; Sv. 9.
	3.	ČARUŠIN, Jevgenij Ivanovič. <i>O velkých i malých</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 164, [4] s.
	4.	DUBOV, Nikolaj Ivanovič. <i>Signály na řece</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 121, [3] s.
	5.	GAJDAR, Arkadij Petrovič. <i>Timur a jeho parta</i> . 3. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1957. 98 s.
	6.	GAJDAR, Arkadij Petrovič. <i>Škola</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 213 s., [11] s. obr. příl.
	7.	GOR'KIJ, Maksim. <i>Matka</i> . 2. vyd. v SNDK, (1. vyd. v SNDK s il. A. Paderlíka). Praha: SNDK, 1957. 315, [2] s.
	8.	INBER, Vera Michajlovna. <i>Když jsem byla maličká</i> . 1. vyd. Praha:

		SNDK, 1957. 109 s.
	9.	KATAJEV, Valentin Petrovič. <i>Samota v stepi</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 375, [3] s.
	10.	MICHALKOV, Sergej Vladimirovič. <i>Jak našel medvěd dýmku</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. [22] s.
	11.	NOSOV, Nikolaj Nikolajevič. <i>Neznámkovy příhody</i> . 1. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 209, [4] s.
	12.	PANTELEJEV, Aleksej Ivanovič. <i>Čestné slovo</i> . 1. vyd. (v SNDK). Praha: SNDK, 1957. 208, [3] s.
	13.	POLJAKOVA, Kazimira Ivanovna. <i>Jehlička: Pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. [10] s.
	14.	SLADKOV, Nikolaj Ivanovič. <i>Medvědí klouzačka: Pro předškolní i školní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 22, [2] s.
	15.	SPANGENBERG, Jevgenij Pavlovič. <i>Lovil jsem pro zoo</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 231, [6] s.
	16.	VERZILIN, Nikolaj Michajlovič. <i>Putování s okrasnými rostlinami</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 290, [1] s.
slovenština		
	1.	JESENSKÝ, Janko. <i>Paní Rafiková a ti ostatní: Povídky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 176, [2] s.
	2.	ONDREJOV, Ľudo. <i>Příhody z hor</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 83, [5] s.
	3.	RÁZUSOVÁ-MARTÁKOVÁ, Mária. <i>Jankovo léto</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1957. 83, [3] s.
	4.	MORIC, Rudo, ed. <i>Přes jedenašedesát štítů</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1957. 134, [3] s.
švédština		
	1.	LAGERLÖF, Selma. <i>Podivuhodná cesta Nilse Holgerssona Švédskem</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1957. 457 s., [8] s. obr. příl.

Rok 1958 – přehled překladové literatury vydané v SNDK

Jazyk originálu	Pořadové číslo v seznamu	Titul/ Bibliografické údaje
angličtina	1.	HARTE, Bret. <i>Ztraceni v pustině</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 129 s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 25.
	2.	DICKENS, Charles. <i>Vánoční koleda</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 147, [3] s. Světová knihovnička; sv. 10.
	3.	GRAHAME, Kenneth. <i>Žabákova dobrodružství</i> . 3. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 145 s.
	4.	HALLIBURTON, Richard a ŠUBRT, Josef, ed. <i>Cesty za dobrodružstvím</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 184 s. Karavana; sv. 2.
	5.	KIPLING, RUDYARD. <i>BAJKY I NEBAJKY</i> . 1. VYD. V SNDK. PRAHA: SNDK, 1958. 155, [4] S. SVĚTOVÁ KNIHOVNIČKA; SV. 1.

	6.	KIPLING, Rudyard. <i>Mauglí: Povídky z džungle</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 226, [4] s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 30.
	7.	MILNE, Alan Alexander. <i>Medvídek Pú</i> . 3. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 219, [5] s.
	8.	PLEVA, Josef Věromír. <i>Robinson Crusoe</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 271 s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 29.
	9.	RANSOME, Arthur. <i>Zamrzlá loď kapitána Flinta</i> . 2. vyd., (v SNDK 1.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 289 s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 24.
	10.	REID, Mayne. <i>Bezhlavý jezdec</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 479, [4] s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 26.
	11.	SCOTT, Walter. <i>Ivanhoe</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1958. 528, [3] s.
	12.	TWAIN, Mark. <i>Princ a chudšas: povídka pro mladé lidi bez rozdílu věku</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 244 s., [8] s. obr. příl.
dánština	1.	ANDERSEN, Hans Christian. <i>Princezna na hrášku; Pasáček vepřů</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 14 s. Korálky; Sv. 8.
francouzština	1.	DAUDET, Alphonse. <i>Tartarin z Tarasconu</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 139, [4] s.
	2.	DUMAS, Alexandre a JANŮ, Jaroslav, ed. <i>Tři mušketýři. 1. Díl</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 413, [9] s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 23/1.
	3.	DUMAS, Alexandre a JANŮ, Jaroslav, ed. <i>Tři mušketýři. 2. Díl</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 406, [8] s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 23/2.
	4.	MAUPASSANT, Guy de. <i>Můj strýček Julius a jiné povídky</i> . 1. vyd. (v SNDK). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 291 s.
	5.	PERRAULT, Charles a AULNOY, Marie-Catherine Le Jumel de Barneville. <i>Kocour v botách</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 14, [ii] s. Korálky; sv. 4.
	6.	VERNE, Jules. <i>Děti kapitána Granta</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 626 s., [4] l. obr. příl. Podivuhodné cesty; sv. 5.
	7.	VERNE, Jules. <i>Oceánem na kře ledové</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 318 s., [2] l. obr. příl. Podivuhodné cesty; sv. 4.
	8.	VERNE, Jules. <i>Patnáctiletý kapitán</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 361, [4] s. Podivuhodné cesty; Sv. 3.
	9.	VILDRAC, Charles. <i>Na vlastní pěst</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 176 s., [8] l. obr. příl.
holandština	1.	FABRICIUS, Johan. <i>Plavčíci kapitána Bontekoea</i> . 2. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1958. 508 s. Knihy odvahy a

		dobrodružství; sv. 28.
italština	1.	DE AMICIS, Edmondo. <i>Srdce</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 339 s.
	2.	MACCIOCCHI, Fernanda. <i>Zvláštní vlak</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 91, [3] s.
maďarština	1.	MOLNÁR, Ferenc. <i>Chlapci z Pavelské ulice</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 190, [3] s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 19.
	2.	BALÁZS, Béla. <i>Opravdový blankyt</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 98 s. Světová knihovnička; sv. 7.
němčina	1.	EBNER-ESCHENBACH, Marie von. <i>Krambambuli: [Povídky]</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 47, [3] s. Světová knihovnička; Sv. 4.
	2.	GRIMM, Jacob Ludwig Karl a GRIMM, Wilhelm Karl. <i>Sněhurka</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 14 s. Korálky; sv. 2.
	3.	GRIMM, Jacob Ludwig Karl a GRIMM, Wilhelm Karl. <i>Deset pohádek bratří Grimmů</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 71 s. Z pohádky do pohádky; sv. 1.
	4.	HARDEL, Lilo. <i>Max a Lotka</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 176 s.
	5.	KÄSTNER, Erich. <i>Kulička a Toník</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 111, [3] s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 21.
	6.	MAY, Karl. <i>Syn lovce medvědů: povídka z Dalekého západu</i> . 10. vyd., (V SNDK 1.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 266 s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 18.
poština	1.	PUCHALSKI, Włodzimierz. <i>V kraji labutí</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 176, [3] s.
	2.	TUWIM, Julian. <i>Zázraky a divy</i> . 2., rozš. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. [124] s.
	3.	ŽUKROWSKI, Wojciech. <i>Pohádky z džungle</i> . 1. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1958, [spr. 1957]. 67, [3] s.
rumunština	1.	CREANGĂ, Ion. <i>Měsíc s dvěma grošíky: [povídky]</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 15 s. Korálky; sv. 3.
ruština	1.	BIANKI, Vitalij Valentinovič. <i>Kotrmelec a jiné povídky</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1958. 210, [5] s.
	2.	GAJDAR, Arkadij Petrovič. <i>Daleké kraje</i> . 2. vyd. ve SNDK. Praha: SNDK, 1958. 92 s.
	3.	JELAGIN, Aleksej Michajlovič et al. <i>Květy východu</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 75 s. Z pohádky do pohádky; sv. 4.
	4.	KOROLENKO, Vladimir Galaktionovič. <i>Slepý muzikant</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 185, [3] s.
	5.	<i>Mongolské pohádky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 105, [4] s.
	6.	NEKRASOV, Nikolaj Aleksejevič. <i>Na Volze: Výbor z básní</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 250, [4] s.

	7.	NOSOV, Nikolaj Nikolajevič. <i>Neznámkovy příhody</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1958. 208, [5] s.
	8.	PEROVSKAJA, Ol'ga Vasil'jevna. <i>Tygřík Vaska</i> . 3. vyd., (v SNDK 1.). Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1958. 207 s.
	9.	POLJAKOVA, Kazimira Ivanovna. <i>Jehlička: Pro předškolní věk</i> . 2. vyd. Praha: SNDK, 1958. [11] s.
	10.	PRILEŽAJEVA, Marija Pavlovna. <i>Od břehů Medvědice</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 249, [2] s.
	11.	TOLSTOJ, Aleksej Nikolajevič. <i>Dobrodružství jednoho dne</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 54, [3] s. Světová knihovnička; Sv. 9.
	12.	TOLSTOJ, Aleksej Nikolajevič. <i>Kohout a liška: [Pohádky]</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 15, [1] s. Korálky; Sv. 7.
	13.	ŽITKOV, Boris Stepanovič. <i>Hroznýš</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 107, [1] s. Světová knihovnička; Sv. 5.
	14.	ŽITKOV, Boris Stepanovič. <i>Na moři: [Povídky]</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 226, [12] s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 22.
slovenština		
	1.	DOBŠINSKÝ, Pavol. <i>Tři zlaté hrušky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1958. 13, [3] s. Korálky; sv. 6.
	2.	RÁZUS, Martin. <i>Maroško</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 212, [2] s.
	3.	RÁZUSOVÁ-MARTÁKOVÁ, Mária. <i>Zatoulané house</i> . Praha: SNDK, 1958. [12] s.
slovinština		
	1.	INGOLIČ, Anton. <i>Odvážná cesta</i> . 1. vyd. (v SNDK). Praha: SNDK, 1958. 92 s.
	2.	BEVK, France. <i>Tonda</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 108, [2] s.
švédština		
	1.	FREUCHEN, Pipaluk. <i>Ivik</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1958. 85 s. Světová knihovnička; sv. 6.

Rok 1959 – přehled překladové literatury vydané v SNDK

Jazyk originálu	Pořadové číslo v seznamu	Titul/ Bibliografické údaje
angličtina	1.	BRONTĚ, Charlotte. <i>Sirotek lowoodský</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 130, [2] s.
	2.	HARRIS, Joel Chandler. <i>Rozprávky strýčka Rémuse</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 130 s.
	3.	JACOBS, Joseph. <i>O krásné Hadrničce a kouzelném Husopasovi</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 32 s. Korálky; sv. 9.
	4.	O'FAOLÁIN, Eileen a KENNEDY, Patrick. <i>Irské pohádky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 102, [2] s. Z pohádky do pohádky; Sv. 9.
	5.	POE, Edgar Allan. <i>Zlatý skarabeus: a jiné povídky</i> . 1. vyd. v

		SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. 128 s. Světová knihovnička; sv. 20.
	6.	RANSOME, Arthur. <i>Boj o ostrov</i> . [1. vyd. v SNDK]. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. 318 s., [6] l. barev. obr. příl. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 36.
	7.	SCOTT, Walter. <i>Rob Roy</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 553, [2] s.
	8.	STEVENSON, Robert Louis. <i>Černý šíp: Příběh z válek dvou růží</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 265, [3] s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 33.
	9.	THACKERAY, William Makepeace. <i>Růže a prsten čili Příhody prince Vavřína a prince Buldy: Domácí němohra pro velké i malé děti</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 177, [5] s. Studánka; Sv. 7.
	10.	TWAIN, Mark. <i>Tom Sawyer detektivem</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 119, [5] s. Světová knihovnička; Sv. 20.
	11.	WILDE, Oscar. <i>Šťastný princ a jiné pohádky</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 75, [3] s.
arménština	1.	ANANJAN, Vachtang. <i>Zajatci Pardálí soutěsky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 594, [9] s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 39.
francouzština	1.	DAUDET, Alphonse. <i>Krásná Niverňanka</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 90, [2] s. Světová knihovnička; sv. 18.
	2.	DEULIN, Charles. <i>Pohádky krále Gambrina</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 172, [4] s.
	3.	DELETAILE, Albertine. <i>Slunce v krabici: pro předškolní věk</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. [15] s.
	4.	LAMORISSE, Albert. <i>Červený balónek</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. [51] s.
	5.	MÉRIMÉE, Prosper. <i>Colomba a jiné povídky</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. 191 s.
	6.	SAINT-EXUPÉRY, Antoine de. <i>Malý princ</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 105, [2] s. Světová knihovnička; Sv. 12.
	7.	VERNE, Jules. <i>Na vlnách Orinoka</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 306, [2] s. Podivuhodné cesty; Sv. 8.
	8.	VERNE, Jules. <i>Ocelové město</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 149 s. Podivuhodné cesty; sv. 6.
	9.	VERNE, Jules. <i>Tajemství pralesa: (Osm set mil po řece Amazonce)</i> . 2., přeprac. vyd., (v SNDK 1. vyd.). Praha: SNDK, 1959. 299, [3] s. Podivuhodné cesty; Sv. 7.
	10.	VERNE, Jules. <i>Vynález zkázy</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 245, [3] s. Karavana; Sv. 7.
italština	1.	ARGILLI, Marcello a PARCA, Gabriella. <i>Šroubkova dobrodružství</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 72, [2] s.
	2.	CAPUANA, Luigi. <i>Byl jednou jeden</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 115 s.
	3.	RODARI, Gianni. <i>O statečném Cibulkovi</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha:

		SNDK, 1959. 168, [3] s.
japonština	1.	KUSUYAMA, Masao. <i>Princezna Zářící paprsek: japonské pohádky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 80, [4] s. Z pohádky do pohádky; Sv. 8.
němčina	1.	ADERSON, Edith. <i>Děti, psi a rakety</i> . 1. vyd. ve SNDK. Praha: SNDK, 1959. 41 s.
	2.	BENDER, Werner. <i>Záhada veletrhu 1999</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 190, [1] s. Karavana; Sv. 8.
	3.	BUSCH, Wilhelm. <i>Vít a Věna</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 62, [2] s.
	4.	GEBHARDT, Hertha von. <i>Děvčátko kdovíodkud</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 162, [4] s. MORGENSTERN, Christian a HIRŠAL, Josef, ed. <i>Všelijaká zvířata pro kluky i děvčata</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 75, [5] s.
	5.	NERUCCI, Gherardo. <i>Fanta Giro Krásná tvář</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 29, [3] s. Korálky; Sv. 12.
	6.	KÄSTNER, Erich. <i>Emil a tři dvojčata</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 135, [3] s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 31.
	7.	KÄSTNER, Erich. <i>Luisa a Lotka</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 130, [4] s.
	8.	MAY, Karl. <i>Duch Llana Estacada</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. 179 s. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 34.
	9.	STORM, Theodor. <i>Pavel loutkář</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 101, [2] s. Světová knihovnička; Sv. 15.
norština	1.	ASBJÖRNSEN, Peter Christen a MOE, Jørgen Engebretsen. <i>Zámek Soria Moria</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 30, [2] s. Korálky; Sv. 10.
polština	1.	GLIŃSKI, Antoni Józef. <i>O žabce princezně</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 30 s. Korálky; sv. 13.
	2.	LEM, Stanisław. <i>Astronauti: Fantastickovědecký román</i> . 2. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 345, [3] s. Knižnice vědeckofantastických příběhů; Sv. 13.
	3.	MAKOWIECKI, Witold. <i>Příhody Řeka Melikla</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 263, [3] s. Knihy odvahy a dobrodružství; Sv. 37.
	4.	PRUS, Bolesław. <i>Sirotčí osud a jiné povídky</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 359, [2] s.
ruština	1.	ARSEN'JEV, Vladimír Klavdijevič a HONSOVÁ, Dagmar, ed. <i>Stopař Děrsu Uzala</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 263, [2] s. Karavana; Sv. 4.
	2.	ČUKOVSKIJ, Nikolaj Kornejevič. <i>Čtyři kapitáni: (velitelé fregat)</i> . 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství dětské knihy, 1959. 329 s., [1] l. obr. příl. Knihy odvahy a dobrodružství; sv. 35.

	3.	ČUKOVSKIJ, Kornej Ivanovič. <i>Od dvou do pěti</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 370, [3] s. Knižnice teorie dětské literatury; Sv. 7.
	4.	GOGOL', Nikolaj Vasil'jevič. <i>Taras Bulba</i> . 2. vyd. ve SNDK, 1. vyd. v knižnici Studánka. Praha: SNDK, 1959. 192 s. Studánka; sv. 6.
	5.	GRIN, Aleksandr Stepanovič. <i>Zlatý řetěz</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 194 s.
	6.	JEFREMOV, Ivan Antonovič a RŮŽIČKA, Jiří, ed. <i>Setkání nad Tuscarorou a jiné povídky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 183, [8] s. Karavana; sv. 5.
	7.	KATAJEV, Valentin Petrovič. <i>Na obzoru plachta bílá</i> . 3. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 367, [4] s.
	8.	LI CHING-VEN a SCHWENK, Grete. <i>Tři bratři a jiné čínské pohádky</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 127, [3] s.
	9.	PANTELEJEV, Aleksej Ivanovič. <i>Hodinky</i> . 2. vyd., v SNDK 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 96, [2] s. Světová knihovnička; Sv. 11.
	10.	POLJAKOVA, Kazimira Ivanovna. <i>Pohádky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 75, [3] s.
	11.	PRIŠVIN, Michail Michajlovič. <i>Zlatý palouk: Výbor z díla. 1. [část]</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 232, [3] s.
	12.	ŠAGINJAN, Marietta Sergejevna. <i>O dvou sestřích a pohádkové Zemi dýmantového třpytu</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 127, [3] s. Světová knihovnička; Sv. 13.
	13.	TOLSTOJ, Lev Nikolajevič. <i>Dětem</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 91, [4] s.
	14.	TURGENEV, Ivan Sergejevič. <i>Mumu a jiné povídky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 171, [3] s. Světová knihovnička; Sv. 16.
	15.	VORONKOVA, Ljubov' Fedorovna. <i>Slunečný den</i> . 4. vyd. Praha: SNDK, 1959. 196, [5] s.
slovenština	1.	MORIC, Rudo, ed. a VAŇO, Imrich. <i>Případ Tubercilín: Román z blízké budoucnosti</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 219, [6] s. Knižnice vědeckofantastických příběhů; Sv. 11.
	2.	ZÚBEK, Ľudo. <i>Doktor Jesenius: Román</i> . Praha: SNDK, 1959. 505, [2] s., [8] barev. obr. příl.
slovinština	1.	PREŽIHOV VORANC. <i>Slzičky</i> . 1. vyd. Praha: SNDK, 1959. 125, [3] s. Světová knihovnička; Sv. 14.
ukrajinština	1.	IVANENKO, Oksana. <i>Pohádky lesa</i> . 1. vyd. v SNDK. Praha: SNDK, 1959. 179 s.

Příloha 3 – Přehled počtu knih vydaných v SNDK mezi lety 1955 a 1959 podle jazyku originálu

Rok	Počet původních českých titulů
1955	107
1956	103
1957	103
1958	121
1959	131
Celkem	565

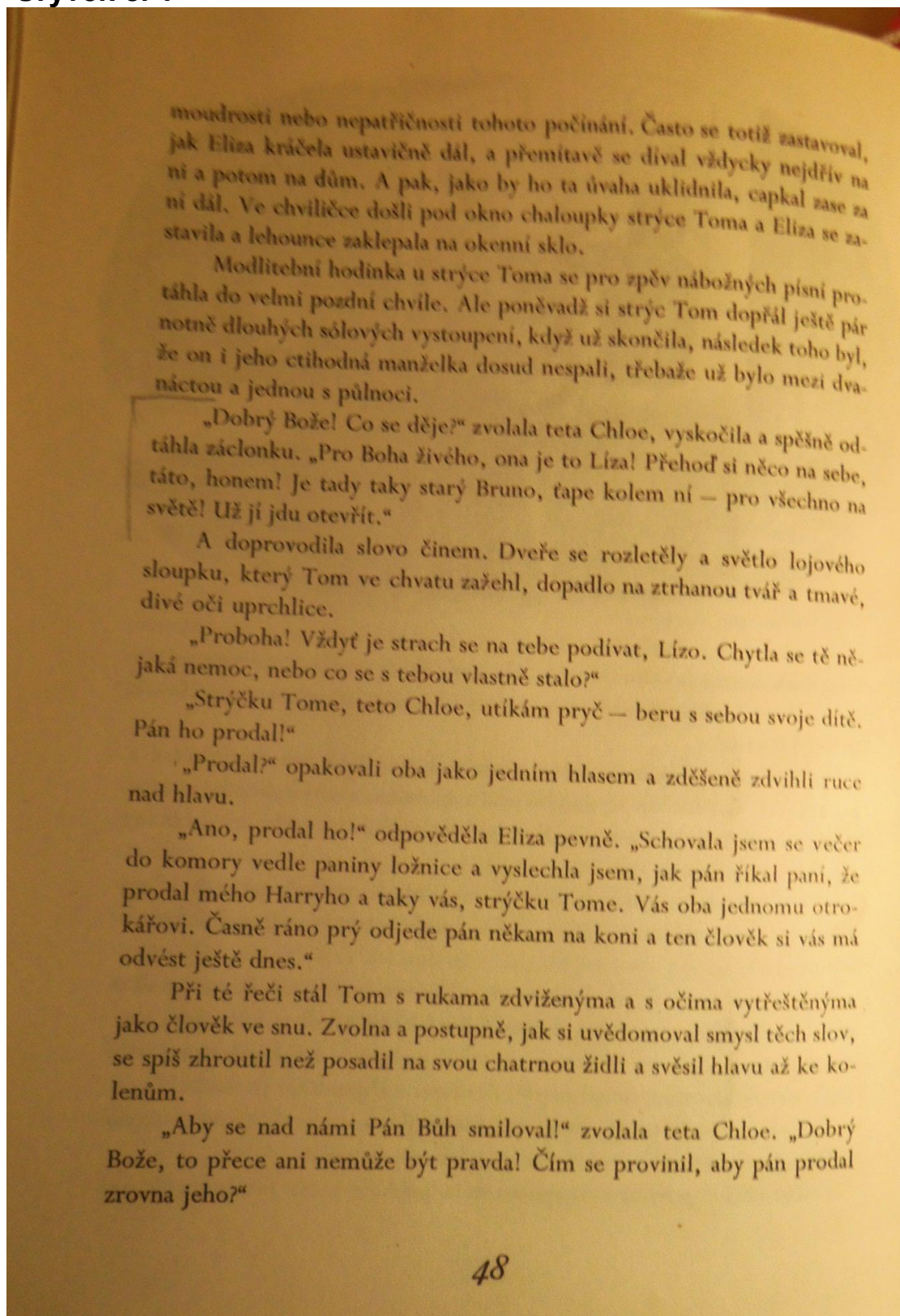
Jazyk originálu	Počet titulů v jednotlivých letech					Počet titulů za celé období 1955-1959
	1955	1956	1957	1958	1959	
angličtina	4	7	7	12	11	41
arménština	0	0	0	0	1	1
čínština	1	0	0	0	0	1
dánština	0	0	1	1	0	2
francouzština	4	2	7	9	10	32
holandština	0	0	0	1	0	1
italština	1	0	0	2	3	6
japonština	0	0	0	0	1	1
maďarština	0	2	0	2	0	4
němčina	3	1	5	6	9	24
norština	0	0	1	0	1	2
polština	2	4	3	3	4	16
rumunština	0	0	0	1	0	1
ruština	36	33	16	14	15	114
slovenština	5	3	4	3	2	17
slovinština	0	0	0	2	1	3

švédština	0	0	1	1	0	2
ukrajinština	0	0	0	0	1	1
Celkový počet překladových titulů SNDK	56	52	45	57	59	267

Příloha 4 – Úryvky pro translátologickou anlyzu *Chaloupky strýčka Toma* (1957) – Uncle Tom's Cabin

Úryvek č. 1

„Ničím se neprovinil — to není proto. Pán nechce nikoho prodat a paní — ta je vždycky hodná. Slyšela jsem ji, jak se za nás přimlouvá a prosí za nás. Ale pán jí řekl, že to je všechno marné — že je tomu člověku zadlužený a že ho ten člověk má v hrsti. A kdyby ho prý nevyplatil hned a nadobro, musel by nakonec prodat celý statek a všechnu čeleď a odstěhovat se odtud. Ano, slyšela jsem pána povídat, že nemá na vybranou — musí prý buďto prodat tyhle dva, nebo prodat všechno vůbec — tak nemilosrdně ho ten člověk tlačí. Pán říkal, že mu to je líto — ale naše paní, měli jste slyšet, jak mluvila ta! Jestli ta není křesťanka a pravý anděl, tak už nikdo. Jsem špatná, že jí takhle utíkám — ale nemohu přece jinak. Sama paní říkala, že jedna duše má větší cenu než celý svět. A tenhle můj chlapec má duši, a když si ho nechám odyést, kdo ví, co se s ní stane? Musí to tak být správné — a jestli to není správné, Bůh mi odpusť, protože já prostě nemohu jinak a musím odtud!“

„No, táto,“ řekla teta Chloe, „proč neutečeš taky ty? To budeš čekat, až tě odvečou dolů po řece, kde mordují negry dřinou a hladověním? Já bych o moc raději umřela na místě, než bych šla na jih, od hodiny! Máš ještě čas — běž s Lízou. Máš pašport, můžeš si chodit, kdy a kam chceš. No tak, hni sebou, já ti zatím udělám ranec.“

Tom zvedl pomalu hlavu a rozhlédl se smutně, ale klidně po chatrči a pravil:

„Ne, ne, já nepůjdu. Eliza ať si jde — je to její právo. I kdyby jí to chtěl někdo rozmlouvat, tak já jistě ne. Je to proti přírodě, aby tady zůstávala. Ale slyšelas, co říkala! Jestli musejí prodat buďto mne nebo všechnu čeleď na statku a všechno šmahem nechat vybubnovat, tak ať raději prodají mne! Myslím, že to snesu stejně dobře jako každý jiný z našich,“ dodal a při tom něco jako vzlyk a vzdech zalomcovalo křečovitě jeho rozložitou, statnou hrudí.

„Na mne se mohl pán vždycky spolehnout,“ pokračoval, „a při tom taky vždycky zůstane. Nikdy jsem jeho důvěru nezklamal ani nepoužil svého pašportu jinak, než jsem dal slovo, a nikdy to taky neudělám. Bude lepší, když půjdu já sám, než aby se rozpadl a vyprodal celý statek. Pánovi dávat vinu nesmíš, Chloe — on se už jistě postará o tebe i o ty chu —“

Tu se otočil k hrubě stesané nouzové posteli, plné kudrnatých hla-

viček, a doslova se zhroutil. Hlava mu sklesla přes lenoch židle a zabořil si obličej do obrovských dlaní. Hluboké, chraptivé a hlasité vzlyky otřásaly židli a mezi prsty mu kanuly na podlahu těžké slzy — právě takové slzy, pane, jaké vám kanuly do rakve, v níž ležel váš prvorozený synek, takové slzy, ženo, jaké jsi ronila ty, když jsi slyšela nářek svého umírajícího ro-bátka — neboť, pane, Tom byl muž a vy jste pouze jiný muž. A ty, ženo, i když se nosíš v hedvábu a klenotech, jsi pouze jiná žena a ve velkých zkouškách života a v hlubokém žalu cítíte všichni právě týž zármutek!

„Ještě slovo,“ pravila Eliza, když stanula ve dveřích. „Zrovna dnes odpoledne jsem se viděla se svým mužem. Ale neměla jsem ještě ani tušení, co se později stane. Vykázali mu nejpodřízenější, nejhorší místo a dnes mi řekl, že se chystá uprchnout. Jestli můžete, zkuste mu podat zprávu, prosím vás. Povězte mu, jak jsem odešla a proč jsem odešla. A povězte mu, že se pokusím dojít do Kanady. Musíte mu vyřídit můj láskyplný pozdrav a povědět mu, že kdybychom se už nikdy neviděli —“

Tu se Eliza odvrátila, stála chvíličky zády k nim a potom zastřeným hlasem dořekla: „Povězte mu, aby byl tak dobrý, jak jen může, a aby se snažil shledat se se mnou v království nebeském.“ A odmlčela se.

„Zavolejte Bruna dovnitř,“ dodala. „Zavřete ho tady na chvíli, chudáka zvíře. Nesmí běžet za mnou!“

Ještě hrstka posledních slov a slz, hrstka rozloučení a požehnání, a Eliza s užaslým a vyděšeným dítětem v náruči vyklouzla tichounce do noci.

THE FEELINGS OF LIVING PROPERTY 51

eyes, that he at once divined that something unusual was the matter.

"Hush, Harry," she said; "musn't speak loud, or they will hear us. A wicked man was coming to take little Harry away from his mother, and carry him 'way off in the dark; but mother won't let him—she 's going to put on her little boy's cap and coat, and run off with him, so the ugly man can't catch him."

Saying these words, she had tied and buttoned on the child's simple outfit, and, taking him in her arms, she whispered to him to be very still; and, opening a door in her room which led into the outer verandah, she glided noiselessly out.

It was a sparkling, frosty, star-light night, and the mother wrapped the shawl close round her child, as, perfectly quiet with vague terror, he clung round her neck.

Old Bruno, a great Newfoundland, who slept at the end of the porch, rose, with a low growl, as she came near. She gently spoke his name, and the animal, an old pet and playmate of hers, instantly, wagging his tail, prepared to follow her, though apparently revolving much, in his simple dog's head, what such an indiscreet midnight promenade might mean. Some dim ideas of imprudence or impropriety in the measure seemed to embarrass him considerably; for he often stopped, as Eliza glided forward, and looked wistfully, first at her and then at the house, and then, as if reassured by reflection, he pattered along after her again. A few minutes brought them to the window of Uncle Tom's cottage, and Eliza, stopping, tapped lightly on the window-pane.

The prayer-meeting at Uncle Tom's had, in the order of hymn-singing, been protracted to a very late hour; and, as Uncle Tom had indulged himself in a few lengthy solos afterwards, the consequence was, that, although it was now between twelve and one o'clock, he and his worthy helpmeet were not yet asleep.

"Good Lord! what 's that?" said Aunt Chloe, starting up and hastily drawing the curtain. "My sakes alive, if it an't Lizy! Get on your clothes, old man, quick!—there 's old Bruno, too, a pawin' round; what on airth! I 'm gwine to open the door."

And, suiting the action to the word, the door flew open,

and the light of the tallow candle, which Tom had hastily lighted, fell on the haggard face and dark, wild eyes of the fugitive.

"Lord bless you!—I 'm skeered to look at ye, Lizy! Are ye tuck sick, or what 's come over ye?"

"I 'm running away—Uncle Tom and Aunt Chloe—carrying off my child—Master sold him!"

"Sold him?" echoed both, lifting up their hands in dismay.

"Yes, sold him!" said Eliza, firmly; "I crept into the closet by Mistress' door to-night, and I heard Master tell Missis that he had sold my Harry, and you, Uncle Tom, both, to a trader; and that he was going off this morning on his horse, and that the man was to take possession to-day."

Tom had stood, during this speech, with his hands raised, and his eyes dilated, like a man in a dream. Slowly and gradually, as its meaning came over him, he collapsed, rather than seated himself, on his old chair, and sunk his head down upon his knees.

"The good Lord have pity on us!" said Aunt Chloe. "O! it don't seem as if it was true! What has he done, that Mas'r should sell *him*?"

"He has n't done anything,—it is n't for that. Master don't want to sell; and Missis—she 's always good. I heard her plead and beg for us; but he told her 't was no use; that he was in this man's debt, and that this man had got the power over him; and that if he did n't pay him off clear, it would end in his having to sell the place and all the people, and move off. Yes, I heard him say there was no choice between selling these two and selling all, the man was driving him so hard. Master said he was sorry; but oh, Missis—you ought to have heard her talk! If she an't a Christian and an angel, there never was one. I 'm a wicked girl to leave her so; but, then, I can't help it. She said, herself, one soul was worth more than the world; and this boy has a soul, and if I let him be carried off, who knows what 'll become of it? It must be right: but, if it an't right, the Lord forgive me, for I can't help doing it!"

"Well, old man!" said Aunt Chloe, "why don't you go, too?"

THE FEELINGS OF LIVING PROPERTY

55

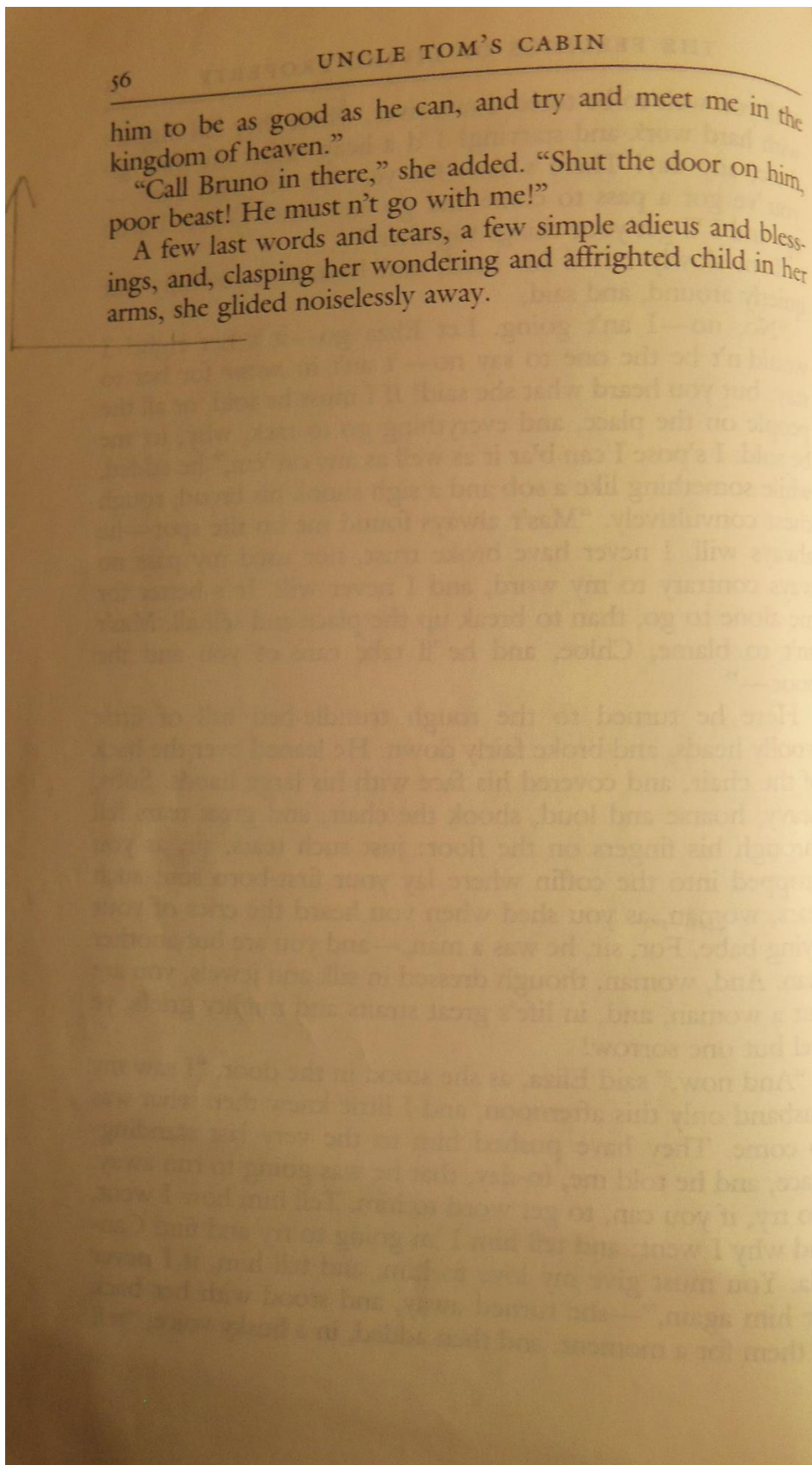
Will you wait to be toted down river, where they kill niggers with hard work and starving? I 'd a heap rather die than go there, any day! There 's time for ye,—be off with Lizy,—you 've got a pass to come and go any time. Come, bustle up, and I 'll get your things together."

Tom slowly raised his head, and looked sorrowfully but quietly around, and said,

"No, no—I an't going. Let Eliza go—it 's her right! I would n't be the one to say no—'t an't in *natur* for her to stay; but you heard what she said! If I must be sold, or all the people on the place, and everything go to rack, why, let me be sold. I s'pose I can b'ar it as well as any on 'em," he added, while something like a sob and a sigh shook his broad, rough chest convulsively. "Mas'r always found me on the spot—he always will. I never have broke trust, nor used my pass no ways contrary to my word, and I never will. It 's better for me alone to go, than to break up the place and sell all. Mas'r an't to blame, Chloe, and he 'll take care of you and the poor—"

Here he turned to the rough trundle-bed full of little woolly heads, and broke fairly down. He leaned over the back of the chair, and covered his face with his large hands. Sobs, heavy, hoarse and loud, shook the chair, and great tears fell through his fingers on the floor: just such tears, sir, as you dropped into the coffin where lay your first-born son; such tears, woman,—as you shed when you heard the cries of your dying babe. For, sir, he was a man,—and you are but another man. And, woman, though dressed in silk and jewels, you are but a woman, and, in life's great straits and mighty griefs, ye feel but one sorrow!

"And now," said Eliza, as she stood in the door, "I saw my husband only this afternoon, and I little knew then what was to come. They have pushed him to the very last standing-place, and he told me, to-day, that he was going to run away. Do try, if you can, to get word to him. Tell him how I went, and why I went; and tell him I 'm going to try and find Canada. You must give my love to him, and tell him, if I never see him again,"—she turned away, and stood with her back to them for a moment, and then added, in a husky voice, "tell

Úryvek č. 2

A senátor se usmál — skorem jako by se mu docela líbil nápad vidět v sobě obět pro blaho vlasti.

„Nu,“ promluvila manželka, když ruch čajování již notně utuchl, „co se vůbec v senátě teď dělá?“

Pro jemnou paní Birdovou bylo věru velmi neobvyklé, aby si lámala hlavu starostmi, co se děje ve státní sněmovně. Myslila si totiž velmi moudře, že má dost co dělat, aby zastala své.

Proto pan Bird otevřel překvapeně oči a odpověděl:

„Celkem nic zvlášť důležitého.“

„Ale je to pravda, že se hlasovalo o zákoně, podle kterého nesmějí lidé poskytnout jídlo ani pití těm barevným chudákům, co se tady ukazují? Slyšela jsem, že se o takovém podobném zákoně debatuje, ale nešlo mi do hlavy, že by ho mohl nějaký křesťanský zákonodárny sbor schválit.“

„No ne, Mary, vždyť se z tebe z čista jasna najednou stává politik!“

„Hlouposti, vůbec ne! Nedala bych obyčejně za celou tu vaši politiku ani pěták, ale tohle je podle mého něco vysloveně krutého a nekřesťanského. Doufám, můj milý, že žádný takový zákon neprošel.“

„Má milá, senát odhlasoval zákon, který zakazuje lidem pomáhat otrokům, co sem přejdou z Kentucky. Ti ztřeštění abolicionisté natropili po téhle stránce už tolik, že to naše bratry v Kentucky velmi silně znepokojuje. A proto se jeví nutné a nic více než křesťanské a přátelské, aby náš stát něco podnikl, čím to znepokojení uklidnit.“

„A co vlastně říká ten zákon? Nezakazuje nám poskytnout těm chudákům přístřeší na noc, že ne? Ani dát jim něco k jídlu na posilněnou nebo pár kousků staršího šatstva a poslat je potom klidně jejich cestou, že ne?“

„Arciže, má milá! To všechno se nesmí, to by bylo napomáhání a nadřování, víš?“

Paní Birdová byla plachá, ruměná, maličká žena, osůbka snad jen čtyři stopy velká, s mírnými modrými očima a s pletí broskvově nadýchnutou a s nejjemnějším, nejsladším hláskem na světě.

Pokud se týká odvahy, bylo známo, že ji celkem nevelký krocan hned prvním zahudrováním zahnal na bezhlavý útěk; a statný domácí hafan povšechně mírné povahy ji úplně odzbrojil, jen na ni vycenil zuby. Manžel a děti byly celý její svět a v tom vládla spíš prosbami a domlouvami než poroučením nebo neústupností.

Pouze jediná věc ji dokázala pobouřit a to proto, že měla tak neobyčejně něžnou a útlocitnou povahu — cokoli se podobalo krutosti, budilo pokojivější a nevysvětlitelnější.

Celkově byla nejshovívavější matkou pod sluncem a nebylo druhé, aby se dala snáze uprosit; ale přesto chovali její hoši ve velmi uctivé vzpomínce vskutku důrazný trest, který jim jednou uštědřila, když je příležitostně s nimi házeli po bezbranném kotěti kamením.

Nyní paní Birdová rychle vstala a s tvářemi v jednom ohni (což jejímu obvyklému vzezření dodávalo jen ještě většího půvabu) přistoupila s velmi rozhodným výrazem k manželovi a důrazným tónem pravila:

„Poslyš, Jene, ráda bych věděla, pokládáš-li takový zákon za spravedlivý a křesťanský?“

„Nezastřeliš mě, Mary, na místě, když ti řeknu, že ano?“

„To bych si o tobě nebyla jaktěživo pomyslíla, Jene! Snad jsi pro něj nehlasoval?“

„I to, můj sličný politiku!“

„Měl by ses stydět, Jene! Ti ubožáci bez přístřeší, bez domova! Je to hanebný, hříšný, hnusný zákon! A když nikdo jiný, tak ho přestoupím já, hned jak se mi naskytne první příležitost a — doufám, že se mi opravdu naskytne, to doufám! Dožili jsme se pěkných věcí, když žena nesmí dát teplou večeři a nocleh ubohému hladovému stvoření jenom proto, že to je otrok a že po celý život nepoznal nic než týrání a hrubost, nebožák!“

„Počkej, Mary, vyslechni mě aspoň. Tvé citění je vesměs docela správné, má milá, a zajímavé, a jsi mi pro to tím dražší. Ale nesmíme se nechat svým citěním unášet tak, aby přehlušilo náš zdravý úsudek. Musíš povážít, má milá, že to není věc osobního citění jednotlivců, nýbrž že se to značně dotýká veřejného zájmu. Vzrušení veřejnosti dosahuje tak vysokého stupně, že musíme osobní citění odložit stranou.“

„To je nesmysl, Jene! Mluv si třeba do rána, ale mne nepřesvědčíš. Odpověz mi na tohle, Jene: Dokázal bys tedy od svých dveří odehnat ubohého, promrzlého, hladového tvora jenom proto, že to je uprchlý otrok? Tak co, dokázal bys to?“

Nuže, musíme-li už přiznat barvu, byl náš senátor k svému neštěstí

člověk, který měl povahu zvlášť lidskou a přístupnou a nikdy nevynikal tím, že by dokázal odehnat někoho, kdo je v nouzi. A v daném tísnivém okamžiku, když se totiž v rozpravě octl takto v úzkých, na tom byl o to hůř, že to jeho žena věděla a samozřejmě vedla útok právě na slabý bod těžce obhajitelný. Proto se uchýlil k obvyklým prostředkům, jak získat čas, jež se v takových případech nabízejí a osvědčují; řekl „hm!“, několikrát si odkašlal, vytáhl kapesník a začal si čistit brýle.

Paní Birdová viděla, že nepřátelské území není schopno obrany, a měla tak málo svědomí, že hned využila své výhody.

„Chtěla bych tě vidět, jak to děláš, Jene, věru chtěla! Na příklad, jak vyhániš nějakou ženu ze dveří ven do vánice. Nebo bys ji snad dal sebrat a strčil rovnou do vězení, to snad? S tím by sis přece věděl znamenitě rady!“

„To se rozumí, byla by to strašně trapná povinnost,“ začal pan Bird mírným tónem.

„Povinnost, Jene! Neužívej toho slova! Dobře víš, že to není povinnost — nemůže to být povinnost! Když lidé chtějí udržet své otroky, aby jim neutíkali, tak ať s nimi slušně zacházejí — to je moje učení. Kdybych měla otroky já (jakože doufám, že je nikdy mít nebudu), nijak bych se nebála, že by chtěli ode mne nebo i od tebe utíkat, Jene. Říkám ti, lidé nikam neutíkají, když jsou šťastní — a když už utečou, ubožáci, tak trpí dost zimou a hladem a strachem i bez toho, aby se ještě kdekdo proti nim obracel. A zákon nezákonný, já nic takového jaktěživo neudělám, k tomu mi dopomáhej Bůh!“

„Mary! Má drahá Mary, dej si to přece vysvětlit!“

„Nenávidím vysvětlování, Jene — zvlášť vysvětlování takovýchhle věcí. Vy politikové máte ve zvyku úplně jasnou a prostou věc tak kroutit a překrucovat, že jí potom ani sami nevěříte, když se má prakticky provádět. Znáš tě až tuze dobře, Jene. Nevěříš o nic víc, že to je správné, než já — a taky bys to neudělal o nic spíš, než bych to udělala já.“

V tomto kritickém okamžiku strčil do dveří hlavu děda Cudjoe, černý podomek, a vyslovil přání, aby „paní přišla laskavě do kuchyně“.

Náš senátor, kterému se tím citelně ulevilo, hleděl za svou milou ženou s výrazem, v němž se rozmarně mísila záliba s rozmrzelostí. Posadil se do lenošky a pustil se do čtení novin.

IX.

In Which It Appears that a Senator Is but a Man

THE light of the cheerful fire shone on the rug and carpet of a cosy parlor, and glittered on the sides of the tea-cups and well-brightened tea-pot, as Senator Bird was drawing off his boots, preparatory to inserting his feet in a pair of new handsome slippers, which his wife had been working for him while away on his senatorial tour. Mrs. Bird, looking the very picture of delight, was superintending the arrangements of the table, ever and anon mingling admonitory remarks to a number of frolicsome juveniles, who were effervescing in all those modes of untold gambol and mischief that have astonished mothers ever since the flood.

"Tom, let the door-knob alone,—there 's a man! Mary! Mary! don't pull the cat's tail,—poor pussy! Jim, you must n't climb on that table,—no, no!—You don't know, my dear, what a surprise it is to us all, to see you here to-night!" said she, at last, when she found a space to say something to her husband.

"Yes, yes, I thought I'd just make a run down, spend the night, and have a little comfort at home. I'm tired to death, and my head aches!"

Mrs. Bird cast a glance at a camphor-bottle, which stood in the half-open closet, and appeared to meditate an approach to it, but her husband interposed.

"No, no, Mary, no doctoring! a cup of your good hot tea, and some of our good home living, is what I want. It's a tiresome business, this legislating!"

And the senator smiled, as if he rather liked the idea of considering himself a sacrifice to his country.

"Well," said his wife, after the business of the tea-table was getting rather slack, "and what have they been doing in the Senate?"

Now, it was a very unusual thing for gentle little Mrs. Bird

ever to trouble her head with what was going on in the house of the state, very wisely considering that she had enough to do to mind her own. Mr. Bird, therefore, opened his eyes in surprise, and said,

“Not very much of importance.”

“Well; but is it true that they have been passing a law forbidding people to give meat and drink to those poor colored folks that come along? I heard they were talking of some such law, but I did n’t think any Christian legislature would pass it!”

“Why, Mary, you are getting to be a politician, all at once.”

“No, nonsense! I would n’t give a fip for all your politics, generally, but I think this is something downright cruel and unchristian. I hope, my dear, no such law has been passed.”

“There has been a law passed forbidding people to help off the slaves that come over from Kentucky, my dear; so much of that thing has been done by these reckless Abolitionists, that our brethren in Kentucky are very strongly excited, and it seems necessary, and no more than Christian and kind, that something should be done by our state to quiet the excitement.”

“And what is the law? It don’t forbid us to shelter these poor creatures a night, does it, and to give ’em something comfortable to eat, and a few old clothes, and send them quietly about their business?”

“Why, yes, my dear; that would be aiding and abetting, you know.”

Mrs. Bird was a timid, blushing little woman, of about four feet in height, and with mild blue eyes, and a peach-blow complexion, and the gentlest, sweetest voice in the world;—as for courage, a moderate-sized cock-turkey had been known to put her to rout at the very first gobble, and a stout house-dog, of moderate capacity, would bring her into subjection merely by a show of his teeth. Her husband and children were her entire world, and in these she ruled more by entreaty and persuasion than by command or argument. There was only one thing that was capable of arousing her, and that provocation came in on the side of her unusually gentle and sympathetic nature;—anything in the shape of cruelty would throw her into a passion, which

was the more alarming and inexplicable in proportion to the general softness of her nature. Generally the most indulgent and easy to be entreated of all mothers, still her boys had a very reverent remembrance of a most vehement chastisement she once bestowed on them, because she found them leagued with several graceless boys of the neighborhood, stoning a defenceless kitten.

"I'll tell you what," Master Bill used to say, "I was scared that time. Mother came at me so that I thought she was crazy, and I was whipped and tumbled off to bed, without any supper, before I could get over wondering what had come about; and, after that, I heard mother crying outside the door, which made me feel worse than all the rest. I'll tell you what," he'd say, "we boys never stoned another kitten!"

On the present occasion, Mrs. Bird rose quickly, with very red cheeks, which quite improved her general appearance, and walked up to her husband, with quite a resolute air, and said, in a determined tone,

"Now, John, I want to know if you think such a law as that is right and Christian?"

"You won't shoot me, now, Mary, if I say I do!"

"I never could have thought it of you, John; you did n't vote for it?"

"Even so, my fair politician."

"You ought to be ashamed, John! Poor, homeless, houseless creatures! It's a shameful, wicked, abominable law, and I'll break it, for one, the first time I get a chance; and I hope I *shall* have a chance, I do! Things have got to a pretty pass, if a woman can't give a warm supper and a bed to poor, starving creatures, just because they are slaves, and have been abused and oppressed all their lives, poor things!"

"But, Mary, just listen to me. Your feelings are all quite right, dear, and interesting, and I love you for them; but, then, dear, we must n't suffer our feelings to run away with our judgment; you must consider it's not a matter of private feeling,—there are great public interests involved,—there is such a state of public agitation rising, that we must put aside our private feelings."

"Now, John, I don't know anything about politics, but I can read my Bible; and there I see that I must feed the hun-

gry, clothe the naked, and comfort the desolate; and that Bible I mean to follow."

"But in cases where your doing so would involve a great public evil—"

"Obeying God never brings on public evils. I know it can't. It's always safest, all round, to *do as He bids us*."

"Now, listen to me, Mary, and I can state to you a very clear argument, to show—"

"O, nonsense, John! you can talk all night, but you would n't do it. I put it to you, John,—would *you* now turn away a poor, shivering, hungry creature from your door, because he was a runaway? *Would you, now?*"

Now, if the truth must be told, our senator had the misfortune to be a man who had a particularly humane and accessible nature, and turning away anybody that was in trouble never had been his forte; and what was worse for him in this particular pinch of the argument was, that his wife knew it, and, of course, was making an assault on rather an indefensible point. So he had recourse to the usual means of gaining time for such cases made and provided; he said "ahem," and coughed several times, took out his pocket-handkerchief, and began to wipe his glasses. Mrs. Bird, seeing the defenceless condition of the enemy's territory, had no more conscience than to push her advantage.

"I should like to see you doing that, John—I really should! Turning a woman out of doors in a snow-storm, for instance; or, may be you'd take her up and put her in jail, would n't you? You would make a great hand at that!"

"Of course, it would be a very painful duty," began Mr. Bird, in a moderate tone.

"Duty, John! don't use that word! You know it is n't a duty—it can't be a duty! If folks want to keep their slaves from running away, let 'em treat 'em well,—that's my doctrine. If I had slaves (as I hope I never shall have), I'd risk their wanting to run away from me, or you either, John. I tell you folks don't run away when they are happy; and when they do run, poor creatures! they suffer enough with cold and hunger and fear, without everybody's turning against them; and, law or no law, I never will, so help me God!"

"Mary! Mary! My dear, let me reason with you."

"I hate reasoning, John,—especially reasoning on such subjects. There's a way you political folks have of coming round and round a plain right thing; and you don't believe in it yourselves, when it comes to practice. I know *you* well enough, John. You don't believe it's right any more than I do; and you would n't do it any sooner than I."

At this critical juncture, old Cudjoe, the black man-of-all-work, put his head in at the door, and wished "Missis would come into the kitchen;" and our senator, tolerably relieved, looked after his little wife with a whimsical mixture of amusement and vexation, and, seating himself in the arm-chair, began to read the papers.

After a moment, his wife's voice was heard at the door, in a quick, earnest tone,—*"John! John! I do wish you'd come here, a moment."*

He laid down his paper, and went into the kitchen, and started, quite amazed at the sight that presented itself:—A young and slender woman, with garments torn and frozen, with one shoe gone, and the stocking torn away from the cut and bleeding foot, was laid back in a deadly swoon upon two chairs. There was the impress of the despised race on her face, yet none could help feeling its mournful and pathetic beauty, while its stony sharpness, its cold, fixed, deathly aspect, struck a solemn chill over him. He drew his breath short, and stood in silence. His wife, and their only colored domestic, old Aunt Dinah, were busily engaged in restorative measures; while old Cudjoe had got the boy on his knee, and was busy pulling off his shoes and stockings, and chafing his little cold feet.

"Sure, now, if she an't a sight to behold!" said old Dinah, compassionately; "pears like 't was the heat that made her faint. She was to'able peart when she cum in, and asked if she could n't warm herself here a spell; and I was just a askin' her where she cum from, and she fainted right down. Never done much hard work, guess, by the looks of her hands."

"Poor creature!" said Mrs. Bird, compassionately, as the woman slowly unclosed her large, dark eyes, and looked vacantly at her. Suddenly an expression of agony crossed her face, and she sprang up, saying, "O, my Harry! Have they got him?"

Úryvek č. 3

se dokonce povídalo a tvrdilo, že slečna Ofelie má jeden kapesník kolem dokola obroubený krajkou — ba dodávalo se ještě, že je v rozích vyšívaný. Toto poslední tvrzení se však nikdy nepodařilo uspokojivě zjistit a zůstává po pravdě až dodnes nerozřešenou otázkou.

Slečna Ofelie, jak ji nyní vidíte, stojí před vámi ve velmi lesklém cestovním úboru z hnědého plátna. Je urostlá, rozložitá a hranatá a rysy v protáhlém obličejí má dost ostře řezané. Rty tiskne k sobě jako člověk, který je zvyklý činit si o všech věcech pevný a rozhodný úsudek, kdežto její bystré tmavé oči těkají zvláštním zkoumavým a rozmyslným pohledem a všechno obhlížejí, jako by pátraly, oč je třeba se postarat.

Všechny její pohyby bývají prudké, rozhodné a rázné, a třebaže nikdy nebyla valný řečník, znějí její slova pozoruhodně přímo a k věci, když už promluví. Ve svých zvyklostech je živým zosobněním pořádku, soustavnosti a přesnosti. V správnosti je stejně neúprosná jako čas a stejně neoblomná jako skála — a na všechno, co je opačného rázu, pohlíží s rozhodným opovržením a odporem.

To, co v jejích očích byl největší hřích, hřích smrtelný, snůška všeho zla, vyjadřovalo jedno slovo v jejím slovníku velmi běžné a důležité — „ledabylost“. Vyvrcholení a konečný závěr jejího opovržení se skládal z velmi důrazného pronesení slova „ledabylost“ — jím označovala všechny způsoby jednání, které nemělo žádný přímý a bezprostřední vztah k dosažení nějakého cíle, právě v té chvíli jasně zamýšleného.

Lidé, kteří nic nedělali nebo kteří nevěděli přesně, co budou v nejbližším okamžiku dělat, nebo kteří nepoužili nejpřímější cesty k dosažení toho, do čeho se pustili, byli předmětem jejího vrcholného opovržení — opovržení projevovaného řidčeji jakýmikoli slovy než jakousi kamennou chmurností, jako by se každé slovo o té věci přičilo její důstojnosti.

Duševně byla vyspělá, měla jasný, zdravý, bystrý rozum, byla důkladně sčetlá a zběhlá v dějinách a ve starších anglických klasikách a její myšlení vynikalo v určitých úzkých mezích velkou soudností. Náboženské názory měla ustálené a všechny poučky co nejpřesněji formulované, rozškatulkované a srovnané jako ranečky ve své truhlici s odstřížky; bylo jich prostě tolik a tolik a víc jich jaktěživo nebude. Takové byly rovněž její představy, pokud šlo o většinu jevů z praktického života — na příklad

o vedení domácnosti po všech stránkách a o různých politických vztazích v její rodné vesnici.

Ale základem, hlubším než co jiného a vyšším a širším, na němž to vše spočívalo, byla nejsilnější zásada jejího bytí — svědomitost. Nikde není svědomí tak stěžejním a úhelným kamenem povahy jako u žen Nové Anglie. Je to žulová flec, která spočívá v nejhlubší hloubi a stoupá na povrch až na samé vrcholky nejvyšších hor.

Slečna Ofelie byla otrockou nevolnicí toho, „co by se mělo“. Jen se jednou ujistila, že „cesta povinnosti“, jak to obvykle vyjadřovala, vede tím nebo oním daným směrem, a už ji nemohl od vytčené cesty zadržet ani oheň, ani voda. Mít úplnou jistotu, že cesta vede právě tamtudy, byla by rovnou skočila do studně nebo se postavila před hlaveň nabitého děla. Její požadavky dokonalé správnosti byly tak vysoké, tak náročné a přesné a povolovala tak málo ústupků lidské křehkosti, že oněch požadavků sama nikdy zcela nedosáhla, třebaže se o to snažila s horlivostí vskutku hrdinskou. A tak ji samozřejmě ustavičně a často trýznivě hryzl pocit vlastní nedokonalosti.

Ale pro všechno na světě, jak se tedy mohla slečna Ofelie snášet s Augustinem Saint-Clarem — s tím veselým, lehkovážným, nepřesným, nepraktickým, skeptickým Augustinem — zkrátka s člověkem, jenž s nestoudnou a nenucenou smělostí zhrdal jejími nejdřažšími zvyklostmi a názory a po všech do jednoho šlapal?

Nuže, abychom pověděli pravdu, slečna Ofelie ho milovala. Dokud býval ještě chlapec, měla ho na starosti ona — učila ho katechismu, spravovala mu šaty, česala ho a vůbec ho vychovávala a vedla po dráze, jakou se sluší ubírat. A protože jejímu srdci nechyběla vřelost, Augustin — jak se mu zpravidla podařilo u většiny lidí — uchvátil velký jeho díl výhradně pro sebe.

Tak se také stalo, že ji velmi snadno dokázal přesvědčit, že „cesta povinnosti“ vede směrem na Nový Orleans a že musí jet s ním, aby se ujala péče o Evu a zachránila celou domácnost před zkázou a záhubou, které by pro častou nemoc jeho ženy propadla.

Představa domu, kde není nikdo, kdo by se o něj staral, ji chytila za srdce. Kromě toho si zamilovala líbeznou divenku, čemuž by se byl sotva kdo ubránil. A konečně, ačkoli pohlížela na Augustina málem jako na

bly ascertained that Squire Sinclare, as his name was commonly contracted in the neighborhood, had counted out fifty dollars, and given them to Miss Ophelia, and told her to buy any clothes she thought best; and that two new silk dresses, and a bonnet, had been sent for from Boston. As to the propriety of this extraordinary outlay, the public mind was divided,—some affirming that it was well enough, all things considered, for once in one's life, and others stoutly affirming that the money had better have been sent to the missionaries; but all parties agreed that there had been no such parasol seen in those parts as had been sent on from New York; and that she had one silk dress that might fairly be trusted to stand alone, whatever might be said of its mistress. There were credible rumors, also, of a hemstitched pocket-handkerchief; and report even went so far as to state that Miss Ophelia had one pocket-handkerchief with lace all around it,—it was even added that it was worked in the corners; but this latter point was never satisfactorily ascertained, and remains, in fact, unsettled to this day.

Miss Ophelia, as you now behold her, stands before you, in a very shining brown linen travelling-dress, tall, square-formed, and angular. Her face was thin, and rather sharp in its outlines; the lips compressed, like those of a person who is in the habit of making up her mind definitely on all subjects; while the keen, dark eyes had a peculiarly searching, advised movement, and travelled over everything, as if they were looking for something to take care of.

All her movements were sharp, decided, and energetic; and, though she was never much of a talker, her words were remarkably direct, and to the purpose, when she did speak.

In her habits, she was a living impersonation of order, method, and exactness. In punctuality, she was as inevitable as a clock, and as inexorable as a railroad engine; and she held in most decided contempt and abomination anything of a contrary character.

The great sin of sins, in her eyes,—the sum of all evils,—was expressed by one very common and important word in her vocabulary—"shiftlessness." Her finale and ultimatum of contempt consisted in a very emphatic pronunciation of the word "shiftless;" and by this she characterized all modes of

procedure which had not a direct and inevitable relation to accomplishment of some purpose then definitely had in mind. People who did nothing, or who did not know exactly what they were going to do, or who did not take the most direct way to accomplish what they set their hands to, were objects of her entire contempt,—a contempt shown less frequently by anything she said, than by a kind of stony grimness, as if she scorned to say anything about the matter.

As to mental cultivation,—she had a clear, strong, active mind, was well and thoroughly read in history and the older English classics, and thought with great strength within certain narrow limits. Her theological tenets were all made up, labelled in most positive and distinct forms, and put by, like the bundles in her patch trunk; there were just so many of them, and there were never to be any more. So, also, were her ideas with regard to most matters of practical life,—such as housekeeping in all its branches, and the various political relations of her native village. And, underlaying all, deeper than anything else, higher and broader, lay the strongest principle of her being—conscientiousness. Nowhere is conscience so dominant and all-absorbing as with New England women. It is the granite formation, which lies deepest, and rises out, even to the tops of the highest mountains.

Miss Ophelia was the absolute bond-slave of the "ought." Once make her certain that the "path of duty," as she commonly phrased it, lay in any given direction, and fire and water could not keep her from it. She would walk straight down into a well, or up to a loaded cannon's mouth, if she were only quite sure that there the path lay. Her standard of right was so high, so all-embracing, so minute, and making so few concessions to human frailty, that, though she strove with heroic ardor to reach it, she never actually did so, and of course was burdened with a constant and often harassing sense of deficiency;—this gave a severe and somewhat gloomy cast to her religious character.

But, how in the world can Miss Ophelia get along with Augustine St. Clare,—gay, easy, unpunctual, unpractical, sceptical,—in short, walking with impudent and nonchalant freedom over every one of her most cherished habits and opinions?

Úryvek č. 4

„Krucci, pán bude mít pernou práci, než to z něho vyžene!“
„Ale vyhnat se to z něho musí!“ odpověděl Legree a převaloval v ústech žvanec tabáku.

„A co ta Lucie — největší potvora a vohera na plantáži?“ připomněl Sambo.

„Jen pomalu, Same, nebo se mi ještě rozsvítí, proč vlastně máš na Lucii tak spadeno!“

„No, pán přece ví, že se vzepřela pánovi a nechce o mně ani slyšet, třeba jí to pán poručil.“

„Byl bych ji k tomu už donutil bičem,“ řekl Legree a odplivl si, „ale tlačí nás tolik naléhavé práce, že mi nepřipadá vhodné, abychom ji zrasovali zrovna teď. Je slabá, ale tyhle slabé holky vydrží často napůl přizabít, jen aby prosadily svou!“

„No, ale Lucie byla hrozně protivná a líná — trucovala a nechtěla nic dělat — a Tom sbíral za ni.“

„Že za ni sbíral, hm? Tak tedy Tom bude mít to potěšení ji zbičovat. Bude to pro něj dobré cvičení a taky to té holce nenandá, jako byste ji zmlátili vy, pekelníci jedni!“

„Ha, ha, ha! Ho, ho, ho!“ chechtali se oba černí pochopové. A ty pekelné zvuky se věru zdály nikoli nevýstižným projevem ďábelského charakteru, který jim Legree přisuzoval.

„Jenže, pane, Tom a paní Cassy, ti dva spolu, pomohli Lucii naplnit koš. Skorem hádám, že bude mít plnou váhu, pane!“

„Vážít budu já!“ namítl Legree s významným důrazem.

Oba popoháněči se znovu rozřehkali svým nelidským smíchem.

„Hm!“ dodal Legree. „Paní Cassy si tedy odpracovala den.“

„Česala jak sám luciper a všichni jeho andělé dohromady!“

„Taky myslím, že má všechny ďábly v těle!“ přikývl Legree, zavrčel nějakou sprostou kletbu a zamířil do kůlny s váhou.

Pomaloučku šinula řada utrmácených, sklíčených tvorů dovnitř a jeden po druhém kladli s bojácnou zdráhavostí košík na váhu.

Legree zaznamenával jednotlivá množství na břídicovou tabulku, na níž měl po straně přilepený seznam jmen.

Konečně zvažil Tomův koš a množství schválil.

Tom se s úzkostlivým pohledem díval, jak pochodí žena, již se přátelsky ujal.

Slabostí vrávorala, když přistoupila a odevzdávala košík. Legree si dobře všiml, že má plnou váhu, ale s líčeným hněvem se rozkřikl:

„Jakže, ty veš líná! Zase málo! Počkej tady, hned dostaneš, co ti patří!“

Žena vyrazila sten nejhlubšího zoufalství a sedla si stranou na prkno.

Potom přistoupila žena, které říkali paní Cassy, a s pyšným, lhostejným výrazem odevzdala svůj koš. Když ho odevzdávala, Legree se jí posměšným a přesto tázavým pohledem podíval do očí.

Pevně na něho upřela své černé oči, rty se jí lehce pohnuly a řekla mu cosi francouzsky.

Co povídala, nikdo nevěděl, ale jen promluvila, výraz Legreeovy tváře přímo znelidštěl. Pozdvihl maličko ruku, jako by ji chtěl uhodit — ale žena přijala ten pohyb s vášnivým pohrdáním. Prostě se otočila a odešla.

„A teď,“ křikl Legree, „pojď sem — ty, Tome! Říkal jsem ti už přece, víš, že jsem tě nekoupil jen tak na obyčejnou práci. Chci tě povýšit a udělat z tebe dozorce. A můžeš docela dobře začít hned dnes a trošku se zacvičit. No, vem si hezky tuhle holku tady a zbičuj ji — už jsi to viděl dost často, abys věděl, jak do toho!“

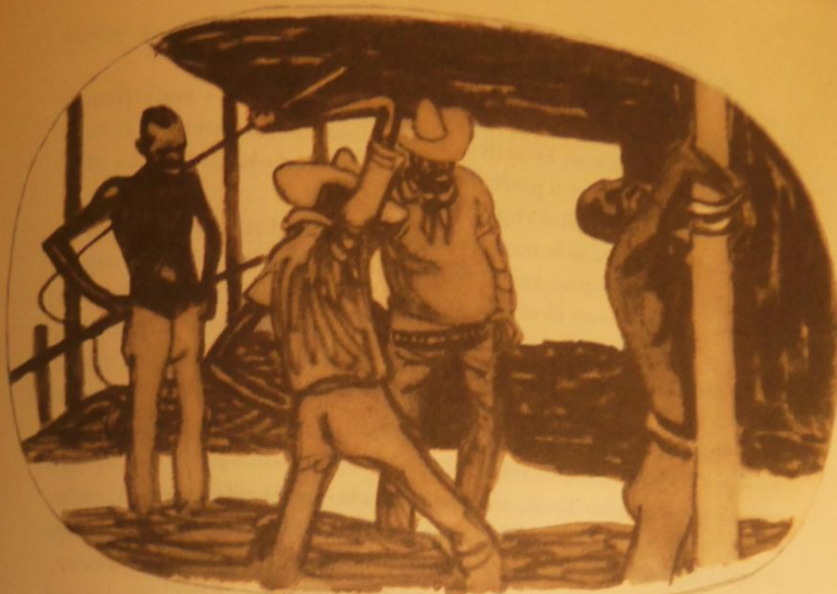
„Prosím pána za odpuštění,“ odpověděl Tom, „ale doufám, že mi pán tohle ukládat nebude. Nejsem na to zvyklý — nikdy jsem to nedělal — a nemůžu to udělat, za nic na světě.“

„Však ty se naučíš kapitální řádku věcí, co ještě neumíš, dřív než s tebou budu hotov!“ zvolal Legree, popadl býkovec, šlehl Toma prudce přes tvář a po první ráně ho bil dál hlava nehlava.

„Tak!“ vyhrkl, když ustal, aby si odpočinul. „Budeš mi ještě pořád povídat, že to nemůžeš udělat?“

„Ano, pane,“ odpověděl Tom a zdvihl ruku, aby si setřel krev, která mu stékala crčkem po tváři. „Jsem ochotný pracovat ve dne v noci, pracovat do posledního dechu svého života — ale takovouhle věc nemůžu srovnat se svým svědomím, to není podle mého správné. A nikdy to taky neudělám, pane — nikdy!“

Tom hovořil pozoruhodně klidným, tichým hlasem a choval se s obvyklou důstojností, což vnuklo Legreemu představu, že je zbabělý a dá se

snadno podrobit. Když však pronesl tato poslední slova, projel kdekým v zástupu záchvěv úžasu — nešťastná žena sepjala ruce a zvolala: „Ó Bože!“ a všichni se mimoděk dívali jeden na druhého a tajili dech, jako by se chystali na bouři, která každým okamžikem propukne.

Legree zíral na Toma celý zaražený a zmatený, ale nakonec vybuchl:

„Cože, ty zatracené černé hovado! Mně budeš povídat, že nepokládáš za správné dělat to, co ti poručím? Co má kdo z vás, dobytku jeden zlořečená, co přemýšlet, co je správné? Tomu udělám krátký konec! Co si vůbec myslíš, že jsi? Třeba si myslíte, pane Tome, že jste hrabě, když svého pána takhle poučujete, co je správné a co není! Tak ty tedy tvrdíš, že to je nesprávné, tuhle holku zbit?“

„Ano, pane, myslím si to,“ odpověděl Tom. „Ta ubožačka je nemocná a slabá. Byla by to vyložená ukrutnost a nic takového nikdy neudělám, ani to nezkusím. Jestli mě chcete zabít, pane, zabte si mě, ale abych já pozdvihl ruku proti někomu tady, to neudělám nikdy — to raději umřu!“

Tom hovořil mírným hlasem, ale s rozhodností, kterou si nebylo možno vykládat mylně.

Legree se třásl hněvem; zelenavé oči mu divě plály a samy licousy jako by se mu vztekem kroutily. Ale jako dravá šelma, která si se svou obětí pohrává, dřív než ji pozře, potlačil silnou chuť okamžitě se na něho vrhnout a popukl v jizlivé vtípkování:

„No vida, konečně že mezi nás hříšníky sestoupil taky jeden pobožníček — nic míň než světec, kníže, aby nám hříšníkům kázal o našich nepravostech. Ukrutně svatý člověk to musí být! Poslouchej, ty lotře, když se stavíš, jaký jsi pobožný — to jsi v té své bibli nikdy nečetl: ‚Služebníci, buďte poslušni pánů‘? A nejsem já tvůj pán? Nevysolil jsem snad na dřevo dvanáct set tvrdých dolarů za všechno, co vězí v té tvé ničemné černé kůži? Nejsi snad tělem i duší můj?“ zakončil a těžkou botou uštedřil Tomovi prudký kopanec. „No řekni!“

Duší nešťastného Toma, zdrceného svrchovaným tělesným utrpením a shrbeného brutálním násilím, bleskla tato otázka jako jasný paprsek radosti a vítězství. Náhle se vypjal, pohlédl vážně k nebi a přes slzy a krev, jež mu stékaly po tvářích společnými pramínky, zvolal:

„Ne, ne, ne! Moje duše vám nepatří, pane! Tu jste si nekoupil — tu si koupit nemůžete! Tu si koupil a zaplatil za ni ten, který si ji dovede udržet. Dělejte si co dělejte, mně ublížit nemůžete!“

„Že nemůžu?“ opáčil Legree s úšklebkem. „To uvidíme! Hej, Sambo, Quimbo! Pokroťte tohohle neřáda tak, že se z toho za měsíc nevylíže!“

Oba černí obři, kteří se nyní s ďábelskou radostí v tváři chopili Toma, mohli směle vystupovat jako nikoli nevhodné zosobnění všech sil temna.

Tom se nebránil, když ho vyváděli ven; ubohá mulatka neblahým tušením vykřikla a všichni ostatní jako na povel vstali.

unapt expression of the fiendish character which Legree gave them.

"Wal, but, Mas'r, Tom and Misse Cassy, and dey among 'em, filled Lucy's basket. I ruther guess der weight 's in it, Mas'r!"

"*I do the weighing!*" said Legree, emphatically.

Both the drivers again laughed their diabolical laugh.

"So!" he added, "Misse Cassy did her day's work."

"She picks like de debil and all his angels!"

"She 's got 'em all in her, I believe!" said Legree; and, growling a brutal oath, he proceeded to the weighing-room.

Slowly the weary, dispirited creatures, wound their way into the room, and, with crouching reluctance, presented their baskets to be weighed.

Legree noted on a slate, on the side of which was pasted a list of names, the amount.

Tom's basket was weighed and approved; and he looked, with an anxious glance, for the success of the woman he had befriended.

Tottering with weakness, she came forward, and delivered her basket. It was of full weight, as Legree well perceived; but, affecting anger, he said,

"What, you lazy beast! short again! stand aside, you'll catch it, pretty soon!"

The woman gave a groan of utter despair, and sat down on a board.

The person who had been called Misse Cassy now came forward, and, with a haughty, negligent air, delivered her basket. As she delivered it, Legree looked in her eyes with a sneering yet inquiring glance.

She fixed her black eyes steadily on him, her lips moved slightly, and she said something in French. What it was, no one knew; but Legree's face became perfectly demoniacal in its expression, as she spoke; he half raised his hand, as if to strike,—a gesture which she regarded with fierce disdain, as she turned and walked away.

"And now," said Legree, "come here, you Tom. You see,

I telled ye I did n't buy ye jest for the common work; I mean to promote ye, and make a driver of ye; and to-night ye may jest as well begin to get yer hand in. Now, ye jest take this yer gal and flog her; ye 've seen enough on 't to know how."

"I beg Mas'r's pardon," said Tom; "hopes Mas'r won't set me at that. It 's what I an't used to,—never did,—and can't do, no way possible."

"Ye 'll larn a pretty smart chance of things ye never did know, before I 've done with ye!" said Legree, taking up a cow-hide, and striking Tom a heavy blow across the cheek, and following up the infliction by a shower of blows.

"There!" he said, as he stopped to rest; "now, will ye tell me ye can't do it?"

"Yes, Mas'r," said Tom, putting up his hand, to wipe the blood, that trickled down his face. "I 'm willin' to work, night and day, and work while there 's life and breath in me; but this yer thing I can't feel it right to do;—and, Mas'r, I *never* shall do it,—*never!*"

Tom had a remarkably smooth, soft voice, and a habitually respectful manner, that had given Legree an idea that he would be cowardly, and easily subdued. When he spoke these last words, a thrill of amazement went through every one; the poor woman clasped her hands, and said, "O Lord!" and every one involuntarily looked at each other and drew in their breath, as if to prepare for the storm that was about to burst.

Legree looked stupefied and confounded; but at last burst forth,—

"What! ye blasted black beast! tell *me* ye don't think it *right* to do what I tell ye! What have any of you cussed cattle to do with thinking what 's right? I 'll put a stop to it! Why, what do ye think ye are? May be ye think ye 'r a gentleman master, Tom, to be a telling your master what 's right, and what an't! So you pretend it 's wrong to flog the gal!"

"I think so, Mas'r," said Tom; "the poor crittur 's sick and feeble; 't would be downright cruel, and it 's what I never will do, nor begin to. Mas'r, if you mean to kill me, kill me; but, as to my raising my hand agin any one here, I never shall,—I 'll die first!"

Tom spoke in a mild voice, but with a decision that could not be mistaken. Legree shook with anger; his greenish eyes

glared fiercely, and his very whiskers seemed to curl with passion; but, like some ferocious beast, that plays with its victim before he devours it, he kept back his strong impulse to proceed to immediate violence, and broke out into bitter raillery.

“Well, here ’s a pious dog, at last, let down among us sinners!—a saint, a gentleman, and no less, to talk to us sinners about our sins! Powerful holy critter, he must be! Here, you rascal, you make believe to be so pious,—did n’t you never hear, out of yer Bible, ‘Servants, obey yer masters’? An’t I yer master? Did n’t I pay down twelve hundred dollars, cash, for all there is inside yer old cussed black shell? An’t yer mine, now, body and soul?” he said, giving Tom a violent kick with his heavy boot; “tell me!”

In the very depth of physical suffering, bowed by brutal oppression, this question shot a gleam of joy and triumph through Tom’s soul. He suddenly stretched himself up, and, looking earnestly to heaven, while the tears and blood that flowed down his face mingled, he exclaimed,

“No! no! no! my soul an’t yours, Mas’r! You have n’t bought it,—ye can’t buy it! It ’s been bought and paid for, by one that is able to keep it;—no matter, no matter, you can’t harm me!”

“I can’t!” said Legree, with a sneer; “we ’ll see,—we ’ll see! Here, Sambo, Quimbo, give this dog such a breakin’ in as he won’t get over, this month!”

The two gigantic negroes that now laid hold of Tom, with fiendish exultation in their faces, might have formed no unapt personification of powers of darkness. The poor woman screamed with apprehension, and all rose, as by a general impulse, while they dragged him unresisting from the place.

Úryvek č. 5

„Má nebohá, zlatá Chloe!“ zašeptala.

Chloe si položila hlavu na panino rameno a zaplakala:

„Ach paní moje, odpusťte mi to, ale krvácí mi srdce — nemůžu za to!“

„Vím, věřím ti,“ odpověděla paní Shelbyová a slzy se jí řinuly proudem. „A já ti tu ránu zahojit nemohu, ale čas může.“

Na chvíli se rozhostilo mlčení a všichni vespolek plakali. Nakonec si Jiří přisedl k truchlící Chloe, vzal ji za ruku a s nelíčeným vroucím dojetím jí vylíčil hrdinskou hodinku smrti jejího manžela a opakoval jeho poslední láskyplné vzkazy.

Uplynul asi měsíc.

A jednoho rána se ve velké síni, která probíhala po celé délce domu, shromáždila všechna čeleď na statku Shelbyových, sezvaná proto, aby od svého mladého pána vyslechla několik slov.

K překvapení všech se před nimi Jiří objevil s hromadou listin v ruce. Byly to propouštěcí listy pro všechny otroky na celém statku. Četl jednu listinu po druhé a odevzdával jim je za vzlykotu, slz a jásotu všech přítomných.

Mnozí se však kolem něho shlukli a vroucně ho prosili, aby je od sebe neodháněl, a se starostlivou tváří mu vraceli své propouštěcí listy.

„Nechceme být svobodnější, než jsme tady. Vždycky jsme měli všechno, co potřebujeme. Nechceme odejít ze starého domova ani od pána a od paní a od všech našich!“

„Milí přátelé,“ začal Jiří, jakmile se domohl ticha, „je docela zbytečné, abyste ode mne odcházeli. K obdělávání polí je zapotřebí právě tolik rukou jako doposud. Také domácí čeleď potřebujeme ve stejném počtu jako dřív. Ale teď jste svobodní lidé, muži i ženy. Za vaši práci vám budu platit mzdu — takovou, na jaké se dohodneme. Výhoda pro vás je v tom, že pro případ, kdybych upadl do dluhů nebo umřel — takové věci se stávají — nemůže vás nikdo popadnout a prodat. Hodlám na statku hospodařit dál a doufám, že vás naučím, co vám asi potrvá delší chvíli — totiž jak užívat práv, která vám co svobodným mužům a ženám dávám. Očekávám, že budete hodní a budete se učit rádi — a doufám v Boha, že vám zůstanu věrný a budu vás rád učit.“

Tu starý černoš, patriarchální kmet, který na statku zešedivěl a oslepl, povstal, pozdvihl třaslavou ruku a zvolal: „Vzdejmež Bohu díky!“

Jako by si řekli, všichni černoši padli na kolena.

„Ještě něco,“ poznamenal Jiří po chvíli, když umlčel blahorečení, jímž ho potom zástup zahrnoval. „Pamatujete se všichni na našeho dobrého milého strýčka Toma?“

A když jim Jiří v krátkosti vylíčil průběh jeho poslední hodinky a opakoval jeho láskyplná slova na rozloučenou se všemi na statku, dodal ještě:

„A právě na jeho hrobě, milí přátelé, jsem se před Bohem zapřisáhl, že už nikdy v životě nebudu vlastnit jediného otroka, pokud budu mít možnost dát mu svobodu — že nikdo se už mou vinou neoctne v nebezpečí, že ho odtrhnou od domova i od rodiny a že umře na daleké plantáži, jako umřel on. Proto když se radujete ze své svobody, pamatujte, že za ni děkujete té drahé dobré duši, a odvděčujte se mu za to laskavostí k jeho ženě a dětem. Připomněte si svou svobodu po každé, když zahlédnete chaloupku strýčka Toma.“

Ta necht' vám je pomníkem, který vás bude nabádat a utvrzovat, abyste kráčeli v jeho šlépějích a byli stejně stateční a čestní a dobří lidé, jako byl on!“

There was a passionate exclamation from Mrs. Shelby, but Aunt Chloe said nothing.

The party entered the supper-room. The money, of which Chloe was so proud, was still lying on the table.

"Thar," said she, gathering it up, and holding it, with a trembling hand, to her mistress, "don't never want to see nor hear on 't again. Jist as I knew 't would be,—sold, and murdered on dem ar' old plantations!"

Chloe turned, and was walking proudly out of the room. Mrs. Shelby followed her softly, and took one of her hands, drew her down into a chair, and sat down by her.

"My poor, good Chloe!" said she.

Chloe leaned her head on her mistress' shoulder, and sobbed out, "O Missis! 'scuse me, my heart 's broke,—dat 's all!"

"I know it is," said Mrs. Shelby, as her tears fell fast; "and I cannot heal it, but Jesus can. He healeth the broken hearted, and bindeth up their wounds."

There was a silence for some time, and all wept together. At last, George, sitting down beside the mourner, took her hand, and, with simple pathos, repeated the triumphant scene of her husband's death, and his last messages of love.

About a month after this, one morning, all the servants of the Shelby estate were convened together in the great hall that ran through the house, to hear a few words from their young master.

To the surprise of all, he appeared among them with a bundle of papers in his hand, containing a certificate of freedom to every one on the place, which he read successively, and presented, amid the sobs and tears and shouts of all present.

Many, however, pressed around him, earnestly begging him not to send them away; and, with anxious faces, tendering back their free papers.

"We don't want to be no freer than we are. We 's allers had all we wanted. We don't want to leave de ole place, and Mas'r and Missis, and de rest!"

"My good friends," said George, as soon as he could get a silence, "there 'll be no need for you to leave me. The place wants as many hands to work it as it did before. We need the same about the house that we did before. But, you are now

free men and free women. I shall pay you wages for your work, such as we shall agree on. The advantage is, that in case of my getting in debt, or dying,—things that might happen,—you cannot now be taken up and sold. I expect to carry on the estate, and to teach you what, perhaps, it will take you some time to learn,—how to use the rights I give you as free men and women. I expect you to be good, and willing to learn; and I trust in God that I shall be faithful, and willing to teach. And now, my friends, look up, and thank God for the blessing of freedom.”

An aged, patriarchal negro, who had grown gray and blind on the estate, now rose, and, lifting his trembling hand said, “Let us give thanks unto the Lord!” As all kneeled by one consent, a more touching and hearty *Te Deum* never ascended to heaven, though borne on the peal of organ, bell and cannon, than came from that honest old heart.

On rising, another struck up a Methodist hymn, of which the burden was,

“The year of Jubilee is come,—
Return, ye ransomed sinners, home.”

“One thing more,” said George, as he stopped the congratulations of the throng; “you all remember our good old Uncle Tom?”

George here gave a short narration of the scene of his death, and of his loving farewell to all on the place, and added,

“It was on his grave, my friends, that I resolved, before God, that I would never own another slave, while it was possible to free him; that nobody, through me, should ever run the risk of being parted from home and friends, and dying on a lonely plantation, as he died. So, when you rejoice in your freedom, think that you owe it to that good old soul, and pay it back in kindness to his wife and children. Think of your freedom, every time you see *UNCLE TOM’S CABIN*; and let it be a memorial to put you all in mind to follow in his steps, and be as honest and faithful and Christian as he was.”